Genç kız
PSİKOLOJİSİ
ve cinselliği



DÜŞÜNEN ADAM YAYINLARI

GENÇ KIZ PSİKOLOJİSİ VE CİNSELLİĞİ

ALFRED ADLER

Çeviren
Nesrin Sipahioğlu

DÜŞÜNEN ADAM
YAYINLARI

Birinci Baskı :Haziran 1992
İkinciBaskı :Şubat 1994
Dizgi :Düşünen Adam
Baskı :
Kapak Düzeni :Düşünen Adam
Genel Dağıtım :Çağdaş Pazarlama
Cağaloğlu Yokuşu, Bakış Ofset İşhanı No:6-8
Zemin Kat
Cağaloğlu / İST.
Tel: 512 33 69-511 96 15
Fax: 512 33 69

GENÇ KIZ PSİKOLOJİSİ VE CİNSELLİĞİ

ALFRED ADLER

DÜŞÜNEN ADAM
YAYINLARI

ÖNSÖZ

Gençlik çağı kızlar için daha zor, çetin bir çağdır. Genç kız çoğu zaman bu bunalımlar evresini yalnız başına aşmak zorunluluğunda kalır. Varlığı üzerinde derin, sürekli yankılar meydana getiren ve kimi zaman büyük korkulara yol açan, sinir, akıl hastalıklarına kaynaklık yapan erinlik olayını, şokunu yalnız başına karşılar. Gelişen kişiliğinin bir eseri olan bağımsızlık yaşam isteğini gerçekleştiremez. Çoğu zaman olağanlığın sınırlarını aşan bir baskının altında bunalır. Bilinç altını dolduran doğasal istemlerini yüceltmek olanağından yoksun bulunur. Birbiriyle çelişen ikili yaşam zorluğunu duyar. Zaman zaman ve gizliden gizliye, yaradılışına uygun tasarımlarla kendisini avutmağa çalışır. kabahatlilik duygusunun etkisiyle karşılaşır. Yaradılışını bütün bütün inkâr etmeğe uğraşır. Sıkıntılar içinde çırpınır. Eşini gerektiği gbi seçemez. Yuvasını geçici duygularına uyarak kurmağa çalışır. Aldanır. Izdırap çeker.

Bu eseri, genç kızı annesine, babasına, öğretmenlere, okul yöneticilerine, kendisine, yuva kurmak isteyen erkeklere tanıtmak, daha mutlu bir kadın ve insanlık yaşamının gerçekleşmesine yardım etmek için hazırladım. Mutlu kadın mutlu dünyanın doğmasında önemli bir yer tutar.

ALFRED ADLER

İÇİNDEKİLER

Önsöz.....11
Giriş.....13

Birinci Bölüm
ÖNERGENLİK ÇAĞI

Duygusal Yaşam.....16
Çocukluktan Kurtulma Çabası.....19
Önergenlik ve Bağımsızlık.....20
Faaliyet İhtiyacı.....23
En Büyük Merak.....25
Başkalarına Benzemek Arzusu.....26
Önergen Kızlar Arasındaki Dostluklar.....28
Vücut Gelişmesi.....29
Önergen Kızlar ve Aşk.....31
Önergenlik ve Cinsel Yaşam.....33
Önergen Kızlarla Aileleri Arasındaki İlişkiler.....35
Önergen Kızlar ve Sır Merakı.....42
Önergenlik ve Zihin Yaşamı.....45
Önergenlik ve Yetenekler.....48

İkinci Bölüm
ERİNLİK ÇAĞI

Erinlik.....52
Erinlik Bunalımının Sonuçları.....56
Erinlik Çağı ve Kızlar Arasındaki İlişkiler.....57
Erinlik Çağı ve Kızlarla Aileleri Arasındaki İlişkiler.....59
İlk Adet Görme Şoku.....61
Annenin Rolü.....63

Genç Kızın Aydınlatılması Zorunluluğu.....65
İlgi İhtiyacı.....68
Adet Görme ve Tiksinti.....69
Beğenilmek Arzusu.....70
Yaşam Zorlukları.....71
Gebelik Korkusu.....72
Gelişme ve Etkileri.....73
Erinlik ve Kederlilik.....74
İntihar.....75
Huzursuzluk.....76

Üçüncü Bölüm
ERGENLİK ÇAĞI

Erinlik ve Ergenlik.....80
Terkedilme Duygusu.....82
Sevmek Kolaylığı.....83
Başkalarıyla Anlaşmak Zorluğu.....83
Ergen Kızlarla Aileleri
Arasındaki İlişkiler.....84
Kabahatlilik Duygusu.....86
Eve Bağlılık.....87
Çalışma Arzusu.....88
Değişme Zorunluluğu.....89
Sevmek ve Sevilmek İhtiyacı.....90
Ergenlik ve Duygusal Yaşam.....93
Ergen Kız ve Eş Seçimi 95
Beğenilen Eş Tipi.....98
Ergen Kız ve Aşk.....100
Korunma Gücü.....104
Ergenlik ve Narsizma.....105
Ergenlik ve Kıskançlık.....113
Ergen Kızlar ve Ergen Kızlarla Erkekler
Arasındaki İlişkiler.....115
Terkedilme Sorumluluğu.....118
Cinsiyetin Rolü.....119

Çevrenin Etkileri....120
Korunmak İsteği....122
Gerçeklik ve Hayal....123
Genç Kız ve Başkalarını
Tanımak Merakı....125
Ergen Kızın Ahlak Anlayışı....137
Ergen Kız ve Din....140
Ergen Kızın Yaşam Anlayışı....142
Ergen Kız ve Zihin Yaşamı....147
Edebiyat, Bilim Merakı....150
Konuşmak İhtiyacı....151
Zihinsel Yaşam Canlılığı....152
Duygusal Yaşamın Rolü....153
Cinsiyetin Etkisi....155
Bilim ve Düşünce Eğilimi....156
Ergen Kız ve Seziş....158
Genç Kızlar ve Okuma
Merakı....159

Dördüncü Bölüm
GENÇ KIZ VE EĞİTİM

Genç Kız ve Cinsiyet Eğitimi....163
Genç Kızları Aydınlatma Zorunluluğu....166
Anne ve Cinsiyet Eğitimi....169
Bağımsızlık Bağımlılığı....170
Eğitim Zamanı....172
Toplu Cinsiyet Eğitiminin Sakıncaları....173
Merak ve Eğitim....174
Genç Kız ve Evlilik....177
Ergen Kızın Düşmesinde
Rol Oynayan Nedenler....180
Ergen Kız ve Ruh Sağlığı....182
Bibliyografya....190

GİRİŞ

Genç Kız Psikolojisi adını taşıyan eserimizi dört bölüm halinde incelemeyi uygun bulduk. Birinci bölümde önergenlik, ikinci bölümde erinlik, üçüncü bölümde ergenlik ve sonuncu bölümde de cinsiyet eğitimi üzerinde durduk.

Gerek önergenlik, gerekse erinlik ve erginlik evreleri genç kızın yaşamında önemli değişiklikler meydana getirirler.

Gerçekten, genç kız önergenliğin başlangıcından itibaren çocukluk çağındakinden ayrı bir varlık anlayışına, yaşam görüşüne ulaşır. Kendisini her bakımdan yeterli bulur. Sosyal münasebetlerini bu özvarlık yeterliliği bilincine göre değerlendirmek istemini duyar. Yetişkinlerle eşit haklara sahip olduğunu düşünür. Baskılı eğitime ve yönetime karşı koyar. Bağımsızlık için uğraşır. İşine karışılmasını istemez. Kendisine önem vermeyen çevrelere uymakta zorluk çeker. Zihinsel, duygusal yaşamındaki önemli gelişmelere rağmen, tam bir yetişkin olmadığını görür. Bir ân önce çocukluğundan uzaklaşmak, gerçek yetişkin olmak isteğiyle değerlenir. Çocukluğunu hatırlatan her şeye karşı tepki gösterir. Kendisini yetişkin gibi tanıyanlara bağlanır. Bu bocalamalar arasında yaşadığı bir sırada yeni ve çetin bir yaşam olayı ile karşılaşır. Erinliğe erer.

Kızların çoğu bu evre ile ilgili gerekli bilgilerden yoksun bulunurlar. Gereken hazırlığı yapmadan bu evrenin içine girerler. Varlıklarından meydana gelen önemli değişiklikler karşısında şaşırırlar. Heyecanlanırlar, kor-

karlar. Büyük, tehlikeli felâketle karşılaştıklarını sanırlar. Endişelerini, korkularını, sıkıntılarını kimseye söyleyemezler. Gerek ev, gerekse okul çevresinde cinsiyetle ilgili hiç bir olayın iyi karşılanmadığını bilirler. Kendilerinde böyle bir değişiklik olduğunu belli etmemeğe çalışırlar. Buna rağmen, davranışlarıyla durumlarını açıklarlar. Adet görme boyunca çabuk ve çok değişirler. Sevinirken üzülürler. Ağlarken gülerler. Kolaylıkla severler. Sevdiklerinden çabuk soğurlar. Bir şey üzerinde uzun süre duramazlar. Her şeye sinirlenirler. Anlaşılmamaktan yakınırlar. Herkesten ilgi beklerler. gösterilen sevgiyi yeterli bulmazlar. Beğenilen, övülen arkadaşlarını kıskanırlar. Bu durum genel olarak, 16 yaşına kadar sürer.

Bu yaştan sonra ergenlik çağı başlar. Bu çağda önergenliğe ait bütün zihinsel, duygusal özellikler daha belirli bir anlam kazanırlar. Ergen kızlar vücutça ve ruhça önemli gelişmeler gösterirler. Önergenlikte özlemini duydukları yetişkinlik evresinin içine girerler. Soyut sorunlara karşı ilgi duyarlar. Bu sorunları çözmek olanaklarına sahip olurlar. Aşk yaşamlarını yavaş yavaş kadınlığın ana amacına yöneltirler. Genel olarak, 18 yaşından sonra, yuva kurmak arzusunu duyarlar.

Önergen ve ergen kızlara, 12 - 18 yaş arasında bulunan genç kızlara gerekli yardımlar yapılmalıdır. Eserimizin çeşitli bölümlerinde de görülebileceği gibi, 12-18 yaş arasındaki yaşam evreleri bu yaşlardaki kızlar için büyük bir önem taşırlar. Önergenlikte, erinlikte ve ergenlikte meydana gelen değişiklikler çevrelerin tutumlarına göre, olağan olaylar anlamını kazanırlar; ya da, tersine olarak, ömür süresince zararlı etkilerini gösterecek çeşitli sarsıntılara yol açarlar. Bu konu ile ilgili olarak yapılan araştırmalar ve incelemeler, kimi kadınların olağan kadın yaşamından yoksun olmalarıyla önergenlik, erinlik, ergenlik çağlarındaki olumsuz yaşamları arasında bağıntılar bulunduğunu, bu çağları, bu çağlardan birini gerektiği gibi yaşayamayan kızların sonraki yaşamlarında önemli zorluklarla karşılaştıklarını meydana çıkarmışlardır.

DUYGUSAL YAŞAM

Kız çocuk 12, 13 yaşına doğru çocukluk çağını bırakır. Yeni bir yaşam evresine girer. Önergenlik çağını yaşamağa başlar.

12, 13 yaşından sonra, kız çocuk, daha önceki vücut ve ruh düzeninni, dengesini yitirir. Tüm varlığını saran değişikliklere uğrar. Vücutça yeni bir biçim alır. Eskisinden daha önemli bir yaşam gücüne, anlayışına ulaşır.

Çocukluk çağı süresince kız ve erkek çocuklarda egemen olan eğilimler aşağı yukarı yetişkinlerinki gibi bir değişmemezlik özelliği taşırlar. Bu durum önergenlik çağının başlamasıyla sona erer.

Gerçekten, çocukluk çağı boyunca süreklilik gösteren bu eğilimler, 11, 12 yaşından sonra değişirler. Bu yaştan itibaren kızlar yetişkinler gibi sevinmezler. Hayaller kurmazlar. Düşünmezler. duygularında devamlılık göstermezler. Kuvvetli bir bellek ve muhayyile gücüne sahip olurlar.

Henüz çocukluk çağını aşmamış, 11, 12 yaşından küçük çocuklar büyüklere benzemek arzusunu duyarlar. Bu yüzden büyüklerin yaptıkları işleri, hareketleri taklid ederler. Erkek çocuklar daha ziyade babalarını, kız çocuklar da annelerini örnek tutarlar. Büyüklerin isteklerine uyarlar. İtaatkâr olurlar.

Önergenlik çağı ile beraber kızlar kişilik bakımından gelişmeğe başlarlar. Çevrelerinin istekleriyle kendi is-

teklerini bağdaştırmakta zorluk çekerler. Psikanaliz diliyle, önergen kız bilinçaltına egemen olan, bilinaltıyı savunan haz prensibi ile, bilinçaltıyı gerçekleşmekten yoksun bırakmayı amaç edinen sosyal yaşamın sözcülüğünü yapan gerçeklik prensibini uzaklaştırmakta güçlüklerle karşılaşır. Kendisini her bakımdan yeterli bulur. Yetişkinler gibi düşünebileceğine, duyabileceğine, davranabileceğine inanır. Kendisine güvenir. İşlerine karışılmasını iyi karşılamaz. Baskılı yönetimden, buyruklardan, güdümlü yaşam biçiminden uzak kalmak istemini duyar. Büyüklerin isteklerini yansıtan gerçek yaşamı sıkıntılıve sıkıcı bulur.Burada dilediği gibi kendisini bulamaz. Onun için buradan uzaklaşmak, kaçmak ister. Buraya benzemiyen ve kendisine dilediği gibi bir yaşam biçimini sağlayan bir dünyanın özlemini duyar. Oraya sığınır. Hayaller ülkesinde gerçek dünyanın acılarını unutmağa çalışır. Mutluluğa ulaşmaya uğraşır. Gerçek yaşamın güçlüğü, sertliği, baskısı ölçüsünde hayaller dünyasında kalmaktan hoşlanır.

Önergenlik çağındaki kızlar her yerde ve daima söz sahibi olmak isterler. Özgürlüklerine düşkün olurlar. Bağımsızlığa fazla önem verirler. Baskı anlamını taşıyan otoriteden, bu çeşit otoriteyi temsil eden kimselerden, gereğinden çok sert kişilerden, kırıcı, kendilerini önemsiz değersiz gören, tanıyan insanlardan hoşlanmazlar. Onları, kendilerini göstermekten alıkoyan, kendilerine gereken değerleri vermekten kaçınan, kendileri hakkında iyi niyetlere sahip olmayan varlıklar halinde görürler.Onlara, tanıdıkları kimseler olmadıklarını anlatmak arzusunu duyarlar. Onların istediklerini yapmazlar. İstemediklerini yapmağa çalışırlar. Böylelikle kendilerini göstermeğe uğraşırlar. Onlara karşı koymak, karşı gelmek suretiyle değerlerine inanmağa çaba gösterirler. Bütün bunlara karşılık, fazla yumuşak kimseleri de sevmezler. Yumuşaklığı güçsüzlüğün bir sonucu gibi sayarlar. Kudretin hayranı oldukları ölçüde

güçsüzlükten nefret ederler.

Öte yandan, önergenlik çağındaki kızlar beğenilmek isterler. Kendilerini önemli, değerli tanımak ve tanıtmak arzusunu duyarlar. Beğenilmemekten korkarlar. Ürkerler. Eksik yanlarını, kusurlarını gizlemeğe, saklamağa çalışırlar. Kendilerini sadece iyi, beğenilen, beğenileceklerine inandıkları özelliklerle göstermeğe çalışırlar. Çevrelerinde iyi karşılanan, önemli sayılan, beğenilen özellikleri kazanmak arzusunu duyarlar. Kendilerini bu özellikleri taşıyan varlıklar gibi tanıtmağa uğraşırlar. Kendilerini başkalarınnı, özellikle, önem verdikleri kimselerin kendileriyle ilgili davranışlarıyla değerlendirirler. Bu davranışlara bakarak bir özvarlık görüşünü kazanırlar. Başkalarıyla, başkalarının eserleri olan özvarlık görüşlerine uygun bir şekilde münasebetler kurarlar. Başkalarına kendileriyle beraber yaklaşırlar. Beğenilmedikleri zaman kendilerini beğenmezler. Üzülürler. Beğenildikleri zaman kendilerini beğenirler. Sevinirler Kendileri ile ilgili her şeye karşı büyük bir hassasiyet gösterirler. Kendilerini önemsizleştiren sözler, hareketler, şakalar, takılmalar karşısında sıkıntılı, gergin, tepki göstermeğe elverişli bir yaşam şeklinin içine girerler. Üzüntülerini çevrelerinde üzüntü yaratmak suretiyle gidermek yolunu tutarlar. Küserler. Kırılırlar. Kendilerine karşı, istemedikleri şekilde hareket edenlerin yarattıkları memnuniyetsizliklerini hırçınlıkları, intibaksızları, kendilerinden beklenmiyen davrenışları ile belli ederler. Kendilerini sevebilmek içini başkalarının sevgilerini ararlar. Geleceğe ait yaşam anlamlarını bugünkü yerlerinin yarattıklar ıtecrübelerinden sağladıkları malzemelerle meydana getirirler. Bugünkü yaşam tecrübelerinden hareket ederek gelecekle ilgili yaşam görüşünün ölçülerini ortaya atarlar. Bu ölçülere evrensel bir anlam verirler. Bugünü ebedi bir yarın gibi görmekten uzak kalamazlar. Geleceği bugün içinde yaratırlar, yaşarlar ve ebedileştirirler. Kendilerini bugünkü

yaşamlarıyla ve tecrübeleriyle yarına götürmekten kurtulamazlar. Kendilerini eskisi gibi derslerine veremezler. Tepkili bir evrenin sıkıntıları içinde yaşarlar.

Genel olarak, bu evre, 12 yaşına doğru başlar ve 15, 16 yaşına doğru sona erer. Bu evre boyunca genç kızlak gelişen kişilikleriyle ilgili özellikler taşırlar. Bazı faaliyetlere, oyunlara karşı fazla ilgi duyarlar. Şarkı söyleyerek yapılan dansları, ip atlamayı, ilk tercih ederler. Kendilerine teslim edilen küçük çocukları eğlendirmek, memnun etmek, sevindirmek için ellerinden geleni yaparlar. Bu yakınlığı sevdikleri kimselere, annelerine, babalarına karşı da gösterirler. başka bir deyişle, sevdikleri kimselere bağlanmak ihtiyacını duyarlar. Bağlandıkları kimseleri memnun etmeğe, sevindirmeğe çalışırlar. Yardıma muhtaç kimselere, sevinçleri ve acıları bakımından kendrilerine benzeyen insanlara, hayvanlara karşı da aynı şekilde hareket ederler. Onları kendilerine, kendilerini de onlara yakın bulurlar.

ÇOCUKLUKTAN KURTULMAK ÇABASI

Biraz önce de işaret ettiğimiz gibi, 12, 13 yaşına doğru çocukluk çağı, daha doğrusu, insan yaşamının ikinci ve son altın çağı sona erer. Bu yaştan itibaren 3,4 yıl sürecek olan sıkıntılı, gergin, üzütülü bir yaşam evresi kendini gösterir. Bu evre boyunca insan yaşamı birbirine uymayan, birbiriyle çelişen özelliklerle değerlenir. Bu yaşam evresi süresince kızlar, bir yandan geçmişle, çocukluk çağı ile bağlarını koparmağa, kendilerini geçmişteki varlıklarının ötesinde, dışında görmeğe, başka bir deyişle, geçmişteki kendilerini inkâr etmeğe, kabul etmemeğe çalışırlar. Öte yandan da geçmişlerini, çocukluklarını yaşamaktan uzak kalamazlar. daha doğrusu, geleceklerini içinde bulundukları çağda geçmişteki

yaşamlarıyla birleştirirler. bir çocuk yetişkin kişi haline gelirler. Bu yüzden, zaman olur. bir yetişkin gibi yaşamağa kalkışırlar, yine zaman olur, çocukluk çağlarını tekrar ederler. Düşüncelerine, davranışlarına kadınların, çocukların yaşamlarına tam olarak uyabilen özelliklerden yoksun olurlar. Bir çocuk, genç kadın sevimliliğini, hoşluğunu kazanamazlar.

ÖNERGEN KIZ VE BAĞIMSIZLIK

Yeni evrenin, önergenlik çağının başlamak üzere olduğunu bildiren ilk işaretlerden biri de itaatsizliktir.

Önergen kız henüz eğilimlerini düzenleyebilecek, eğilimlerine egemen olabilecek bir durumda değildir. Bilinçaltının, haz prensibinin isteklerine tam olarak ve gerektiği gibi karşı koyabilecek olanaklarından yoksundur. Varlığının dışından gelen her türlü etkilere, özellikle, haz prensibini baskı altında bulundurmağa, yeni yeni gelişmeğe başlayan kişiliğini silikleştirmeğe elverişli etkilere, bu çeşit etkileri yapan kimselere, annelere, babalara, öğretmenlere, yöneticilere karşı gelir. Varlık gücünü, değer ölçüsünü, başkalarıyla boy ölçüşmekte, başkalarına karşı koymak isteyen bir kimsenin durumunda arar.

Başkalarına karşı koyma arzusu aşağı yukarı bütün önergen kızlarda görülür. Bu çağ boyunca kendini belli eder. Bu yüzden, bu arzuyu önergenliğin bir habercesi gibi sayabiliriz. Aynı şekilde, bu arzunun yok olma zamanını erinlik krizinin sonu gibi düşünebiliriz.

Yalnız bunu genelleştirmemek gerekir. Bazı kadınlar yaşamları boyunca bu hali devam ettirirler. Erinlik çağındaki yaşamlarını, özellikle, âdet görme zamanlarında, tekar ederler. Fazla sinirlilik gösterirler. Her şeye olumsuz bir tepki ile cevap verirler. Hayır demek hususunda duydukları kolaylık ölçüsünde evet demekte zor-

lukla karşılışırlar.

Genel ve olağan olarak, 16 yaşından sonra kaybolan karşı koyma arzusu çevrenin de yanlış tutumu ile, ilk âdet görme sırasında ciddi, hemen hemen patolojik bir mahiyet kazanabilir.

Önergen kızlar fazla inatçı olurlar. Bu özellikleriyle yaşıtları, çağdaşları erkeklere benzerler. Buna rağmen, ergen kızlar ergen erkek arkadaşlarıyla bir arada bulunmaktan kaçınırlar. Bu amaçla, gerektiği zaman, onlarla çatışmayı, hatta, kavga etmeyi göze alırlar. Yalnız bu davranış biçimini daha ziyade sosyal yaşamın isteklerine uymak için benimserler. Zaman zaman da olsa, yaradılışlarının isteklerine göre hareket etmekten, hiç olmazsa, hareket etmek arzusunu duymaktan uzak kalamazlar. Kendilerini sinirlendirdiklerini anlatmağa çalıştıkları erkek arkadaşlarıyla bir arada bulunmak, çalışmak isteğinden de kurtulamazlar.

Esasen, önergen kızlarda kendini gösteren erkek arkadaşlardan uzak kalmak arzusu bazı hallerde yaklaşmak isteğinin bir ifadesidir. Sosyal yaşamın iyi karşılamadığı bazı kuvvetli istekler insan tarafından gizlenir. Bilinçaltına itilir. Sürülür. Bilinçte, bu isteklerin tam tersi duygular yaratılır. Böylelikle, bu istekleri duyan insan kendisini dış tepkilerden korur.

Önergen kızlar, sosyal yaşam ve varlıklarında meydana gelen yeni fizyolojik değişikliklerin yarattıkları kadınlık rolu bilincinin etkisiyle, çocukluk çağındaki erkek arkadaşlarından uzak kalmağa başlarlar. Onlarla yan yana geldikleri zaman bir nevi huzursuzluk, sıkıntı duyarlar. Onları zor durumlara düşürmekten hoşlanırlar.

Bundan başka, önergen kızlar, önergenlik evresinin sonuna yaklaştıkları ve ergenliğin eşiğine ulaştıkları ölçüde, küçük kız kişiliklerini kendilerine hatırlatan, yeniden yaşatan her şeye karşı geçici bir nefret duyarlar. Geçmişte yaptıkları çocuklularını hatırladıkları zaman utanırlar. Eskiden pek düşkün oldukları bebeklerini bile

unuturlar. Daha önce fazla ilgilendikleri küçük çocuklara karşı da tutumları değişir. Onlardan büsbütün uzak kalırlar, ya da onlara karşı eskisine nazaran çok az bir yakınlık gösterirler. Başka bir deyişle, analık içgüdüsü bir süre için uyur. Yalnız, kimi kadınlarda, çevrenin de zararlı etkisiyle, bu içgüdü faaliyetine büsbütün son verir. Ya da üretme yeteneği, gücü yok olduktan, âdet görme hali sona erdikten sonra tekrar kendini gösterebilir. Yeniden faaliyetine başlayabilir.

Olağanlıklarını yitiren, soysuzlaşan üretme fonksiyonları iç dünyada, bazan sinir hastalıklarına kadar varan sarsıntılar, karışıklıklar yaratabilirler. Yalnız önergen kızların küçük çocuklarla eskisi gibi ilgilenmemelerinin nedeni, çoğu zaman, onların geçmiştiki yaşamlarını unutmak arzusudur. Gerçekten, erinlik çağındaki kızlar geçmişteki varlıkları ile şimdiki varlıkları arasında hiç bir benzerlik bulunduğuna inanmak istemezler.

Önergen kızlardan bazıları annelerine, babalarına eskisi gibi güvenmezler. Onların yerlerini başkalarına, öğretmenlerine verirler. Diğer bir kısım önergen kızlar ise, geçmişte fazla sevdikleri ev işlerine bile pek ilgi duymazlar. Bu işleri istemiye istemiye yaparlar. Eskiden yakınlık gösterdikleri hayvanlarla uğraşmazlar. Yaşlı, gülünç buldukları kimselerle eğlenirler. Onları küçük görürler. Küçük düşürürler. bunlara karşılık kendileri için söylenen her şeye karşı büyük bir hassasiyet duyarlar. Çevrelerinin ilgisini çekmek için her çareye başvururlar. Zaman zaman üzüntü duyuyormuş gibi davranırlar. Ağlar gibi yaparlar. Başkalarını kendileriyle meşgul etmek, ya da kabahatlarinin sonuçlarından kurtulmak için bu davranışlara başvururlar. Onların bu davranışlarına inananlar, onları avutmağa çalışanlar acıklı durumlara düşebilirler. Kızlar onları aldattıkları için sevinirler. Aldattıkları kimselerle eğlenirler. Aldatmak için

yaptıkları numaraları arkadaşlarına anlatırlar. Zor durumlara düştükleri zaman aynı çarelerden faydalanmaya çalışırlar.

FAALİYET İHTİYACI

Önergen kızlar uzun zaman aynı yerde ve hareketsiz kalmaktan hoşlanmazlar. Kendilerini bir yere bağlayan ve hareketsiz bırakan işleri, özellikle, ev işlerini sevmezler. Sürekli olarak kımıldamak, bir şeyler, değişik işler yapmak arzusunu duyarlar.

Yalnız, bu çağdaki bütün kızların aynı özellikleri taşıdıklarını düşünmek deoğru değildir. Çok küçük yaştan itibaren sert, katı bir eğitim sistemine tâbi tutulan, yerli yersiz işlerine karışılan, özvarlık güvenleri sarsılan çocuklar daha sonraki yaşam evrelerinde, özellikle, kişiliğin gelişmeğe başladığı önergenlik serbest hareket olanağından yoksun olurlar. Kendilerini göstermekten kaçınırlar. Göze çarpmamağa uğraşırlar. Saklanırlar. Beğenilebilecek bir iş yapabileceklerine inanmazlar.

Burada, isteyerek, ya da sağlık nedenlerinin etkisiyle hareketsiz kalan, sırf öğretmenlerini sevdikleri için uslu duran öğrencilerle, değer eksikliği duygusunun baskısıyla kımıldamıyan öğrencileri birbirlerinden ayırmalıdır. Öncekiler isteyerek, sonuncular ise istemiyerek hareketsiz kalmaktadırlar.

Kimi eğitimciler, ortaokullarda da derslerin, ilk okullarda olduğu gibi, oyunlara ilgi çekici bir hale getirilmelerinin yararlı olacağına inanmaktadırlar. Bu konuda yapılan araştırmalar, incelemeler bu görüşün yetersiz olduğunu meydana çıkarmışlardır. Gerçekten, oyuna yer veren eğitim, öğretim metotları 12 yaşını aşmış kızlara tam olarak uymamaktadırlar. 12 yaşından sonra kızlar ciddi bir çalışma ihtiyacını duymaktadırlar.

Mümkün olduğu kadar çok şeyler öğrenmek, öğretmenlerinden yeni kitaplar, dergiler istemektedirler. 13 yaşından itibaren de yapılan işlere katılmak arzusunu göstermektedirler. Büyüklerden iş beklemektedirler. Kendilerini bekleyen yaşamı oyunla yaratılan sahmeler serisi olarak değil, ciddi bir şekilde ele alınması gereken meraklı bir esrar gibi düşünmektedirler. Bu, önergen kızların karakterinin kararsız bir hale gelmesinde rol oynayan zahirî çelişmelerden birini aydınlatmaktadır. Önergen kızları inceleyenler onların, kendilerinden daha küçük arkadaşlarından daha az oynadıklarını, daha canlı, hareketli oyunları beğendiklerini görmüşlerdir. Önergen kızların küçük arkadaşlarını küçük görmeleri, ya da onların oyunlarına kırşı ilgi duymamaları burada rol oynayabilir. Bu da, onların artık bu çocukça oyunlardan, bu oyunlarla ilgi eğilimlerden uzaklaştıklarını anlatmaktadır. Onlar daha önceleri kadınları, çeşitli durumlarında taklid ediyolardı. Meselâ, komşusunu ziyarete giden bir kadının yaptığı işleri tekrar ediyorlardı. daha doğrusu, yetişkine ait yaşam biçiminin eğlendirici yanlarını belirtmeğe çalışıyorlardı. Önergenlik çağından itibaren ise bu çeşit işlerden uzak kalmaktadırlar.

Aynı şekilde, önergen kızlar bebeklerine annelik yapmaktan vazgeçerler. Kimi ergen kızlar ise eskisi gibi bu işi yaparlar. Gizliden gizliye bebeklerini kucaklarına alırlar. Ona karşı bir anne gibi davranırlar. Yalnız onlar da bu işi ciddiye almazlar. Bebekleri canlı bir varlık olarak kabul etmezler.

Bundan başka, önergen kızlar daha önceleri, yani, çocukluk çağında oynadıkları oyunları bırakırlar. Yarışmayı gerektiren, mücadele isteyen, kendilerini göstermeğe elverişli oyunları tercih ederler. Voleybol, tenis gibi sporları severler. Kızlar, 13 yaşına doğru aynı yaştaki erkek çocukların vücut gücüne ulaşırlar. Ergografi ve dinamografik deneyler 13 yaşındaki kızların aynı yaştaki erkek çocuklarla vücut gücü bakımından,

eşit olduklarını göstermişlerdir. Yalnız bu eşitliğe sadece bu yaşta rastlanmaktadır.

Önergen kızlarda belirli bir özellik olan sabırsızlık kendisini düşüncede de gösterir. Düşünme gücü ile düşünme arzusu arasında bebaberlik olmaz. Başka bir deyişle, önergen kız düşünebildiğindin daha iyi düşündüğünü sanır. Bu yüzden yanılır.

EN BÜYÜK MERAK

Önergen kızlar arkadaşlarıyla konuşmaktan hoşlanırlar. Konuştukları şeylerin başkaları, özellikle büyükleri, anneleri, babaları tarafından işitilmesini istemezler. Yalnız, konuşurken argo diline fazla yer vermezler.Kelimeleri doğru söylemeğe dikkat ederler. Önergenler sırlarını yazıdan ziyade sözle arkadaşlarına anlatmak isterler. Burada sırlarının başkaları tarafından duyulmasının önlenmesi arzusunun rol oynamış olması mümkündür. Önergen kızlar birbirlerilerine çoğu zaman büyüklerin duymamaları gereken sırları anlatırlar. Esasen, eğer yetişkinler kendilerinden uzak ve gizli yerlerde geçen bu konuşmaları duysalardı hayretten kendilerini alamazlardı. Bu konuşma çoğu zaman oyunlarla, arkadaşlarıyla, öğretmenleriyle, gülünç ve önemsiz kimselerle ilgilididler. Fakat gen kızların en yakın arkadaşkarıyla yaptıkları konuşmalarda en ziyade bir konu, cinsiyet konusu yer alır. Önergen kızlar birbirlerin cinsiyet ve annelik ile ilgili sırlarını, çocukça bir açıdan değerlendirdikleri aşk hikâyelerini naklederler. Bu sırlara, hikâyelere karşı büyük bir ilgi duyarlar.

BAŞKALARINA BENZEMEK ARZUSU

Önergen kızlar duygusal yaşamla ilgili yazıları, şiirleri severler. Bu çeşit eserleri, şiirleri, fazla gerçekçi eserlere, daha önceki yaşam evrelerinde çok sevdikleri masallara, macera romanlarına tercih ederler. Yaşıtları önergen erkek çocuklar ise macera romanlarından fazla hoşlanırlar.

Bununla beraber, önergen kızlar aşağı yukarı, her şeyle ilgilenirler. Okudukları kitapların, duydukları sözlerin etkileri altında kalırlar. Yarattıkları hayaller ülkesinin gerçekliğine inanırlar.

Önergen kızlar çocukluk çağlarına ait yaşamlarını unutmak eğilimini duyarlar. Bu eğilimin etkisiyle geçmişteki duygusal bağlılıkları gevşetmek isterler. Bu isteke ilgili büyük bir çaba gösterirler. Özellikle, annelerinn kendeleriyle fazla ilgilenmelerini, kendilerine karşı bir çocuk gibi davranmalarını ve kendilerini yargılamalarını iyi karşılamazlar. Annelerinin yardımlarıyla ulaşacakları olgunluğu pek aramazlar. Annelerine, babalarına karşı duydukları bağlılıkları başka kimselere öğretmenlerine yöneltirler. Kız arkadaşlarına karşı büyük bir sevgi duyabilirler. Arkadaşları kendilerinden büyük ya da küçük olabilirler. Onlarla beraber odalarına kapanırlar. Onlara sırlarını söylerler. Onlarla beraber önergenlik çağını özelleştiren masum cinsel arzularını tatmin ederler.

Önergen kızlar için sırdaşın seçilmesi işi büyük bir önem taşır. Bu çağdaki kız henüz dış dünya ile, başkalarıyla duygusal münasebetler kuracak bir durumda değildir. Kendisine egemen olabilecek ol-anaklarından yoksundur. Başkalarına benzemek amacıyla kendisinden olabilir. Önergen kız iyi olan veya olmayan yanları göremez. Ayıramaz. Benzemek istediği kimsenin bütün özelliklerini kazanmaya çalışır. Sonraları burada da değişiklikler olur. Benzeme işinin önemi daha da artar. Kızlar bilerek benzemeğe uğraşırlar. Önemli sayılan, beğenilen kimselere benzemek arzusunu duy-

arlar. Bununla beraber, bu değişiklik genel değildir. Kimi kızlar, yaşları ilerlemiş olmasına rağmen, örneklerini eskisi gibi seçmekte devam ederler. Böylelikle kişiliklerini geliştiremezler.

Bu durumu önlemek için çeşitli çareler vardır. Önergen kız, kız arkadaşlarından birine kuvvetli bir şekilde bağlanır. Bu ona güvenlik veren en kestirme bir yol, en kolay bir çaredir.

Önergen kız kendisine güveni olduğunu gösterişli bir şekilde herkese anlatmak ister. Kendisini ve başkalarını buna inandırmaya çalışır. Buna rağmen yetersizliğini duymaktan da uzak kalamaz. Bu yüzden, kendisine benzeyen, kendisi kadar değerli, daha doğrusu değersiz bulduğu bir kızla arkadaş olmak zorunluluğunu duyar. Bulduğu böyle bir arkadaşın yanında özvarlık güvenliği artar. Kendisini daha güçlü bir insan halinde tanır..

Önergen kız, bütün bunlardan da kolayca anlaşılacağı gibi, sadece sırlarını söyleyebilecek, paylaşacak, duygularına zevklerine ortak olacak birini aramaz. Aradığı dostun kendisine benzemesini, kendisi gibi önemsizliğinden yakınan acı çeken biri olmasını da ister. Önergen kız böyle bir kız arkadaşa, dosta kavuşunca daha rahat yaşamak olanağını elde eder. Sakladığı sırlarının baskılarına, ağırlığına, dış dünyanın tepkilerine, kabahatlılık duygularının yarattıkları acılara daha kolay bir şekilde göğüs gerebilir. Bütün bunlara yalnız kendisinin katlanmadığını düşünür. Kendisine benzeyenlerin, hiç olmazsa, benzeyen birinin bulunduğunu, yalnız olmadığını bilir. Bu onu destekler. Güçlendirir.

Önergen kız, kendisi için büyük bir önem taşıyan kız arkadaşının, dostunun daima kendisine bağlı olmasını ister. Başka birine bağlanmamasını diler. Sırların karşılıklı olarak söylenmesini arzu eder. Ona göre, iki arkadaş, dost herşey-lerini birbirlerine, ama yalnız birbirlerine anlatmalıdırlar. Birbirlerine hiç bir şey saklamamalıdırlar. Başkalarına ise sırlarını açıklamamalıdırlar. Hiç bir şey söylememelidirler.

ÖNERGEN KIZLAR ARASINDAKİ DOSTLUKLAR

Kızlar arasında kurulan dostluğun, arkadaşlığın başka bir özelliği daha vardır. Bu dostluk, arkadaşlık tamamlayıcı bir karakter taşır. Başka bir deyişle, birbirleriyle dost olan kızlardan biri diğerini tamamlar. Genel olarak, dost kızlardan biri diğerinden daha aktif olur. Diğeri daha silik bir kişilik taşır. Bu halin derecesi kızlara göre değişir. Siliklik çok hafif olabilir. Ya da aşırılığa kaçabilir ve tam bir bağımlılık şekline girebilir. Ergenlik çağına doğru bu münasebetler daha sadık ve mazoşist olabilirler. Tehlikeli bir mahiyet kazanabilirler. Özellikle, mazoşist olan kız bu münasebet şekillerinden fazla zarar görebilir.

Önergen kızlar vardır. Derslerine güçlükle çalışırlar. Okulda başarı gösteremezler. Bu sonuçlarla, hayallerle uğraştıkları için karşılaşırlar.

Önergen kızlar arasında kurulan arkadaşlık, dostluk çeşitli değişikliklere uğrayabilir. Kaybolur. Ya da başka şeylere, kimselere yönelir. Az görülmekle beraber, temiz, nezih bir dostluk şeklini alır. Yaşam boyunca kendini gösterir.

Bazan dost kızlardan biri cinsiyet bakımından daha çabuk gelişir. Aynı gelişmeyi göstermeyen diğer kız onun gibi olmak ister. İster ama, ruhça henüz olgunlaşmamıştır. Hazır değildir. Bununla beraber, hazır olduğunu sanır. Bu yüzden aldanır. Bu da, kızın içinde bulunduğu sosyal çevrelere göre değişen zararlı sonuçların ortaya çıkmasına yol açar. Önergenlik çağından vaktinden önce ve birdenbire ayrılan, kız arkadaşlarından zamansız uzaklaşan ve erkek arkadaş edinen önergen kızlar suç işleyebilirler. Kendilerini eğlencelere kaptırabilirler. Gangsterliğe özenebilirler.

Önergenlikte ortaya çıkan davranış bozukluklarının,

gerçek yaşam biçimlerinin nedenlerini geçmişte aramak gerekir. Çocukluk çağında, annelerin, babaların aşırılığa kaçan, yersiz yakınlıkları çocuğun kişilik bakımından gerektiği gibi gelişmesini önlerler. Bundan başka, çocuğun yaşadığı evreye uyamaması yüzünden daha önceki yaşama dönmek istemesi, ya da, bu yaşama bağlanması aynı sonucun doğmasına yol açabilir. Kabahatlılık duygusu, korkular da kişiliğin gelişmesini zorlaştırırlar.

VÜCUT GELİŞMESİ

Önergen kızlar ev işlerinden pek çok hoşlanmazlar. Bu hal genel olarak, 16, 17 yaşına kadar devam eder. Onlar daha ziyade gelecekle ilgili mutluluk düşünceleriyle ilgiliişlere karşı bir yakınlık duyarlar. Gösterişe düşkün olurlar. Yeter derecede tecrübeli ve olgun olmadıklarından estetik anlayışlarında yetersizlik gösterirler. Bu yetersizlikler en çok renklerin ve şekillerin seçimlerinde ortaya çıkarlar. Fazla göze çarpan renkleri, yadırganan şekilleri beğenirler. Bazı yemeklerde şeyleri, sebze yemeklerini fazla severler.

Bu sıralarda daha başka değişiklirler de olur. Bu değişiklikler birbirine bağlı değillermiş gibi ortaya çıkarlar.

Önergen kızların bakışları başkalaşırlar. Tenleri daha parlak bir hale gelirler. Vücut, yüz çizgileri çocukluk çağındakilere benzemezler. Daha belirli ve âhenkli olurlar. Yüzün şekli değişir Bütün bunlar yakında meydana gelecek olan kadının özellikleridir. Daha doğrusu, yakında bir kadının ortaya çıkacağını gösteren belirtilerdir.

Büyüme işi 10 yaşına doğru hızlanır. Erinliğe yakın bu hızlı büyümede bir yavaşlama kendini gösterir. Bu yaşa kadar, vücut organları arasında en çok baş ve gövde büyürler. Bunun sonucu olarak ağırlık fazlalaşır. Daha

sonra bacaklar uzar. Bu yüzden, 13 yaşındaki kızlar, genel olarak, oturdukları zaman erkeklerden daha uzun görünürler. Yalnız bütün organlar, biraz önce de söylediğimiz gibi, aynı şekilde gelişmezler. Yüz, özellikle burnun dibi ile çenenin ucu arasında büyür. Kalbde de âni bir büyüme olur. Yumurtalıklar, kaslar, göğüs, karın daha yavaş gelişir. Bazan, böbrek gelişmesinde bir yavaşlama, kas kuvvetlerinde azalma kendini gösterebilir. Çocukluk çağına ait âhenkli, dü-zenli, dengeli yaşam şekli kaybolur. Önergen kızlar eskisine nazaran çok daha heyecanlı yeni bir yaşamın içine girerler.

İlk âdet görmeden önce vücudun bazı yerlerinde, koltuk altlarında tüyler belirir. Bu sıralarda göğüsler de belirli bir şekil almaya başlarlar. Kızların göğüsleri 10 yaşına kadar erkek çocukların göğüslerinden pek farklı olmazlar. 10 yaşından sonra kızlar bu bakımlardan da erkek çocuklardan ayrılırlar. Bu son değişiklik kızları fazla ilgilendirir. Kızlar göğüslerinin bir an önce büyümelerini arzu ederler. Göğüslerinin küçüklüğünden şikâyet ederler. Göğüslerinin iri olduklarını anlatmak için içlerine katlanmış mendiller, küçük yastıklar koyarlar.

Önergen kızlar varlıklarında meydana gelen diğer değişikliklere karşı da aynı şekilde hareket ederler. Büyük bir ilgi gösterirler. Kimileri birdenbire vücutlarına karşı fazla bir yakınlık duyarlar. Kollarını, vücutlarının diğer bazı yanlarını okşarlar. Öperler. Bu davranış nedenini gelişen ve güzelleşen vücudun yaptığı etkide, sağladığı yakınlıklarda aramak mümkündür.

Üçüncü çocukluğun sonlarından itibaren ortaya çıkan bazı özellikler daha sonraki yıllarda daha da önem kazanabilirler. Yeni özelliklerle kuvvetlenirler. Erinliğe doğru, kızların üzüntüleri, huzursuzlukları artar. Kızlar fazla sinirli olurlar. Başkalarıyla, büyüklerle kolay kolay anlaşamazlar. Büyüklerin düşüncelerini beğenmezler. Geçmişte onlarda beğendikleri şeyleri anlamsız bulurlar. Bu hal üç, dört yıl devam edebilir.

Erinlik çağına yaklaşan kızlar hastalığa daha elverişli olurlar. Yalnız burada da, genelleştirmeden kaçınmak gerekir.Bir çok kız gerek vucutça sarsıntı geçirmeden ergenlik çağına ulaşırlar. Bununla beraber, kimi kadınlar yaşamları boyunca önergenlik yaşamlarını tekrarlarlar. Yalnız, bu çeşit kadınların sayısı pek azdır. Çoğu zaman , önergen kızların kişilikleri tam bir şekil almazlar. Kadının ve çocuğun, küçük kızın özelliklerini taşırlar. Önergen kızların tanınmaları zorluğu da buradan gelmektedir.

ÖNERGEN KIZLAR VE AŞK

Önergen kızları en çok ilgilendiren şeylerden biri de aşktır. 13.5 yaşındaki bir kız arkadaşlarından birine yazdığı mektupta şöyle diyor: "Biz bundan başka bir şey düşünmüyoruz. Yalnız bunu konuşuyoruz. Onun dışında hiç bir şey bizi ilgilendirmiyor...".

Fazla sert ve dindar, geleneklere bağlı çevrelerde büyüyen kızlar bu çeşit işlere karşı korku ile karışık bir merak duyarlar. Bunun sonucu, özellikle, erinlikten sonra, yerine göre çok iyi, ya da çok fena olabilir. Yalnız bu çeşit sonuçlara pek rastlanılmaz. Önergen kızlar, içinde bulundukları şartlar ne olursa olsun, cinsiyetle ilgili meselelere, aşka karşı merak duymaktan uzak kalamazlar. Birbirlerine bilgi verirler. Erkek çocuklar bu bilgileri daha ziyade kitaplardan elde ederler.

Önergen kızlar erkek çocuklardan uzak kalmak isterler. Bu işe daha sekiz yaşından itibaren kız ve erkek çocuklar arasında kendini belli eden saf aşk ile çelişmektedir. Küçük çocuklar burada da büyükleri örnek tutmaktadırlar. Ya da bu yakınlık, sevgi kendiliğinden ve onların gönüllerinden doğmaktadır. Bu gibi hallerde küçük âşklar birbirlerine hediyeler verirler. Yemeklerini paylaşırlar. Yemişlerini beraber yerler. Yalnız aşk oy-

ununu oynayan küçük çocuklar bunu ciddiye almazlar. Küçük kız okşadığı, şımarttığı bebeğinin annesi olmadığını bilir. Aynı şekilde oynadığı aşk oyununun gerçekliğine inanmaz.

Kızlar, 12, 13 yaşlarında erkek çocukların yanında bir korku duyarlar. Onlara karşı ilgisiz dururlar. Bazan da onlara karşı bir yakınlık duyduklarını anlarlar. Utanırlar. İşte kızlar tam bu sı-ralarda gerçekten aşkın ilk belirtilerini gösterirler. Daha doğrusu, gerçek aşkın ilk sezintileriyle karşılaşırlar. Yalnız bu aşk saftır. Başka bir deyişle, önergen kızlarda görülen ilk aşk cinsel bir anlam, mahiyet taşımaz. Önergen kız bir kız arkadaşını, beğendiği bir kadın öğretmenini de sevebilir. Yaşlı bir erkeğe, başkaları tarafından sayılan, sevilen ilerlemiş yaştaki bir kimseye tutulabilir. Yalnız bu çok az görülen bir haldir. önergen kızlar erkek öğretmenlerne de âşık olabilirler. Bu durum daha ziyade üstün görülen, davranışları beğenilen, gösterişli, zeki, iyi konuşan erkek öğretmenlerin karşısında kendini gösterir.

Önergen kızlar okullarında seçkin bir yeri olan öğretmenlerinin ilgilerini çekmek arzusunu duyarlar. İsteklerini yapamayınca başka çarelere başvururlar. Sevdikleri öğret-menleri sinirlendirecek işler yaparlar. Böylelikle onları kendileriyle meşgul etmeye uğraşırlar. Sevdikleri öğretmenlerinin yakınlık gösterdiği arkadaşlarına sinirlenirler. Onları fazla kıskanırlar. Her fırsatta rahatsız etmeye, üzmeğe çalışırlar.

Her erkek, gülünç olmamak şartıyla, özellikle iyi ya da fena tanınmış her erkek onların ilgisini çekebilir. 13 yaşında iken âşık olan Marie Bashkirtseff'in sevdiği adamla ilgili sözleri bunu açıkça göstermektedirler: "Tanrım, acılarımı dindir.. Dualarımı dinle.. Senin lütfunun sonsuzluğuna inanıyorum. Yalnız sen beni ona sevdirebilirsin... Onu seviyorum. Bana ızdırap veren şey de işte budur. Beni bu ızdıraptan kurtarınız. Bin defa daha bedbaht olurum. Benim mutluluğumu yaratan şey

bu acıdır. Ben sadece bununla yaşıyorum.. Kararsız, deli, alık, mahvolmuş, kötü, gelip geçici heveslere sahip, kötü kadınlarla düşüp kalkmaktan aptallaşmış biri..." Bu biri dediği kimse onun çılgınca sevdiği insandır.

Genel olarak, sevilen insan kim olursa olsun, bu çağdaki kızların duydukları aşkın sınırları belli olmaz. Bu aşk bir çok hallerde bazı tesadüflerden meydana gelebilir. Meselâ, önergen kız evlerine gelip giden birine âşık olabilir. Yalnız burada, bu aşkta, bu çağdaki genç kızın varlığında büyük bir yer tutan be-ğenilmek, bir genç kız gibi tanınmak arzusu önemli bir rol oynayabilir. Gerçekten, önergenlik çağının en önemli özellikle-rinden biri de beğenilmek ve bir genç kız gibi tanınmak isteğidir.

ÖNERGENLİK VE CİNSEL YAŞAM

Psikanalizin kurucusu olan Freud uzun ve esaslı klinik gözlemlere dayanarak çocuğun cinsel gelişme kanunlarını buldu. Bu konu ile ilgili araştırmalar, incelemeler Freud'un görüşlerini doğruladılar. Freud'un çocuk psikolojisi ile ilgili düşüncelerini tamamladılar.

Freud'a göre, kız ve erkek çocuklar ilk cinsel gelişmeler bakımından birbirlerine benzerler. Son araştırmalar burada bir değişiklik yapılmasının gerekli olduğunu meydana çıkardılar. Üçüncü cinsel gelişme evresinde kız ve erkek çocuklar arasında önemli ayrılıklar olduğunu açıkladılar.

Gerçekten, fallik adı verilen bu evrede anatomik ayrılıklar büyük bir anlam kazanır. Erkek çocuk erkekliğiyle övünür. Aynı zamanda, erkekliğini yitirmekten ürker. Kendisiyle başka çocuklar, kızlar arasında mukayeseler yapar. Benzer davranışlara kız çocuklarda rastlarız. Yalnız kız çocuk erkek çocuk gibi övünmez. Erkek çocuk gibi olmak ister. Bir erkek çocuk olmadığı için

üzülür. Buna karşılık, cinsel yaşamında bir değişiklik olacağını düşünmez ve bundan korkmaz.

Çocuğun cinsiyetle ilgili merakı fallik evrede en yüksek noktaya ulaşır. Bu merak kız ve erkek çocukların aralarındaki anatomik ayrılıklar üzerinde durmalarına yol açar. Daha genel bir merakın doğmasına yardım eder. İlk önce cinsel bir mahiyet taşıyan bu ilgi üçüncü çocukluk evresinde kendini gösteren ve önergenlik çağına kadar süren sükûnet evresinde de faaliyette bulunur.

Gelişme süresince insanın bir çok sosyal ve zihinsel yetenekleri çocuğun içgüdülerinden meydana gelirler. Gerçekliğe uyma işi yavaş yavaş kuvvetlenir. Sükûnet evresinin sonunda, erinlik çağında önemli bir gelişme gösterir.

Sükûnet evresinde çocuğun cinsel sorunlara karşı ilgisi geniş ölçüde azalır ama, yok olmaz. Bu ilgi önergenlik çağının başlamasıyla beraber yeniden büyük bir önem kazanır.

İnsan yaşamında erinlik psikolojik bir ihtilâldir. Bu ihtilâl önerinlik, önergenlik çağı tarafından hazırlanır. Bu bakımdan ve diğer bakımlardan önerinlik ya da, önergenliğin taşıdığı önem de çok büyüktür. Önergenlik çağını gerektiği gibi geçiremiyen bir çok kadınların sinir hastalıklarına tutulmaları bu önemin büyüklüğünü açıkça göstermektedir.

Önergenlik sükûnet evresinin son kısımdır. Bu zamanda geleceğe ait cinsel arzuların haberci işaretlerine rastlanılır. Bununla beraber, bu evrede cinsel içgüdüler çok zayıftırlar. Daha doğrusu, bu evre cinsel içgüdülerin en zayıf oldukları bir evredir. Bu evrede kişilik önemli bir gelişme gösterir.

Önergenliğin başlangıç zamanını kesin olarak söylemek zordur. Çeşitli gelişme evreleri arasındaki sınırlar pek belli değildir. Bütün bunlara rağmen, önergenliğin 10 - 12 yaşları arasında başladığını söyleyebiliriz.

Önergenlik belirtilerine ergenlikte de rastlamaktayız. Bu belirtiler kadında âdet görme sona erinceye kadar kendilerini gösterebilirler. İnsan, çocukluğunu, önergenliğini, ergenliğini, yaşamının sonlarına kadar yaşayabilir.

Kimileri âdet görme ile beraber önergenliğin sona erdiğini ve ergenliğin başladığını söylemektedirler. Adet görme olayı erinlik çağında ortaya çıkan psikolojik ihtilâfların en önemli nedenlerinden biridir. Kızların iç yaşamında derin bir anlam kazanır. Yalnız burada, fizyolojik ve psikolojik olaylar arasında bir beraberlik olduğunu söyliyemeyiz.

İnsan yaşamında bir dönüm noktası, sıkıntılı ve zorunlu bir geçit anlamını taşıyan erinliğin iki şekli vardır. Bunlardan biri fizyolojik, diğeri de psikolojik bir anlam taşır. Başka bir deyişle, fizyolojik erinliğin yanında psikolojik erinlik de yer alır.

Kimi kızlarda fizyolojik erinlik psikolojik erinlikten önce görünüBu gibi hallerde kızlar psikolojik erinliğe ulaşmadan âdet görürler. Kimileri de fizyolojik erinliğe ait belirtileri göstermeden psikolojik erinliğe ulaşırlar. Adet görmeden kesilmede de buna benzer değişikliklerle karşılaşırız. Yaşlı, yıpranmış kadınlar vardır. Adet görürler. Adet görmeden kesildikten sonra ise dinçleşirler.

ÖNERGEN KIZLARLA AİLELERİ ARASINDAKİ İLİŞKİLER

Sükûnet evresinin sonuna doğru gerek erkek, gerekse kız çocuklar eskisinden daha faal olurlar. Yalnız kız ve erkek çocukların faaliyetleri birbirlerine benzemezler. Bu faaliyetin biçimi ve konusu kızlarda özellik kazanır. Kız çocuklarda görülen faaliyetin amacı gerçekliğe uymak ve dış dünyaya egemen olmaktır. Önergen kızların kişiliklerinde meydana gelen gelişme onların gerçekliğe uymalarına ve çevrelerine egemen olmalarına imkân ver-

mektedir. Bununla beraber, bu faaliyet kızın gelecekteki cinsel gelişmesi için sakıncalı olabilir.

Önergenliğin en önemli bir özelliğini meydana getiren fazla faaliyet zihinsel ve artistik yeteneklerin gelişmelerine, arzuların, dileklerin, eğilimlerin yücelmelerine, sosyal yaşamca beğenilen amaçlara yönelmelerine yardım eder. Bu faaliyet kişiliğin gelişme ve özgürlük hamlesinden doğmaktadır. Bu hamle özellikle önergenlikte çok kuvvetli olmaktadır.

Kızlar önergenliğe girer girmez, daha doğrusu, 11, 12 yaşlarından itibaren geçmişle gelecek, çocukluk ile olgunluk arasında bulunan bir dünyada yaşarlar. Bu evrede çocukluk çağına ait duygusal yaşamda değişiklikler olur. Duygusal bağımlılıklarda gevşemeler kendini gösterir. Sorumluluk ve bağımsızlık duygusu büyük bir önem, anlam kazanır. Önergen kızlar büyüklere benzemek hususunda büyük bir arzu duyarlar. Duyarlar ama bu arzuyu gerçekleştirmekte büyük bir zorlukla karşılaşırlar. Karşılaşırlar; çünkü, genç kızlar kendilerine güvenemezler. Bir yetişkin gibi yaşamak gücünden yoksun olduklarını sezerler. Korunmak ihtiyacını duyarlar. Bu yüzden ve bilinçsiz olarak, çocuk kalmak zorunluğu ile karşılaşırlar. Çev-relerine karşı saldırgan olurlar.

Böyle bir saldırganlığın başlaması için kişiliğin kuvvetli bir gelişme göstermiş olması gerekir.

Çocuk, kişiliği zayıf olduğu ölçüde, dış dünyaya uymak amacıyla, büyüklere benzemek ister. Çocuğun annesine benzemek istemesi, onu kadınlığa, babaya benzemek istemesi ise onu erkekliğe götürür diye düşünenler vardır. Bunlar yanılıyorlar. Çocuklarla anneleri, babaları arasında kurulan münasebetler bir tek anne, baba hayalini değil, çeşitli anne, baba hayallerini yaratırlar. Gerçekten, çocuğun bilinç altında, anne ile ilgili birbirlerinden ayrı, meselâ, sevilen ve nefret edilen, ideal, mukaddes, hakir, babayı iğdiş eden, ya da baba tarafından iğdiş edilmiş, dünyaya çocuk getiren, çocuklarını

öldüren, besleyen, zehirleyen, rakip, güvenlik veren, koruyan anne hayalleri yer alır. Aynı şekilde, çocuğun bilinç altında çeşitli baba hayalleri bulunur. Bu hayaller bir çok benzemelere yol açarlar. Bu benzemelerde geçmişteki yaşam önemli bir yer tutar. Benzeme arzusu sevginin, kabahatlılık duygusunun, ya da saldırganlık eğiliminin bir sonucu olabilir.

Önergenliğin en önemli bir özelliğini meydana getiren fazla faaliyet zihinsel ve artistik yeteneklerin gelişmelerine, arzuların, dileklerin, eğilimlerin yücelmelerine yardım eder. Bu faaliyet kişiliğin gelişme ve özgürlük hamlesinden doğmaktadır. Bu hamle özellikle önergenlikte çok kuvvetli olmaktadır.

Kızlar önergenliğe girer girmez, daha doğrusu, 11, 12 yaşlarından itibaren geçmişle gelecek, çocukluk ile olgunluk arasında bulunan bir dünyada yaşarlar. Bu evrede çocukluk çağına ait duygusal yaşamda değişiklikler olur. Duygusal bağlılıklarda gevşemeler kendini gösterir. Sorumluluk ve bağımsızlık duygusu büyük bir önem, anlam kazanır. Önergen kızlar büyüklere benzemek hususunda büyük bir arzu duyarlar. Duyarlar ama bu arzuyu gerçekleştirmekte büyük bir zorlukla karşılaşırlar. Karşılaşırlar; çünkü, genç kızlar kendilerine güvenemezler. Bir yetişkin gibi yaşamak gücünden yoksun olduklarını sezerler. Korunmak ihtiyacını duyarlar. Bu yüzden ve bilinçsiz olarak, çocuk kalmak zorunluğu ile karşılaşırlar. Çevrelerine karşı saldırgan olurlar.

Böyle bir saldırganlığın başlaması için kişiliğin kuvvetli bir gelişme göstermiş olması gerekir.

Çocuk, kişiliği zayıf olduğu ölçüde, dış dünyaya uymak amacıyla, büyüklere benzemek ister. Çocuğun annesine benzemek istemesi, onu kadınlığa, babaya benzemek istemesi ise onu erkekliğe götürür diye düşünenler vardır. Bunlar yanılıyorlar. Çocuklarla anneleri, babaları arasında kurulan münasebetler bir tek anne, baba hayalini değil, çeşitli anne, baba hayallerini yaratırlar.

Gerçekten, çocuğun bilinç altında, anne ile ilgili birbirlerinden ayrı, meselâ, sevilen ve nefret edilen, ideal, mukaddes, hakir, babayı iğdiş eden, ya da baba tarafından iğdiş edilmiş, dünyaya çocuk getiren, çocuklarını öldüren, besleyen, zehirleyen, rakip, güvenlik veren, koruyan anne hayalleri yer alır. Aynı şekilde, çocuğun bilinç altında çeşitli baba hayalleri bulunur. Bu hayaller bir çok benzemelere yol açarlar. Bu benzemelerde geçmişteki yaşam önemli bir yer tutar. Benzeme arzusu sevginin, kabahatlılık duygusunun, ya da saldırganlık eğiliminin bir sonucu olabilir. Çocuk, sevdiği varlığa, anneye, babaya, onu varlığında yaratmak için, benzemeye çalışır. Sevmediği, kendisine rakip saydığı ebeveynine de, sırf onun gibi olabilmek için benzemeye uğrışır. Birinci duruma annesini seven erkek çocukta, ikinci duruma da, babasını kendisini rakip sayan erkek çocukta rastlarız. Aynı şeyleri kızlarda anneleri babaları ile kurdukları münasebetlerde görürüz.

Önergenler eski modellerini bırakırlar. Önergen kızlar annelerini, babalarını acı bir şekilde tenkit etmeye başlarlar. Özellikle, annelerini tenkit ederler. Annelerini, babalarını, eskiden olduğu gibi, önemleştirmekten, alabildiğine değerli göstermekten vazgeçerler. Çoğu zaman, annelerine benzemediklerini anlatmak için önemli çabalar gösterirler. Annelerini önemsizleştirirler. Bu önemsizleştirme gerçek nedenlere dayanmaz. Buna rağmen, bir başkasının aynı şekilde hareket etmesini, annesini değersiz bulmasını arzu etmez. Ailesini çok sert bir şekilde hareket etmesini, annesini değersiz bulmasını arzu etmez. Ailesini çok sert bir şekilde tenkit eden bir kız okulda annesinin, babasının iyiliğinden söz açar. Onları över. Önemli kişiler gibi tanıtmaya çalışır. Onları büyütmek amacıyla yalan söyler. Bu masalları onları küçültmek hususunda duyduğu eğilimlerin yarattıkları kabahatlilik duygusunun etkilerinden kurtulmak, onlarla beraber değerlenmek için uydurur.

Bu evrede kızlar bağımsız olmak isterler. Bu istek kızlarda, geçmişte benzemek arzusunu duydukları kimselerin etkilerini yok etmek eğilimini yaratır, Buna rağmen, önergen kızlar henüz başlarına buyruk olabilecek olanaklarından yoksundurlar. Bu hal onları uzlaştırıcı çareler aramaya teşvik eder, zorlar. Meselâ, önergen kızlar dostlarının aileleriyle kendi ailelerini mukayese ederler. Evlerinde, komşularında gördükleri şeyleri büyüterek anlatırlar. Durumlarını övdükleri aileler arasında zor şartlar içinde yaşayanlar da vardır. Önergen kızlar okullarında kadın öğretmenlerinden birine büyük bir sevgi ile bağlanabilirler. onu kendilerine model yapabilirler. Onda, kendilerinde bulunmasını diledikleri çeşitli özellikler arayabilirler ve bulabilirler.

Önergen kızların anneleriyle kurdukları münasebetler çift değer taşırlar. Bu da ihtilafların ortaya çıkmalarına yol açar. Kızlar yakınlıklarını öğretmenlerine yöneltmek suretiyle bu ihtilâfları ortadan kaldırmaya çalışırlar. Burada, öğretmene karşı duyulan yakınlık bir uzlaştırma amacını gütmektedir. Bu suretle de, çocukluğa ait bağlılığın yarattığı tehlike önlenmiş olur.

Önergenlikte kızların annelerine karşı duydukları bağlılık babalarına karşı duydukları bağlılıktan daha sakıncalıdır. Anne kızının gelişme arzusunu önleyebilir. Kimi kadınların ruhça çocuk kalmalarının nedenlerinden biri de bunların önergenlikte annelerine gereğinden çok bağlı kalmalarıdır.

Önergenliğin başlıca özelliklerinden biri de, faaliyetin artmasıdır. Bu faaliyet arzusu gelişme ihtiyaçından doğmaktadır. Önergen kızlar ve erkekler bu ihtiyacın etkisiyle, bağımsız bir yaşamın özlemini duyarlar. Bununla beraber, bunlar daha uzun bir süre okul çevresine iyi bir şekilde intibak ederler. Yalnız, aile çevresine uyakta zorluk çekerler. Önergenler vardır. Evlerinde annelerini, babalarını dinlemezler. İsyankâr olurlar. Okulda ise örnek olacak derecede uslu görünürler. Bunun aksine çok

rastlanılmaz. Bazı çocuklar da okula gitmek istemezler. Okuldan korkarlar. Evde kalmak arzusunu duyarlar. Bu hal genel olarak başlamak üzere bulunan bir hastalıkla, sinir hastalığı ile ilgili olabilir.

Önergen kızlar itaatsizlik gösterirler. Eğitim ve öğretimde zorluk çıkarırlar. Disiplinli bir yaşamdan hoşlanmazlar. Bazan da saldırgan olurlar. Bütün bu davranışların meydana gelmelerinde büyüklere uymak zorunluğu önemli bir yer tutmaktadır. Başka bir deyişle önergenlikteki isyankarlık büyüklerin egemenlikleriyle geçen çocukluk çağına ait yaşama karşı gösterilen bir tepkidir. Buna karşılık, önergen kız çocukluğunu zaman zaman ve yeniden yaşamak, tekrar etmek arzusundan da uzak kalamaz. Bu arzuyu her türlü çareye başvurmak suretiyle gerçekleştirmeye çalışır. Kendisini temiz tutmaz. Annesini kendisiyle ilgilendir-meye uğraşır.

Önergen kızın bağımsızlık için bu evrede giriştiği mücadele ile 18 aylıkla üç yaş arasındaki özgürlük savaşı arasında bir benzerlik vardır. Çocuk, 18 ayına bastıktan sonra ve üç yaşına kadar annesinin egemenliğinden kurtulmak ister. Artık annesinin elinden tutmasını arzu etmez. Bununla beraber, yürürken endişeli bir hal ile annesinin parmağını tutar. Kaşıkla yemeğe izin verilmediği zaman fazla öfkelenir. Küplere biner. Önergen kızlar da aşağı yukarı aynı şekilde hareket ederler. Annelerinin etkilerinden kurtulmaya çalışırlar.

Anneye gelince, bir yandan kızını himayesi altında görmek ister. Öte yandan da, bu himayenin zamanla azalması ve günün birinde büsbütün yok olması gerektiğini düşünür.

Önergen kızlar da gidip komplekslerinin etkilerini yeniden duyarlar. Babalarına karşı eskisi gibi yakınlık ya da ondan uzak kalmak arzusunu duyarlar. Babalarını güçlü ya da önemsiz, anlamsız bir kişi gibi görürler. Baba,

genel olarak, bu evrede kızının psikolojik gelişmesi üzerinde büyük bir etki yapamaz.

Önergen kızlar ebeveynleriyle anlaşmakta zorluk çekerler. Fizyolojik değişiklikleriyle ve cinsiyet yaşamıyla ilgili meraklarını, sıkıntılarını onlara söyleyemezler. Bu merakların, sıkıntıların etkisiyle huzursuzluk içinde yaşarlar. Bütün kadınların duydukları okşamak, okşanmak arzusunu kendilerine yakın buldukları kız arkadaşlarının varlığında tatmin etmeye çalışırlar.

Erinlik zamanı yaklaşırken ahlâk baskısı daha da artar. Sevimli görünmek arzusu daha büyük bir önem kazanır. Bu yaştaki kızlar iyi giyinmek isterler. M.Ç.nin hatıra defterinden alınan yazı bunu açıkça göstermektedir. 13 yaşında bulunan bu kız hatıra defterinde şöyle diyor: "Ablam benden 5 yaş büyüktü. Haliyle onun giyimi benden değişik olacaktı.. Bunları pek âlâ bildiğim halde mânasız kıskançlık kavgası çıkarır, kızınızı giydiri-yorsunuz, hiç bana bakan yok, diye bağırır çağırırdım..."

Gerçekten kızlar 12 yaşından itibaren ablaları, anneleri gibi giyinmek arzusunu duyarlar. Şapka giymeye kalkışırlar. Bir genç kız gibi tanınmaktan hoşlanırlar. Genç kızların istedikleri gibi giyinebileceklerine, hiç kimsenin onların giyinmesine karışa-mıyacağına inanırlar. Geleceğe ait düşüncelerini muhayye-leleriyle güzelleştirirler, zenginleştirirler. Aşk, şöhret, mutluluk konusunda ciddi düşüncelere pek ulaşamazlar. Mutluluğu daha ziyade güzel elbiselerde, gösterişli mobilyalarda, lüks arabalarda, parlak bir evlenmede, büyük başarılarda ararlar. Aşağı yukarı bütün kadınların varlıklarında, iç dünyalarında yer alan eğilimlerin etkilerini duyarlar. Onlar da tanınmak, hayranlık yaratmak, herkes tarafından beğenilmek, alkışlanmak ve aranmak arzusunu duyarlar.

ÖNERGEN KIZLAR VE SIR MERAKI

Erkek ve kız ergenler arasındaki münasebetler önemli bir yer tutarlar. Önergen kızların gelişmeleri, olgunlaşmaları üzerinde etki yaparlar. Erkek kardeş ile bir arada bulunan önergen kız yalnız büyük görünmek arzusunu duymaz. Erkek kardeşine benzemek de ister. Ablasını, özellikle, aralarındaki yaş farkı az olan ablasını kıskanır. Hattâ, ondan nefret edebilir. Onu kendisine bir örnek olarak almaktan kaçınır. Onun gibi olmak arzusunu duymaz. Genel olarak, ablasının bir arkadaşını ya da bir arkadaşının ablasını, kadın öğretmenlerden birini kendisine örnek seçer. Yalnız, önergen kızın kendisinden daha yaşlı başka bir kızla kurduğu münasebetler, arkadaşlık tehlikeli olabilir. Büyük kız arkadaşını zararlı yollara sürükleyebilir. Önergen kızlar okudukları romanlarda yer alan kadınlara, filmlerdeki yıldızlara, tiyatrolardaki artistlere benzemek arzusunu duyarlar. Onların bütün özelliklerini, hele, beğenilen yanlarını kazanmağa çalışırlar.

Önergenlik çağında içtepiler kızları harekete zorlarlar. Kişilikleri henüz gerektiği gibi gelişmediği için önergen kızlar hareket ihtiyacını karşılamak amacıyla çeşitli çarelere başvururlar. Ayrıntılı yaşam plânlarını hazırlarlar. Bu plânları bir süre için uygularlar. Sonra bu plânları bırakırlar. Yeni plânlar ortaya atarlar.

Önergen kızlar büyüklerin işlerine karışmak isterler. Fazla meraklı olurlar. Her şeyi görmek, değerlendirmek arzusunu duyarlar. Gördükleri şeyleri hayallerinde değiştirirler.

Sır, önergenlikte büyük bir önem kazanır. 12 yaşındaki bir kız daima başkalarının sırlarıyla kuşanmış olduğunu sanır. Herkesin yaşamında olup bitenleri öğrenmek ar-

zusunu duyar. Kendisi de sırlara bürünür. Kendisini anlayabilecek, dinleyecek bir arkadaşı olmasını ister. Bu arkadaşı genel olarak yaşıtları arasından seçer. Ya da dostlarından birini arkadaş edinir.

Ergen kızlar daha ziyade büyüklerin, özellikle, annelerinin sırlarını öğrenmeye çalışırlar. Ya da annelerinin yerlerini alan kimselerin sırlarını merak ederler. Sırlarını saklayan annelerinden öçlerini almak için kendilerinin de sırları olduklarını anlatacak şekilde hareket ederler. Kendilerine sırlar ararlar. Sırlara sahip olmak arzularını çoğu zaman garip bir şekilde ifade ederler. Önlerine gelen kimselere yeminler ederek bir takım sırları bulunduklarını söylerler. Onlara, "bu sırları yalnız size anlatıyorum. Bunları kimseye söylemiyeceğinize dair bana söz verin. Yemin edin." derler. Bununla beraber, ilk defa söylediklerini bildirdikleri sırlarını başkalarına da anlatmaktan geri kalmazlar. Sırlara sahip olmak ve bu sırları başkalarına söylemek ihtiyacı önergen kızları, söyleyecek bir şeyleri bulunmadığı zamanlarda, uydurmaya sevkedebilir.

Önergen kızları en çok ilgilendiren şey cinsiyete ait sorunlardır. Önergen kızlar özellikle, fizyolojik mahiyetteki cinsel sorunlara karşı fazla merak duyarlar. Daha önce de işaret edildiği gibi, fallik cinsel gelişme evresinde bulunan küçük kızlar cinsiyet ayrılığı üzerinde dururlar. Önergen kızlar ise bu konu ile ilgilenmezler, çünkü, bu konu ile ilgili gerekli bilgileri daha önce elde etmişlerdir. Bu bilgileri, az çok benimsemişlerdir. Önergen kızlar cinsiyet yaşamına ait fonksiyonlarla meşgul olurlar. Genç kızlar bu alanda birbirlerine bilgiler verirler. Bu bilgileri verirken bazan yanılırlar. Yaşamı cinsel olaylar açısından incelerler. Değerlendirirler. Arkadaşlarına, dostlarına ilgi çekici şeyler anlatabilmek, sırlar verebilmek için zararlık yollara sapa-bilirler. Bir tecrübeye girişebilirler. Ayrıldıkları zamanlarda da birbirlerine önemli saydıkları

haberleri mektupla bildirirler. Bululştukları zaman birbirlerine göstermek için hatıra defterleri tutarlar. Bu karşılıklı ve iki kız arasında yer alan samimiyette herşeye cinsel bir anlam verirler.

Önergen kızları cinsel araştırmalara, sırlarını paylaşmaya sevkeden şey cinsel tatmin arzusudur. Bu çağdaki kızlar yalnız bu şekilde hareket etmekle az da olsa, cinsel yaşamlarını kandırabilmektedirler.

Önergen kızlar birbirlerine karşı fazla bir yakınlık duyabilirler. Bu yakınlıklar sakıncalı olabilirler. Yalnız, bu yakınlıklardan fena alışkanlıklara, karşılıklı istimnaya, normal hallerde hemen hemen hiç rastlanmaz. Önergen kızlarda kurulan hayaller, ergenlik çağındakilerin tersine olarak, daha ziyade dış dünya ile ilgilidirler. Yaşamla ilgili aksiyonlara yönelmişlerdir.

Gerek önergenlikte, gerekse ergenlikte gebelik problemi önemli bir yer tutmaktadır. Önergen kız, bu problemle ilgili sıkıntılardan, zorluklardan ürker. Bununla beraber, kız arkadaşı, dostu ile beraber bir odaya kapanır. Orada gebelik oyununu oynar. Arkadaş, dost kızlar entarilerinin altına küçük yastıklar sokarlar. Bu durumlarıyla birbirlerini seyrederler. Gebeliğin nedenlerini araştırırlar. Doğum olayı üzerinde dururlar. Bu olaylarla ilgili görüşler ortaya atarlar. Bu görüşlerde gerçek yaşamdan sağladıkları malzemeleri kullanırlar. Kadının bütün bu olaylarla ilgili sıkıntılarının, acılarının sorumluluğunu erkekte ararlar. Önergen kızlar fuhuşla da ilgilenirler. Bu mesele ile ilgili gazete haberlerine karşı büyük bir merak duyarlar. Bu konu üzerinde birbirlerine bildiklerini, işittiklerini, okuduklarını anlatırlar.

Önergen kızlar süse de düşkün olurlar. Güzel görünmek isterler. Annelerinin pudralarını gizlice alırlar. Dudaklarına ruj sürerler. Böylelikle hayallerini gerçekleştirirler.

ÖNERGENLİK VE ZİHİN YAŞAMI

Bilgi, yapılan öğrenim ile 12 - 20 yaşları arasında geniş ölçüde artar. Yalnız, düşünceyi yeni bir problemin çözümüne uygulama ve faaliyeti yeni şartlara intibak ettirme gücü anlamını taşıyan zekâ için aynı şeyi söyleyemeyiz. Bir çok psikoloklar zekânın erinliğe kadar geliştiğini söylemektedirler.

Bilindiği gibi, testler çocuğun zekâsını yıllara göre değer-lendirmektedirler. Testlerle ölçülen zihinsel gelişme âhenginin erinlikten sonra düşmeye başladığı ve 14 yaşından olgunluğa kadar devam eden zekâ gelişme hızının gittikçe azaldığı görülmektedir. Burada istatistik eğrisi yatay bir yön alır.

İnsan yaşamında, 9 - 12 yaşları arasındaki zaman, zekâ ba-kımından çok önemlidir. Büyük Psikoloji bilgini Jean Piaget'in çalışmaları bu evrede düşüncenin ego-santrik karakterinden kurtulduğunu, başka bir deyişle, bu yaşlar arasındaki çocukların olayları, nesneleri çocukça değerlendirmekten vaz geçtiklerini göstermişlerdir. 9 - 12 yaşlarındaki çocuklar olaylar arasındaki doğasal neden kavramını anlayabilecek ve mantıkî bir şekilde düşünebilecek bir duruma ulaşırlar. Eleştirici ve sosyalleşmiş bir düşünceye sahip olurlar. Testlerle ölçülen zihin gelişmesinin yetişkininkine yakın düşünce mantığının ortaya çıktığı zamana rastlaması zihin gelişmesinin çocukluk çağıyla beraber sona erdiğine inananları ilk bakışta haklı göstermektedir.

Kimi psikoloklar da, duygusal ve cinsel yaşamdaki değişiklik yüzünden, ergenlik çağında zekânın faaliyetinde bir azalma olabileeceğini düşünmektedirler. 11 yaşındaki çocuğun pratik, nesnel, dış dünyaya iyi intibak eden düşüncesi yetişkinin düşüncesine ergeninkinden daha yakın olur. Bunun nedeni ergen ruhunun romanı

bir mahiyet taşımasıdır. Hayallerle kuşanmasıdır. Nesnelerden çok heyecanlarla ilgilenmesidir.

Yalnız burada kesin bir sonuca ulaşmak zordur. Gerçekten, uygulanan testler 14 yaşına kadar bir gelişme olduğunu göstermektedirler. Bu yaşta ergenlik, özellikle, kızlar için, başlar. Yine uygulanan testler, zekâ gelişmesinin, eski hızını kaybetmekle beraber, 18 yaşına kadar ve hatta daha sonra bile, devam ettiğini belirtmektedirler. Bundan da anlaşılacağı gibi, zekâ gelişmesinin, 12 ya da 14 yaşında sona erdiğini kabul etmek zordur.

Algı faaliyeti, bütün büyüme boyunca, yavaş da olsa, gelişir. Yetişkinden çok çocukta daha mükemmel olduğuna inanılan bellek fonksiyonu 22, 25 yaşına kadar gelişir. Bununla beraber, bellek en hızlı gelişmesini 13 - 16 yaşları arasında gösterir. Özellikle kızlar, 14 yaşına kadar, öğrendikleri şeyleri erkek çocuklara nazaran, çok daha iyi ve sür'atli bir şekilde akıllarında tutarlar. Bundan başka, görme, işitme ve hareket bellek tipleri ancak ergenliğin sonunda son şekillerini alırlar. Sonra, duygular belleği erinlikten sonra kendisini belli eder.

7 - 11, 12 yaşları arasında devam eden üçüncü çocukluk boyunca zekâ daha ziyade pratik bir mahiyet taşır. Bu çağdaki çocuklar nesnelerle, nesnelerle ilgili bilgilerle ilgilenirler. Erinlikte, zekâ hem daha öznel bir özellik kazanır. hem de büyük bir yapıcılık, düzenleyicilik gücüne ulaşır. Daha çok sayıda yaşantılardan ve bilgilerden yararlanarak projeler dünyasını yaratmaya çalışır. Çocuk içinde bulunduğu zamanda yaşar. Ergen ise, psikolojik zaman kavramını geçmişin ve geleceğin iki yönünde düzenler. Geçmişle ve gelecekle ilgili faaliyeti yüzünden ergen içinde bulunduğu zamanla fazla ilgilenemez. Bunun sonucu olarak da, gerçeğe gerektiği gibi uyamaz. Bundan başka, ergenin hayal gücü artar. Birini ya da bir sahneyi zihnen tasarlama olanağı alabildiğine gelişir. Bu yüzden ergen için gerçekle gerçek olmayan şey

arasındaki sınır yarı yarıya kaybolur. Başka bir deyişle, ergen, gerçekle hayal arasındaki ayrılığı görmekte zorluk çeker. Gerçekle hayali birbirine karıştırır. Özellikle, genç kızlar, kurdukları hayaller dünyasının gerçekliğine inanabilirler.

Bazan, ergenlikte, mitomani şekillerine rastlamaktayız. Kimi ergenler gerçek olmayan şeylerin varlıklarını kabul ettirmeye çalışırlar. Gerçeklik ergenlikte esaslı bir şekilde anlamını yetirmektedir. Bozulmaktadır. Bir çok hayallerle değerlen-dirilmektedir. Bundan ötürü, gençlerin sözlerine güvenilmekte zorluk çekilmektedir.

Gençler bilinen şeylerden, deney verilerinden ziyade fantezilerine uyan bilinmeyen şeylere, yeniliklere karşı merak duyarlar. 12 - 15 yaşları arasındaki çocuklar macera ve seyahat romanlarını severler. Daha sonraları maceralardan hoşlan-mamağa, ya da eskisi kadar hoslanmamağa başlarlar. Senbolist, lirik şiirlerden, hissi romanlardan zevk alırlar. Bu romansı özellikle, kızlar, İspanya'da şatolar kurarlar. Hayaller ülkesinde yaşarlar. Bütün bunlar gençlerin sosyal yaşama uymalarını zorlaştırırlar ve zihin bakımından yeterli olmayanların yargı gücünüü büsbütün işlemez hale getirebilirler.

Burada önemli saydığımız bir nokta üzerinde durmayı yararlı buluyoruz. Kimi psikoloklar hayallere bağlılık bakımından, ergenlik çağı ile 3 - 6 yaşları arasında devam eden ikinci çocukluk çağı arasında bir benzerlik olduğunu, ergenlikte ikinci çocukluğun yeniden yaşandığını söylemektedirler. Bu doğru bir görüş değildir. Ergen muhayyilesinin normal faaliyetlerini sinir hastalarında görülen geriye dönüş şekillerinden ayırmak gerekir. Ergen muhayyilesi, tersine olarak, yeni buluş olanaklarını sağlar ve zihinsel ilerlemelerin hareket noıktasını meydana getirir. 20 nci yüzyılın tanınmış psikoloklarından biri olan ve iki yıl önce ölen P. Guillaume, muhayyilenin insanda, zekâdan daha önemli bir yer tuttuğunu

söylüyordu. Kısacası, ergenlik, gelişmenin en önemli bir evresidir. Geçicidir.

Kızlar, 14, 15 yaşından itibaren tartışmadan, hattâ çekişmeli fikir karşılaşmalarından hoşlanırlar. En zor problemlerle uğraşırlar. Bu işte aşırılığa kaçan bir cesaret gösterirler. Önceleri dağınık, karışık olan delillerini sonraları yerinde kullanmağa alışırlar. Mantıki yargılama sanatını mükemmelleştirirler. 14 yaşına doğru genç kızlar genel fikirlere ulaşırlar. Bunun sonucu olarak, yargılama gücü bakımından ilerleme gösterirler. Daha sonraları genel fikirleri birbirlerine bağlayan mantık yollarını bulurlar. Matematik isbat gücünü elde ederler. Aritmetik çözüm olanaklarından cebir problemlerini kavramak yeteneklerine ulaşırlar. Bütün bu olaylar soyut düşünme gücünün arttığını göstermektedirler. Böylelikle yavaş yavaş diyalektik meydana gelir. Diyalektik gençlerin çok sevdikleri zihinsel bir oyun haline gelir. Genç kızlar da benzer olanaklara sahiptirler. Yalnız, diyalektiği erkek ergenler kadar sevmezler. Alışılmış olan delilleri ve duygusal mantık yollarını tercih ederler. Genç kızların zihinleri büyük bir elâstikiyet gösterir. Bu yüzden, genç kızlar daha ziyade okul bilgilerini özümlemeye çalışırlar.

ÖNERGENLİK VE YETENEKLER

Yetenekler erinlikten biraz önce ortaya çıkarlar. Erinlikden itibaren kısa bir süre içinde belirli bir şekil alırlar. Bazı yetenekler ise daha erkenden kendilerini gösterirler. Bu konuda yapılan araştırmalara göre, müzik yeteneği çok erkenden, daha doğ-rusu, en erken, belli olan bir yetenektir. Yalnız, dahi çocuklar bir yana bırakılırsa, müzik yeteneği ancak on yaşından sonra ortaya çıkar. Bir yıl sonra yani 11 yaşına doğru, mekanik yetenek belli olur. Bu yetenek teknik beceriklilik şeklini alır. Bundan sonra da resim yeteneği kendini gösterir. Daha sonra meydana

çıkan yeteneklere gelince, bunlar için kesin zamanlar göstermek daha da zordur. Bununla beraber, matematik yeteneğinin genel olarak 14 yaşında belli olduğunu bildirebiliriz. Edebi ve bilim yetenekleri ise 16, 17 yaşlarından önce pek belli olmazlar.

Önergenlik çağında ortaya çıkan yeteneklerin mahiyetlerini belirtmek, önemlerini kestirmek oldukça zordur. Bir kız 12 yaşında mekaniğe karşı büyük bir ilgi gösterebilir ve 15 yaşında da şiirler yazabilir. Bu onun, bir mühendis ya da şair olacağını göstermez. Bundan başka, zeki bir öğrencide bir sürü yeteneklere rastlanır. Bunlardan hangisinin ilerde en önemli bir yetenek olacağını önceden kestiremeyiz. Bunun için kesin yargılara ulaşmak ve öğrencileri zamanından önce şu ya da bu iş alanına yöneltmek doğru değildir.

Zekâ, çocukluktan sonra, yeteneklerin etkisiyle, yeni bir şekil alır. Yetenekler zekânın faaliyetini özelleştirirler.

İKİNCİ BÖLÜM

ERİNLİK ÇAĞI

ERİNLİK - BİLUĞ (PUBERTÉ)

Kadınlarda erinlik olayı geçmişte yalnız doktorlar tarafından ele alınmış ve incelenmiştir. Doktorlar kadın erinliğinin fizyolojik özelliklerini belirtmekle yetinmişlerdir. Bu önemli olayın iç yaşam üzerindeki etkilerine, yankılarına fazla ilgi göstermemişlerdir.

Bilindiği gibi, insan bir bütündür. Vücut dünyası ve ruh yapısı ile iki ayrı yaşam biçimini yaşamaz. Vücudundaki değişikliklerin etkilerini ruhta, ruhundaki değişikliklerin etkilerini de vücudunda duyar. Yalnız bu değişikliklerle etkiler aynı zamanda ortaya çıkmazlar.

Memleketimizde kızlar genel olarak, 13, 14 yaşına doğru erinliğe ulaşırlar. İlk âdeti görürler. Erkek çocuklar ise biraz daha geç erinliğe ererler. Yalnız bu ortalama bir yaştır. Daha önce ya da daha sonra âdet gören kızlar vardır.

Adet görme hali memleketlere göre değişir. Kuzey Avrupa memleketlerinde kızlar daha geç âdet görürler. Bu memleketlerde ortalama âdet görme yaşı 16 dır. Danimarka'da İsveç'te, Almanya'da 16, Jâponya'da da 18 dir. Arabistan'da Mısır'da, Habeşistan'da ise âdet görme zamanı, ortalama olarak 9, 10 yaştır. Cabanis'e göre sıcaklığın âdet görme üzerindeki etkisi büyüktür. Ona nazaran, ateşin yanında fazla bulunan kızlar daha erken âdet görürler. Beslenme de burada önemli bir yer tutar. Bol azotlu yiyeceklerle beslenen kızlar çabuk âdet görürler.

Bütün bu faktörler bir kaç kuşak boyunca kendilerini belli eder. Tepklerini gösterirler. Milletlerin, milletler topluluklarının kimi özelliklerini meydana getirirler. Meselâ, yabancı memleketlere giden kızlar aşağı yukarı anayurtlarındaki kızlar gibi aynı yaşta âdet görürler.

Adet görülmesinde, iç yaşam üzerinde etkiler yapan dış faktörler de rol oynarlar. Bunlar arasında tiyatroyu, sinemayı, yatılı yaşamı, cinsiyetle ilgili konuşmaları, romanları, kartpostallardaki açık resimleri sayabiliriz. Bununla beraber, bu faktörlerin etkileri insanlara, insanların yaradılışlarına göre değişmektedirler. Marc Despinese göre saçları siyah, gözleri siyah, kahverengi, gri renkte olan kızlar daha erken gelişirler ve âdet görürler. Tersine olarak, saçları kestane renginde olan, mavi ve yeşil gözlü kızlar daha geç âdet görürler.

Mutedil iklimlerde yaşayan kızlar normal olarak 12, 13 - 17 yaşları arasında erinliğe ererler. Erinlikte vücutta meydana gelen en önemli değişiklik rahimde kendini gösterir. Rahim erinlik yaklaştığı zaman önemli bir şekilde gelişir. İki yıldan az bir zaman içinde iki kat büyük. Gebelikle ve doğumla ilgili kaslarda da büyük gelişmeler olur. Aynı şekilde yumurtalıklar 13, 14 yaşından daha önceki yıllara nazaran daha fazla büyürler. Ağırlık kazanırlar.

İlk âdet gören kızlardan kimileri yorgunluktan yakınırlar. Üzüntü duyarlar. Sayıları pek fazla olmayan kimileri de, tersine olarak, bu gibi anlarda bir coşkunluk gösterirler. Bir kısım kızlarda ise âdet görme, ciddi sarsıntılar yaratabilir. Bu sarsıntılar tehlikeli olabilirler. Patolojik bir mahiyet kazanabilirler.

Salgıları büyük bir rol oynayan iç salgı bezleri arasında yumurtalık ve troid bezleri bir süre önemli bir faaliyet gösterirler. Troid bezi âdet görme zamanlarında şişer. Troid bezinin yetersizliği halinde cinsiyet organları gelişemezler. Erinlikte gecikme olur. Böbrek üstü bezlerindeki bozukluklar yumurtalığın gerektiği gibi gelişmesini önleyebilirler. Timus bezi cinsiyet bezleri faa-

li-yete geçer geçmez küçülmeye başlar. Yumurtalık salgıları onun yaptığı işin yerini alırlar. Cinsiyet bezlerinin salgıları merkez sinir sistemleri üzerinde büyük etkiler yaparlar.

Erinlikle beraber hücrelerin beslenmelerinde önemli değişik-likler meydana gelir. Kanda daha az kırmızı yuvarlaklıklar bulunur. Kan erkek ergenlerinkinden daha hafif olur. Kızların ka-nındaki su miktarı artar. Albümin ve yağlı maddeler azalır. Emoglobin sayısında artış görülür. Yalnız emoglobin sayısının toplamında âdet görmeden beş altı gün önce ve âdet görme sona ererken düşme olur.

Erinlik, yarattığı etkiler bakımından, kızlar için, erkek çocuklara nazaran, çok daha büyük bir önem taşır. Bu etkiler âni ve derin olmaktadırlar.

Bununla beraber, erkek çocuklar erinlikten sonra, cinsiyetle ilgili sorunlarla daha fazla ilgilenirler.. Erinliğe eren erkek çocuklar gündüz ve gece bu sorunlar üzerinde çok dururlar. Cinsel konuları bütün arzularının ağırlık noktası haline getirirler. Erinliğe ermiş kızlar ise, bu sorunlar üzerinde o kadar çok durmazlar. Kızlar, âdet görmekten utanır gibi bir durum takın-maktadırlar. Bu hali olağan karşılamak gerekir. Bu gibi anlarda hiç kimse bu konuda konuşmak istemez. Gerek evde, gerekse okulda kendilerine bu olayla ilgili hiç bir şey söylenmez. Sosyal çevrelerde egemen olan gelenekler, ahlâk anlayışı, cinsel yaşamla uzaktan yakından ilgili sorunların üzerinde durulma-sını önlerler. Bu sorunlardan söz açmayı günah, suç sayarlar. Cinsiyeti, insanın bayağı, utandırıcı bir yanı, özelliği gibi kabul ederler. Bütün bu nedenlerin etkisiyle, kız çocuk durumunu anlatamaz. Varlığında yer alan ve esrarlı bir anlam taşıyan de-ğişikliğin yarattığı acılarla başbaşa kalır. Hiç kimsenin üzerinde durmak istemediği, herkes tarafından iyi karş-ılanmadığına inandığı bir olayı yaşayan bir insan gibi tanıdığı kendisini ayıplar. Günahkâr sayar. Suçlu bulur. Çevrelerinin sıkıntı verici tutumlarının ve kendisinin kendisi

hakkındaki olumsuz yargılarının etkisiyle ümitsizliğe düşebilir. Bütün bunlar ise kızın geçirmekte olduğu bunalımı daha da şiddetlendirebilirler.

Erinliğe ermiş kızlar, bu gibi hallerde birbirinden farklı iki yaşam biçimini benimserler.. Bir yandan, çevrelerinin istedikleri bir insan olmaya çalışırlar. Öte yandan da, kendi yaşamlarını yaşarlar. Esrarlı bir mahiyet taşıyan bu yaşam bilincine ancak kendileri, o da yarım bir şekilde, ulaşabilirler. Başka bir deyişle, erinlik çağındaki kızlar, birinci yaşam biçimleriyle çevrelerine, çevrelerinin isteklerine uymaya çalışırlar. Gerçeklik prensibine göre yaşamaya uğraşırlar. Çevrelerinde tutunmuş davranışları, düşünceleri göz önünde bulundururlar. Bu suretle çevreleriyle anlaşamamazlıklara düşmezler. İkinci yaşam biçimlerinde de , çeşitli, karışık heyecanlar, hayaller, arzular, istekler, meraklı, üzücü sorunlar, kısacası, organizmanın yeni durumunda yer almış belirsiz, mevzii uyarmalardan meydana gelen tepkiler bulunur.

Erinlik süresince kızlar bu iki yaşam biçimi arasında bocalarlar. Bir kız, bu durumu şu sözleriyle anlatıyor. "Ne kadar rahat ve perişanım. Üzülüyorum. Seviniyorum. Kıskanıyorum. Aldırmıyorum"

Bu hal ancak erinlik bunalımı ile bereber yok olabilir. Anneler, babalar, öğretmenler bu çağdaki kızlarının birbirini tutmayan davranışları karşısında şaşırırlar. Ne yapacaklarını bilmezler. Öğütlerle onları iyileştirmeğe çalışırlar. Bekledikleri sonuçları elde edemezler. Edemezler, çünkü, sözlerle onların üzerinde etkiler yapan bilinç altına egemen olamazlar. Bundan başka, erinlik çağındaki kızlar kendilerine yönelen dış etkilere karşı koymak arzusunu duyarlar. Becerikli ve dikkatli bir anne tarafından gerektiği gibi aydınlanmayan bu çağdaki kızlar erinlikle ilgili sorunlara karşı çekingen davranırlar. Bu sorunlar hakkında açık bir şekilde konuşmak istemezler. Hatta, en yakın arkadaşlarına bile bu hususta bilgi vermekten kaçınırlar.

ERİNLİK BUNALIMININ SONUÇLARI

Faaliyet ihtiyacının arttığı ve kişiliğin gelişmeye başladığı önergenlik çağının devamı boyunca kızlar varlıklarında yer alan çocukluk kalıntılarından kurtulmaya çalışırlar. Kendilerini çevrelerine yeterli, güçlü varlıklar halinde tanıtmak arzusunu duyarlar. Bu yüzden çevreleriyle anlaşmakta zorluk çekerler. Çevrelerinin sıkıcılıklarına ve anlayışsızlıklarına inanırlar. Henüz bir çocuk olduklarını unuturlar. Buna rağmen, kendilerine verilen sorumluluklar karşısında ürkerler. Bir yandan kendilerine eskisinden daha çok güvenirler. Öte yandan yetersizliklerini görürler. Birbirleriyle çekişen bu iki duyguyu uzlaştıracak çareler ararlar. Büyüklere benzemeye çalışırlar. Taklitten hoşlanırlar. Gerçek varlıkları ile gerçekleştirmeye uğraştıkları varlıkları arasındaki mesafeyi kısaltmaya önem verirler. Kendilerini güven içinde bulmazlar. Kendilerini güvenliğe ulaştıracak çareler ararlar.

Kızlar erinliğe erdikten sonra cinsiyet bakımından olgunlaşırlar. Vücut yapılarına fazla önem verirler, güzel görünmeye uğraşırlar. Yüzlerine pudra sürerler. Güzellik kremlerini kullanırlar. Dudaklarını boyarlar ya da boyamak isterler. Bütün bu işleri sadece annelerine, diğer kadınlara benzemek için yapmazlar. Güzelliklerini görmek, göstermek, beğenilmek amacıyla bu çarelere başvururlar. Elbiselere, mücevherata, zarafete büyük bir önem verirler. Kimileri, iyi giyinebilmek, beğendikleri mücevheratı elde edebilmek için tehlikeli yollara sapabilirler. Fena âkibetlere sürüklenebilirler.

Psikanalistlerin sükunet evresi adını verdikleri ve genel olarak, 6 -10, 11 yaşları arasında devam eden üçüncü çocukluk çağındaki kızlar cinsiyetle pek fazla ilgilenmezler. Önergen kızlar ise, tersine olarak, cinsel sorunlara karşı büyük bir merak duyarlar. Vücutlarıyla il-

gilenirler. Büyük görünmek arzusunu duyarlar. Bunun sonucu olarak, 10 - 12 yaşları arasındaki kızlar göğüslerinin çıktığını görünce sevinirler. Bluzlarının içine öteberi koyarlar. Göğüslerinin büyük olduklarını anlatmaya çalışırlar. Arkadaşlarına varlıklarında meydana gelen değişiklikleri, gelişmeleri büyüterek anlatırlar. Adet görmüş olan ablalarından daha olgun, daha kadın görünürler. Bunun nedeni, ablalarının cinsel gelişmeleri yüzünden duydukları saklanmak arzusu ve utanmadır. Gerçekten büyük kızlar, kendileri için bir sıkıntı, huzursuzluk kaynağı olan cinsel gelişmelerini dar iç çamaşırlar giymek suretiyle gizlemeye çalışırlar.

Önergen kızlar önceleri, vücutlarına kadınlık özelliklerini veren cinsel gelişmelere karşı olumsuz bir durum takınırlar. Vücutlarındaki değişiklikleri, kalçalarının genişliğini, göğüslerinin görünce utanırlar.

ERİNLİK ÇAĞI VE KIZLAR ARASINDAKİ MÜNASEBETLER

Önergen kızlar başka kızlara karşı yakınlık duyabilirler. Bu yakınlıklar çoğu zaman kızların katıldıkları gruplardan ayrılmalarıyla sona ererler. Okullarından ve birbirlerinden ayrılan kızlar artık eskisi gibi birbirlerine bağlı olmazlar. Yalnız kuvvetli yakınlıklar, arkadaşlıklar ayrılıktan sonra da devam edebilirler. Birbirlerinden ayrılan arkadaş, dost kızlar kuvvetli bir yalnızlık duygusunu duyabilirler. Bununla beraber, yeni çevreler ve bu çevrelerle ilgili yeni değişik yaşam biçimleri eskilerini unutturabilirler.

Kızlar arasındaki yakınlıklar, dostluklar, çeşitli bakımlardan, büyük bir önem taşırlar. Birbirlerine yakın olan kızlar dertlerini, üzüntülerini, birbirlerine söylerler. Sıkıntılı zamanlarında birbirlerini desteklerler. Ar-

kadaşları gibi hareket etmek olanağını elde ederek özgürlük bilincini geliştirirler. Yakınlıklarıyla ilgili kuvvetli heyecanlar duyarlar. Bazı tecrübeler yaparlar.

Kızlar arasında kurulan dostluğun, yakınlıkların bazı sakıncalı yanları olabilir. Buna karşılık, bu yakınlıkların çok iyi sonuçlar verebilecekleri de bir gerçektir. Bu bakımdan, bu çağdaki kızlar arasında arkadaşlığın, dostluğun kurulmasını önlemeye çalışmak doğru değildir.

Önergen ve erinlik çağında bulunan kızlar, dost kız arkadaşları tarafından terkedildikleri, onların bir başka kızla ya da bir erkek çocukla yakınlık kurdukları zaman büyük bir acı duyarlar. Ciddi bir sarsıntı geçirirler. Genel olarak, terkedilen kızlar kendilerine bir başka arkadaş ararlar. Bazan da, daha önce etkilerinden uzak kalmaya çalıştıkları annelerine sığınırlar. Bu durum kızların gelişmeleri üzerinde olumsuz etkiler yapabilir. Kızların kişilik bakımından gelişmelerini geciktirebilir.

Erinliğin başlangıcında bir çok kızlar sinirli olurlar. Sıkıntı ve huzursuzluk duyarlar. Arkadaşlarını kaybeden, arkadaşları tarafından terkedilen ve annelerinde yalnızlıklarını unutamıyan, arkadaşlarında aradıklarını bulamayan kızlardan bir çokları ruh çöküntüleri gösterebilirler.

Kızlar arasındaki arkadaşlık önergenlikten sonra da devam edebilir. Önergenliğin sonuna doğru üçlü bir bir durum meydana gelebilir. Kız çocuk diğer kızla erkek çocuk arasında kararsızlık gösterebilir. Yalnız erkek çocukla arkadaş olmak arzusu yavaş yavaş gelişir.

Karşı cinse yaklaşmak arzusu önergenlikte kendini gösteren üçlü münasebette ikili yakınlığa egemen olmak şekline bağlıdır. Yaşamın bu evresinde biyolojik ve psikolojik gelişmeler arasında bir beraberlik vardır. Yalnız her iki gelişme aynı plâna göre kendini göstermez.

ERİNLİK ÇAĞI VE KIZLARLA AİLELERİ ARASINDAKİ MÜNASEBETLER

Önergenlik çağındaki kızlar ödip evresinden önceki çocukluk yaşamını tekrarlamak arzusunu duyarlar. Başlangıç halindeki erinlik çağına giren kızlar ise ödip öncesi evresi ile Ödip evresi arasındaki yaşamı yeniden yaşamağa çalışırlar. Ödipten önceki evre ile ödip evresi arasındaki kız çocuk yalnız annesine bağlı kalmaz. Babasına yaklaşmak, annesinin yerini babasına vermek ister. Ya da ikisi arasında kalır. Her ikisine de aynı derecede sahip olmak eğilimi ile karşılaşır.Daha sonraları babasına karşı daha fazla bir yakınlık duyar. Erinlik çağının doğuşunda da aynı duruma rastlamaktayız.

Erinlik çağına giren kızlar, daha önceki yaşamlarındakinden ayrı, yeni durumlarla karşılaşırlar. Bu çağdaki kızlar kendilerini, bir yandan aile etkilerinden kurtarmak, öte yandan da kız arkadaşlarına bağlayan ve büyük bir önem taşıyan bağlardan sıyrılmak zorunda kalırlar. Bundan başka, üçlü münasebet şeklini erkek arkadaşın lehine çevirmek zorunluluğu ile karşılşırlar.

Erinlikle beraber bazi ciddi durumlar ortaya çıkarlar. Cinsel ihtiyaçlar meydana gelirler. Bütün münasebetlerde etkilerini gösteren cinsel ihtiyaçlar belirli bir yön almazlar. Bununla beraber aile çevresinde anlaşamamazlıkların artmalarında rol oynarlar.

Bu çağdaki kızların kendilerinden yaşlı kızlara bağlanmaları tehlikeli olabilir. Cinsel bakımından olağan bir şekilde ge-lişmelerini önleyebilir. Onların erkek çocuklarla münasebetler kurmalarını zorlaştırabilir.

Bu yaştaki kızlar aile baskısından kurtulmak isterler. Bir gruba katılmak arzusunu duyarlar. Erkeklerden ve kızlardan meydana gelen topluluklarda yer almak suretiyle isteklerini gerçekleştirmeye çalışırlar. Geri sosyal bir çevrede yaşayan kızlardan ve erkeklerden meydana gelen bu çeşit gruplar macera hevesiyle, yıkıcı işler yapabilirler. Suç işleyebilirler. İşi cinayete kadar ileri götürebilirler.

Bununla beraber, genç kızlardan ve erkeklerden meydana gelen gruplar yararlı olabilirler. Yapıcı bir yön alabilirler. Üyelerinin gelişmelerinde yardımcı olabilirler. Onlara problemlerini çözmek olanağını sağlarlar.

Bu çeşit gruplarda kızlar erkeklerinkinden ayrı davranışlarda bulunurlar. Erkek çocuk, erinliğin başından itibaren kendisine baskı yapan, ya da baskı yaptıklarını düşündüğü büyüklere karşı koyabilmek için yıkıcı gruplar kurmak, gruplara girmek arzusunu duyar. Okullarda ilk önce "zalim" öğretmene karşı saldırgan gruplar meydana gelir. Bu öğretmeni hedef olarak alan grup onu sinirlendirecek işler yapar. Daha sonraları ideolojik ve siyasi gruplar ortaya çıkarlar. Kızlar gruplarında yeni dostlar kazanmaya çalışırlar. Bu da onların kişisel meziyetlerini korumalarına ve duygusal bakımından gelişmelerine yardım eder.

Aile bağlarını gevşetmek, kırmak için başvurulan en tehlikeli çarelerden biri de evden kaçmaktır. Evinden kaçan kız çoğu zaman kısa bir süre sonra pişman olur. Evine döner. Ebeveyinleriyle barışır. Yalnız her zaman böyle olmaz. Evinden kaçan kız bazan dönmez. Dış yaşamın bütün tehlikeleriyle karşılaşır. Düşebilir.

Kızın evinden kaçmasında, dostu ile münasebetini kesmesi, bir gruba katılmaması da rol oynar. Bu çağdaki kızların sevdikleri erkek için evlerinden kaçmaları nâdirdir.

İLK ADET GÖRME ŞOKU

Kadın cinsiyeti erkeklerinkine nazaran daha gizli, esrarlı bir anlam taşır. Bu yüzden Freud, kadın cinsiyetine, "kara bölge" adını vermiştir.

Erinliğe eren kız varlığında bir takım gizli, esrarlı ve tehlikeli olayların cereyan ettiğine inanır. Kan görünce büyük bir korkuya kapılır. Kelimenin gerçek anlamıyla, dramatik bir yaşam şekli içinde bunalır. Cinsiyet eğitiminin en gerekli olduğu zaman işte bu zamandır. Bir kadın romancı olan Neel Doff, romanlarından birinde, kadın kahramanın âdet görme süresince duyduğu tiksintiyi ve dehşeti gayet iyi bir şekilde anlatmaktadır.

Kızlar, kendileri için bir dönüm noktası anlamını taşıyan bu önemli olaya hazırlanmazlar. Birbirlerine şuradan, buradan edindikleri bilgileri naklederler. Bu da onlar için, az da olsa, yararlı olmaktadir. Gerçekten óadet görme ile ilgili hiç bir bilgiye sahip olmayan kızlar sinir hastalıklarına tutulabilirler. Hatta, intihar edebilirler.

Bu gibi hallerde kızlar, tedavisi mümkün olmayan utandırıcı bir hastalığa tutulduklarını sanırlar. Kendilerinden tiksinirler. İğrenirler. Bu tiksinti ve iğrenme çeşitli şekiller alabilir. Kızlar günlerini, üzüntü, sıkıntı içinde geçirirler. Yalnız kaldıkları zaman ağlarlar. Yemek yemek istemezler. Uyuyamazlar. Uyuyabildikleri zamanlarda da korkulu rüyalar görürler. Kendilerini küçük, önemsiz bulurlar. Kuvvetli bir aşağılık duygusunu duyarlar. Kadınlıklarından şikâyet ederler. Bir erkek olmadıklarına yanarlar.

Kimi anneler kızlarını bu konuda aydınlatmak isterler. İsterler ama, yeterli bilgi vermezler. Veremezler; çünkü, annelerin çoğu fizyolojik fonksiyonlarının mahiyetini ken-

dileride bilmezler.

Kızlar kan görünce çok korkarlar. Kimi kadınların yaşamları boyunca kandan aşırı derecede korkmalarının, hattâ, kan görünce fenalık geçirmelerinin, bayılmalarının nedenlerinden birini burada, ilk âdet görmede karşılaşılan kanın yarattığı korkuda, şokta arayabiliriz. Yine kimi kızların evlenmek istememelerinde, anne olmaktan kaçınmalarında ve cinsel soğukluk göstermelerinde bu ilk kanlı dram, olay rol oynayabilir.

Erinlik çağının en önemli olayı âdet görmedir. Cinsel olgunluğun biyolojik bir belirtisi olan, cinsiyet organında görülen ilk kanama çok çeşitli ve sayıda psikolojik tepkiler yaratır. Bu tepkilerin fazlalığı ve önemi yüzünden âdet görme psikolojisinden özel bir konu gibi söz açabiliriz.

Kızlar daha âdet görmeden çok önemli saydıkları bu olayı çeşitli şekillerde tasarlar ve beklerler. Bu işle ilgili değişik heyecanlar duyarlar. Başka bir deyişle, bir bekleme evresini yaşarlar. Bu evre ikiye ayrılabilir. İlk âdet görmeden önceki evrede kızlar bilinçsiz olarak kendilerini kadınlığa hazırlarlar. Bu uzun evrede kızlar psikolojik bakımdan gelişirler. Bir özellik kazanırlar. Bu gelişme ve özellik ilerde gerçek ve kişisel tecrübeler üzerinde etki yaparlar.

Bu bekleme evresinde kızın, çocukluk çağında annesinin âdet görmeleriyle ilgili yaşantıları canlanırlar. Kız çocuk, daha çok erkenden, muhayyilesinin de yardımıyla, annesinin âdet görme sırasındaki rahatsızlığının sırlarını çözmeğe çalışır. Yalnız bu olayı ne zaman ve ne şekilde anlamaya başladığını söylemek zordur.

Kız çocuk annesinin belirli zamanlardaki rahatsızlıkları, pamukta görülen kan lekeleri karşısında büyük bir heyecan duyar. Bu rahatsızlıklar ve kanlı pamuklar onun iç dünyasında derin yankılar meydana getirirler. Kız çocuk yaşının küçüklüğü ve karşılaştığı olayların taşıdıkları anlamı anlamadığı ölçüde kadınlığa ait

bu belirtileri tehlikeli, acı, kanlı ve zor bulur.

Psikanaliz gözlemleri ilk âdet görmede ortaya çıkan psikolojik tepkiler ile kadın iğdiş kompleksi arasında münasebet bulunduğunu ortaya çıkarmışlardır. Yine psikanaliz, küçük kızın âdet görme ile çocuk meydana getirme arasında münasebet aradığını ortaya çıkarmıştır.

Kız çocuk kan görünce annesinin içinde bulunan bir yerin koptuğunu ya da yaralandığını sanır. Aynı şeyi sonraları, yani âdet gördüğü zaman kendisi için de düşünür. Vücudunda kanla karşılaşınca vücudunun iç tarafında bazı yerlerin parçalandıklarına inanır. Bu düşünce ve inanç onun iç dünyası üzerinde derin etkiler yaratırlar. Bütün bu düşünceler, inançlar onun bilinç altına derinliğine girerler ve yerleşirler. Bekleme evresinin psikolojik ağırlığını, yükünü meydana getirirler.

ANNENİN ROLÜ

Büyükler, özellikle, anneler, kadın öğretmenler kızlarını, öğrencilerini âdet görme hakkında aydınlatmalıdırlar. Bu işin başkaları tarafından yapılmasına göz yummamalıdırlar.

Cinsel yaşam normal olmayan ve cinsel zorluklar yüzünden kızına cinsiyetle ilgili her şeyi saklamaya çalışan bir kadının kızı başka yollardan bilgi edinmeye çalışır ve bunun için de olumlu, olumsuz bir sürü olanaklar bulur. Kız çocuk, âdet görmeye başladığı zamana kadar bu olayla ilgili fazla şeyler öğrenemez. Öğrenemez; çünkü, bu çeşit meselelerle ilgilenmeye başladığı zaman çevresinin sert tepkileriyle karşılaşır.

Psikolojik araştırmalar, kızların bekledikleri fizyolojik olay hakkında acaip şeyler düşündüklerini, sürprizle karşılaştıklarını göstermişlerdir. Korku ve kabahatlılık duygusu kızların âdet görme ile ilgili yanlış düşüncelerini bilinçten uzaklaştırırlar. Bilinç altına sürerler. Un-

utulmalarını sağlarlar.

Kız çocuğu âdet görme ile ilgili bilgi vermeğe en uygun kimse annedir. Bununla beraber, burada annenin psikolojisini göz önünde bulundurmak gerekir. Annenin çocuklarına söylemek, anlatmak istemediği şeyler arasında çoğu zaman âdet görme olayı da vardır. Bu, anne için bir sırdır. Bu sırrı bildirmekten kaçınır. Buna rağmen, bir çok anneler kızlarına kendiliklerinden en önemli cinsel konular hakkında bilgi verirler. Onlara, gebeliğin, doğumun, âdet görmenin ne olduğunu anlatmaya çalışırlar.

Geçmişte olduğu gibi zamanımızda da annelerin, özellikle, bazı cinsel sorunlar üzerinde durmaktan kaçınmaları nedensiz değildir. Bu alanda yapılan antropolojik araştırmalar bir çok medeniyetlerde, memleketlerde, eski çağlarda olduğu gibi modern çağlarda da, en geri ve en ileri ülkelerde âdet görme olayının büyük bir korku yarattığını, tehlikeli görüldüğünü, utanılacak bir şey gibi anlaşıldığını, günah sayıldığını meydana çıkarmışlardır.

Bir çok tanınmış psikoloklar kız çocukların zamanında bu konuda gerektiği gibi aydınlatılmaları zorunluğu üzerinde ısrarla durmaktadırlar. Bir çok doktorların, kızların âdet görme ile ilgili bilgilerden yoksun olmaları yüzünden ortaya çıkan zararlı sonuçlarla karşılaştıklarını söylemektedirler. Havelok Ellis, bu konuya dokunmakta ve şöyle demektedir: "Bir çok genç kızlar ne anneleri, ne de kadın öğretmenleri tarafından ilk âdet görme olayı hakkında aydınlatılmamaktadırlar. Bu hal bazan kızların vücut ve ruh yapısı için tehlikeli sonuçların doğmasına yol açmaktadır".

Öte yandan, bu konu hakkında kızlarını aydınlatmak isteyen anneler de onlara çok eksik, yanlış bilgiler vermektedirler. Bir anne, âdet gören kızına, çekine çekine, bağırsak hastalığından söz açıyor. Bu olayın bağırsak hastalığından meydana geldiğini anlatmak istiyor. Bir kız da

âdet görmesini şöyle anlatıyor: "Daha gündüzün şiddetli acılar duydum. Başım dönüyordu. Bunun nasıl meydana geldiğini anlıyamıyordum. Gece fazla kan kaybettim. Kan kaybederken kuvvetli sancılar duyuyordum. Bir an bile rahat edemedim. Sabah olur olmaz, kalbim çarparak, anneme koştum ve hıçkıra hıçkıra, ne yapacağımı sordum. Sadece şu sert azarla karşılaştım: "Daha önce bunu anlamalıydın ve çarşafları, yatağı kirletmemeliydin".

GENÇ KIZIN AYDINLATILMASI ZORUNLUĞU

Genç kızların eğitimleriyle uğraşanlar onları adet görme olayı hususunda gerektiği gibi ve zamanında aydınlatmalıdırlar. Bunu yapmadıkları takdirde günün birinde çok üzücü sonuçlarla karşılaşabilirler. Bir süre önce Fransız gazeteleri kendini nehire atan 15 yaşındaki bir kızdan bahsettiler. Kız nehirden çıkarılıyor ve polis karakoluna götürülüyor. Kız orada komisere, meçhul, esrarlı bir hastalığa tutulduğunu, bu yüzden ümitsizliğe düştüğünü, söylüyor. Kızın sözleri üzerinde duruluyor. Esrarlı hastalık meydana çıkarılıyor. Bu hastalığın bütün kadınların nasibi olduğu anlaşılıyor.

Adet görme sırasında intihara kalkışan bir çok kızlara rastlanmıştı. Bunlar korkunç bir hastalığa tutulduklarına inanmışlardı.

Adet esnasında bütün kadınlar sıkıntıdan, huzursuzluktan şikâyet ederler. Sinirli olurlar. Çabuk alınırlar. Kendilerine ve başkalarına öfkelenirler. Adet gören kızlar, duydukları huzursuzluğun ve sıkıntının etkisiyle olgunluğu ve cinsiyeti tehlikeli görebilirler.

Erinlik çağı boyunca bir çok kızlar âdet görme olayını en önemli sırlardan biri gibi düşünürler. Dost, arkadaş kızlar ablalarını merak ve gıpta ile izlerler. Gözetlerler. Onlara karşı saygı duyarlar. Onlara hayran olurlar ve acırlar. Heyecanla sıralarını beklerler.

Küçük kız âdet görmenin çevresinde kendisi için yeni bir du-rum yaratacağını umar. Yeni ve heyecanlı bir olayla karşılaş-tığını düşünür. Özellikle, büyük bir kimse gibi tanınacağını ve yeni haklar elde edeceğini ümit eder. Onun için büyük olmak, beceriksizlikten, tehditlerden kurtulmak, büyüklerin yarattıkları yoksunluktan uzak kalmak demektir.

Olgunluğun önemli bir belirtisi olan âdet görme yararlı bir değişiklik yaratmaz. Tersine olarak, bu sırada kız çocuğunun saldırganlığı ile kabahatlılık duygusu arasındaki çatışmalar daha da sertleşir.

Bir çok anneler kızlarının, âdet görme ile ilgili aydınlatma isteklerine karşı koyduklarını söylemektedirler. Gerçekten, genç kızlar, bu konuya ait bilgileri ablalarından ve kız arkadaşlarından elde etmeyi tercih ederler. Bu da anlaşılması zor bir şey değildir.

Kız çocuk annesinin âdet görme olayında pislik görür. Fena koku ile karşılaşır. Tiksinti duyar. Bu olayda bir saldırganlık arar. Anne âdet görme konusu üzerinde durduğu zaman bütün bunlar ve heyecanlar etkilerini göstermeye başlarlar. Kızlarda annelerine karşı bir çekingenlik halini yaratırlar.

Yapılan bütün gözlemler, nazari bilgi edinen, âdet görmenin biyolojik kavramını tam olarak kavrayan genç kızların bile, ilk âdet görme sırasında büyük bir heyecan duyduklarını meydana çıkarmışlardır. Bu heyecan kızların yaşlarına, psikolojik gelişme seviyelerine ve çevrelerine göre değişir. Kimi eğitimciler zamanından önce görülen âdet görme olayı, daha doğrusu, annenin kızının vücut bakımı işini geniş ölçüde üzerine aldığı bir zamanda meydana gelen âdet görme olayı kız çocuğun nazarında bir angarya, büyükler tarafından zorla yaptırılan yeni bir iş anlamını taşır. Kız çocuk yıkanmak, çamaşır değiştirmek, zamanında aptest bozmak gibi yeni zorunluklara karşı koymak ister. Kanlı çamaşırlarını dolabının gözlerine koyar ya da bu çamaşırları evin bir

köşesinde saklar. Normal işlerinde, spor yaparken, beden eğitimi dersinde, denize girmede rahatsız olur.

Adet görme olayı, yakınlaşmakta olan olgunluğun bir habercisidir. Buna rağmen kız çocuk durumunu yakın bir gelecekte meydana gelecek olan değişikliklerle değerlendirmez. Bu değişikliğe fazla bir önem vermez. Bu olgunluğun diğer kızlara nazaran kendisine sağlayacağı üstünlük düşüncesi duyduğu sıkıntıları unutturamaz.

Psikolojik bakımdan, önergenlik çağını aşmamış olan kız âdet gördüğü zaman vücudunda karşılaştığı kanla apdest bozma arasında bir benzerlik olduğunu düşünebilir. Bu gibi hallerde, kız çocuk çok utanır. Durumunu saklar. Bu kanı kimseye göstermez. Vücudundaki kan başkaları tarafından görüldüğü zaman pis tanındığını sanır. Adet görmenin pis bir şey olduğunu düşünmesinin nedeni vücudun altı kısmından çıkan her şeyin pis sayıldığını bilmesi ve tiksinti yarattığını görmesidir. Bu pislik düşüncesi bazan daha da genişliyebilir. Adet gören kız bütün vücudunun pis bir hale geldiğine inanabilir. Böyle zamanlarda kız çocuk pislik içinde yüzdüğünü sanır.

Özellikle, yataklarını ıslatan kızlar âdet görmeyi apdest bozma işine benzetirler. Uyurken âdet gören ve çamaşırlarının ıslandığını anlayan kız eski rahatsızlığının yeniden ortaya çıktığını düşünür.

Kızlar vardır. Erinlikten sonraları da, çocukluklarında olduğu gibi, merdivenlerden çıkarken, inerken, yüksek yerlere tırmanırken, âni hareketler yaptıkları, hele, kahkaha ile güldükleri zaman idrar kaçırırlar. Bu olay, bazan tamamiyle fizyolojik nedenlerden meydana gelebilir. Bununla beraber, bu olayın psikolojik etkileri büyük bir önem taşırlar: Bu durumda olan kız sürekli olarak, korku içinde yaşar. Aynı şeyin daima meydana gelebileceğini düşünür. Arkadaşlarıyla oynamaktan, eğlenmekten, bir arada bulunmaktan kaçınır. Neşelenince elbisesini, oturduğu iskemleyi kirletmekten korkar. Gülmek istemez. Gülemiyecek bir hale gelir. Sevinmenin kendisine pa-

halıya mal olacağını düşünür. Bu halinden şikâyet eder. Durumunun kadın olmasıyla ilgili olduğunu sanır. Erkeklerden böyle şeyler olmadığına inanır. Yeniden kadınlığa ait eski memnuniyetsizliğini duyar. Vücudundan soğur. Daha sonraki yaşlarında, âdet gördüğü zamanlarda da başkalarıyla bir arada bulunmaktan çekinir. Bu çekinmeyi, yorgunluğunu, üzüntülerini ileri sürerek mazur göstermeye çalışır. Bundan başka, fazla kan kaybettiğine inanan kadın evden dışarı çıkmaya çesaret edemez.

İLGİ İHTİYACI

Bir çok kadınlar âdet gördükleri süre içinde günlerce yataklarında kalırlar. Onların bu davranışları gerçek nedenlere dayanmazlar. Başka bir deyişle, bu kadınlar, gerçekten rahatsız oldukları için böyle hareket etmezler. Kimileri bu davranışın, tembelliğin yer aldığı sosyal sınıflardaki kadınlarda görüldü-günü, genç kalmak arzusunun da burada rol oynamakta olduğunu söylemektedirler. Gerçekten, bir çok kadınlar dinlenmeyi, istirahati genç kalmanın bir vasıtası gibi sayarlar. Yalnız, bazı kadınların âdet görmeleri sırasında yataklarından çıkmak istememelerinin en önemli nedeni beğenilmemek endişesidir. Korkusudur. Çevrelerinin tepkilerinden uzak kalmak arzusudur.

Bu genel nedenlerin yanında kişisel düşünceler de yer alabilirler. İlk âdet gördükleri zaman ailelerinin, özellikle, annelerinin büyük bir ilgisi ve anlaşı ile karşılaşmış olan kadınlar âdet görmeğe başladıkları anlarda eski günlerini yeniden yaşamağa başlarlar. Yine eski ilgiler, anlayış ve yakınlık beklerler.

Anneler vardır, ilk defa adet gören kızlarına karşı olağanüstü bir ilgi gösterirler. Annenin eskisinden farklı bu yakınlığı karşısında kız çocuk, bu yakınlığa hak ka-

zandığını, annesinin bu şekilde hareketini zorunlu kılan bir durumda bulunduğunu düşünür.

Yine kadınlar vardır. Adet gördükleri sıralarda hallerinden memnunmuş gibi davranırlar. Bunun nedeni, bu zamanlarda daha fazla ilgi ile karşılaşmaları, her zaman yaptıkları işlerden uzak kalmaları, çocuklarıyla uğraşmaktan bir süre için kurtulmalarıdır. Adet görme zamanlarında büyük bir yakınlık ile karşılaşan, ya da böyle bir yakınlık bekleyen kadınlar yarı karanlık ve ılık bir odanın içinde yatarken bebeklik çağlarını hatırlarlar. Annelerinin kucaklarındaki, beşiklerindeki yaşamlarının özlemini duyarlar. O zamanki gibi sevilmek okşanmak, yaşam zorluklarından sıkıntılardan uzak kalmak isterler. Diğer kadınların tersine olarak, âdet görme süresince, anneleriyle her zamankinden daha iyi anlaşırlar. Annelerine karşı, her zamankinden büyük bir yakınlık duyarlar. Duyarlar; çünkü, annelerinin kendilerine hiç bir şey esirgemedikleri ve kendilerini sevdikleri, en çok sevdikleri, okşadıkları zamanı yeniden yaşarlar. Kimi kadınlar, âdet görme sırasında, huzursuzlaşırlar. Anneleriyle ve onların yerlerini alanlarla anlaşamazlar. Onlara karşı saldırgan olurlar. Bunlar, genel olarak, ilk adet gördükleri zamanlarda ruh bakımından gerektiği kadar olgunlaşmamış, daha doğrusu, vaktinden önce erinliğe ermiş kadınlardır.

ADET GÖRME VE TİKSİNTİ

Sinir hastalığına elverişli olan kızlar adet görme olayını çoğu zaman çirkin bir şey gibi düşünürler. Burada rol oynayan neden olgunluk yetersizliği değildir. Bu durum daha önemli nedenlere dayanmaktadır. Bu nedenler bütün yaşam boyunca etkilerini gösterirler.

Bu tipteki kadınlar temizliğe fazla düşkün olurlar. Adet görme süresince vücutlarına daha iyi bakarlar. Kan lekelerini büyük bir dikkatle temizlerler.

Adet görmeyi çirkin bir şey gibi düşünenler aşılığa kaçan bir utanma duyarlar. Bu utanma bazı hallerde pa-

tolojik bir şekil alır. Bunun sonucu olarak, bazı kadınların adet görme ile ilgili kan lekelerini bir cinayetten meydana gelmiş kan lekeleri gibi gösterdikleri olmuştur. Çamaşırlarındaki kanlarından dolayı cinayet davalarına adları karışan bazı kadınlar bu lekelerin adet görmeden meydana geldiklerini söylemekten kaçınmışlardır.

Fahişeler bile erkeklere adet gördüklerini bildirmekten çekinmektedirler. Çekinmektedirler; çünkü, bunu söylerken büyük bir hicap duymaktadırlar.

Kızlar, çoğu zaman, adet gördüklerine inanmak istemezler. Adet gördüklerini kabul etmekten kaçınırlar. Yaşayış şeklini değiştirmezler. Geçirmekte oldukları rahatsızlığı inkar ederler. Kimi kızlar da adet gördükleri zamanlarda sporla fazla uğraşırlar. Dansa çok düşkün olurlar. Durmadan yüzmek isterler bu davranışlar daha ziyade erkek yapılı kızlarda görülür. Bunlar bir erkek çocuk olmadıklarını bilirler. Yalnız, kendileriyle erkekler arasında, sanıldığı kadar önemli ayrılıklar bulunmadığına inanırlar. Bu yaşayış biçimi aşırılığa kaçtığı takdirde genç kız yavaş yavaş kadınlıktan uzaklaşabilir.

BEĞENİLMEK ARZUSU

Cinsiyet erinlik çağında gelişir. Bunun sonucu olarak, duyulan arzularla bu arzulara karşı koymak isteği arasında ça-tışmalar olur. Ergen kızlar, başkaları tarafından beğenilmekten, övülmekten çok hoşlanırlar. Kişisel tecrübelerine fazla önem verirler. Bu düşüncelerden faydalanarak öz varlık güvenini sağlamaya, yaratmağa çalışırlar. Zihin güçlerine karşı hayranlık duyarlar. Zihin güçlerini kuvvetlendirmeye çalışırlar. Üzün-tülerinin zihin güçleri üzerinde zararlı etki yapmalarını önlemeye uğraşırlar.

Yalnız, gelişmenin bu evresinde, bu ilgi ve yakınlık sadece zihin yaşamına karşı gösterilmez. Kız çocuk vücudu için de büyük bir ilgi duyar. Bu alanda erkek ergenden daha ileri gider.

Bazan gurur erinlik çağındaki kızda başka, yeni bir an-

lam kazanır. Biçim değiştirir. Kız çocuk daha önce çevrenin tepkilerine önem verir. Davranışlarını bu tepkilere uydurmağa çalışır. Diğer genç kızlardan daha güzel görünmek için büyük bir çaba gösterir. Hele, kimilerinden, başkaları tarafından beğenilen, övülen kimi kızlardan daha güzel görünmeye çok önem verir. Süslenir. İyi giyinmeye çalışır. Gezmelerden, erkek arkadaşlarının yakınlıklarından, kur yapmalarından fazla memnun olur. Zamanla bu çeşit isteklerden uzaklaşır. Daha önemli saydığı işlerle uğraşır. İhtiraslarına yeni yönler arar. Bu hal onda yeni şeyler özlemini yaratır. Yeni, değişik hazlar elde etmek arzusunu, daha önceki yaşamına ait yetersizlikten kurtulmak ve daha mükemmel işler yapmak isteğini meydana getirir.

Kimi kızlar bu evrede dış görnüşlerini ihmal ederler. Çekiciliklerini kaybederler. Tuvaletlerinde ve davranışlarında kayıtsızlık gösterirler. Çevrelerine aldırmazlar. Manevi sorunlarla uğraşırlar. Bunun tersi de olabilir. Bu gibi hallerde kız bütün varlığıyla, ilgilendiği iç dünya problemlerinden birden bire uzaklaşır ve sadece vücudu ile meşgul olmağa başlar. Güzelliğe, dış görünüşe, göğüslerine, saçlarına büyük bir önem verir.

YAŞAM ZORLUKLARI

Adet görme olayı ile beraber cinsel sorunlar ilgi merkezi haline gelirler. Bunun başlıca nedeni, bu sorunların şiddetli tansiyonlara kaynaklık yapmalarıdır. Ortaya çıkan yeni olayın bu sorunla ilgili olarak cerayan etmeleridir.

Kadınlar kanamalar ve hastalıklar karşısında, bilinçsiz olarak, erinlik çağındaki gibi davranırlar. Kimi kadınlar küçük, önemsiz yaraları görünce fazla heyecanlanırlar. Meselâ, burunları kanadığı zaman fazla korkarlar.

Adet görme bazan kızları fena alışkanlıktan uzaklaştırır. Bazan da, yarattığı tansiyonun etkisiyle, tersine olarak, kızlarda fena alışkanlık arzusunu yaratır.

İlk adet görmede çok çeşitli normal tepkilere rastlanılabilir. Bu zamanlarda kızlar çabuk kızarlar. Huzursuzluk duyarlar. Yorgunluğa dayanamazlar. Üzüntü içinde yaşarlar.

Bütün bunlardan başka, adet görme zamanında kızlar fazla sıkıntı duyarlar. Hatta, diğer zamanlarda genel olarak neşeli olan kızlar bile bundan uzak kalamazlar.

Kızlar vardır. Sinir hastalığına elverişlidirler. Bununla beraber, erinlik çağına kadar böyle bir hastalığa tutulmazlar. Ya da bu hastalığın belirtilerini göstermezler. Önergenlikleri çözülmemiş iç ihtilaflarla geçen bu kızlar ilk adet görme ile beraber sinir hastalığına yakalanabilirler. Patolojik bir şekilde yaşamaya başlayabilirler. Üzüntülerini marazi korkular haline getirebilirler.

Kimi kızlar geç adet görürler. Kimileri de sadece bir defa adet görürler ilk adet görmede duyulan fazla korku bu durumu yaratabilir.

Adet gören kız kaçırılmaktan ve tecavüzden korkar. Bu korku genç kızın cinsiyetle ilgili hayalleriyle birleşir.

İlk adet görmede kız doğum işi üzerinde durur. Bu fizyolojik olayı hayal kırıklığını yaratan bir iş gibi görür. İlk adet görmede meydana gelen hayaller gebeliğe ve doğurmaya ait dilekler ve korkularla ilgilidirler. Bütün kızlar adet görme ile doğurma arasında bir benzerlik bulurlar. Bir çok kızlar adet görme süresince eşlerin birbirlerinden uzak kalmaları gerektiğini düşünürler. Bu düşünceyi yaratan şey, kimilerinde artan cinsel uyarmalardır. Diğerlerinde ise annelerin, başka kadınların yaptıkları telkinlerdir. Gebelik korkusudur.

GEBELİK KORKUSU

Kızlar vardır. Gebe kalmaktan korkarlar. Bunun en önemli nedeni bu kızların mahiyetlerini anlayamadıkları cinsel etkilerdir. Kimi kızlar da, yıkanırken, henüz soğumamış bir iskemleye oturdukları, kuvvetli bir şekilde kucakladıkları ve öpüştükleri takdirde gebe kalabileceklerini sanırlar.

Gebelikle ve doğumla fazla ilgilenen kızlar gebe kadınlara, özellikle, gebe annelerine, ablalarına benzemek arzusunu duyarlar. Kimileri, bu arzu ile annelerine, ablarına karşı duydukları kin ve saldırganlık eğilimini birleştirirler. Bu gibi hallerde kızlar bir takım patolojik arazlar gösterirler. Ölüm korkusunu duyarlar. Sürekli olarak tehlikeli durumlarla karşılaşacaklarına inanırlar.

Adet görme ile beraber kızlar doğumla ölüm arasında doğru sıkı bir münasebetin bulunduğunu düşünürler. Karşılaştıkları dış olayların etkileriyle bu düşüncelerinin doğruluğuna inanırlar. Kan, çiftleşme, doğum ve ölüm arasında bir münasebet bulurlar.

İç yaşamın adet görme üzerinde oynadığı rol çok önemlidir. İç yaşam, durumuna göre, adet görmeyi geciktirir ya da çabuklaştırır. Kocasını sevmeyen, ondan uzak kalmak arzusunu duyan bir kadın kocası uzak bir yerden döneceği zaman adet görür. Aynı şekilde, cinsel münasebetlerden tiksinen kadınlar da sık sık adet görmektedirler.

Adet görme, yalnız olgunluğun bir belirtisi değildir. Aynı zamanda bir kanamadır. Bu kanama saldırganlık eğilimlerini yaratır. Özvarlığı yok etmek isteğine yol açar. Çeşitli korkular meydana getirir.

GELİŞME VE ETKİLERİ

Erinlikle beraber ve erinlikten sonraki büyüme evresinde kimi organlar daha çok gelişirler. Cinsiyetle ilgili yaşamda önemli değişiklikler olur. Cinsiyet yaşamı ağırlık merkezi haline gelir. Bütün bunların etkisiyle, eski yaşam düzeni, dengesi kaybolur. Bu değişiklikler genç kızlar üzerinde erkeklerden ziyade etkiler yaparlar. İkinci bir doğuş adı da verilen erinlikle beraber ortaya çıkan değişiklikler kız çocuklarda erkeklere nazaran daha hızlı bir gelişme gösterirler. Kızlar 11, 12 yaşına kadar boy ve ağırlık bakımından erkek çocuklara yetişemezler. 13, 15 yaşlarından sonra ise, genel olarak, kızlar erkeklerden daha ağır ve boylu olurlar. Yalnız bu durum pek fazla sürmez.

Bundan başka, erinlik genç kızların organizmalarında

daha derin ve geniş değişiklikler meydana getirir. İlk adet görmeler ruh ve vücut yapısında çok önemli yankılar yaratırlar. Kimi genç kızlar, erinlikten sonra, aşırılığa kaçan bir hassasiyet gösterirler. Bu hassasiyetin etkisiyle, acı yaratan en önemsiz olaylar karşısında ciddi bir melankoliye tutulabilirler. Buunalımlar, içtepisel tepkiler gösterebilirler. Bu içtepisel tepkilerden biri de intihardır. Yaşamın genç kızın muhayyilesi üzerinde yaptığı baskılar ve sınırlamalarla meydana gelen melankoli ergen çocuklarda ortaya çıkan melankoliden daha az zihinsel ve daha çok duygusal bir anlam kazanır.

ERİNLİK VE KEDERLİLİK

Kızlar vardır. Ortada bir neden yokken, durup dururken, mesela, ezan okunurken, şarkı söylenirken hıçkıra hıçkıra ağla-maya başlarlar. Yapılan bir ankete göre 14 - 16 yaşlarındaki kız-larda melankoli görülür. Genç kızlar birbirlerine yazdıkları mektuplarda, evlerinden uzaklaşmalarından, aldıkları sorumluluk-lardan, karar vermek zorunluğundan, rahatsızlıktan, kimi derslerden, özellikle, matematik derslerinden, gelecekle ilgili üzüntülerden, çocukluğa ait güzel günlerin özleminden söz açarlar. Bütün bunları yer yer acı kelimelerle anlatırlar. Bazı geçici olaylar, özellikle, fırtınalar, soğuk, yağmurlu havalar, güneşin batması, yorgunluk, uykusuzluk, hayal kırıklıkları, zor işlerle ilgili cesaretsizlikler, can sıkıntıları genç kızları daha da üzüntülü, dertli yapabilirler.

Genç kızlar günlerini üzüntü içinde geçirirler. Dertlerini kimseye söyleyemezler. Geçirdikleri rahatsızlığı gizli tutmaya çalışırlar. Kitaplarda okudukları bütün hastalıklara yakalanabileceklerini sanırlar. Zaman zaman ölümden söz açarlar.

İNTİHAR

Yalnız, nedenler ne olursa olsun, genç kızlarda görülen melankoli geçicidir. Bununla beraber, büsbütün ümitsizliğe düşen ve hastalanan genç kızlar da vardır. Bunlar yaşamdan kaçarlar. Bazıları da zayıflarlar. Sürekli olarak ve kuru bir şekilde öksürürler. Daha başka rahatsızlık belirtilerini gösterirler. Bu belirtileri yok etmek için kullanılan ilaçlar beklenen sonukçları vermezler. Bu kızlar kolay kolay hallerinden şikayet etmezler. Acınmaktan hoşlanmazlar.

Melankolinin etkisiyle intihar eden genç kızların sayıları erkeklerinkinden daha azdır. Genç kızların intihar etmelerinde ani baskılar, sert azarlamalar rol oynamaktadırlar. Bu baskıların etkileri genç kızların düşüncelerini kaplarlar ve ani hareketlerde bulunmalarına yol açarlar. Genç kızlar bu gibi anlarda kendilerine egemen olamazlar. Hareketlerini kontrol edemezler. Bundan başka, genç kızlar, özellikle, adet görme zamanlarında, çok önemsiz nedenler yüzünden intihara kalkışabilirler. Ani olarak canlarına kıymayı göze alabilirler. Bu işte, erkek çocuklar gibi hareket etmezler. Uzun uzadıya düşünmezler. Hazırlıklar yapmazlar. Kendilerini nehre, denize atarlar.

Bazı genç kızlar şu ya da bu neden yüzünden sinirlendikleri zaman intihar edeceklerini söylerler. Yalnız, intiharın gerçekleşebilmesi için, intihar nedeninin etkisini tam olarak yapması ve seçilen intihar şeklinin fazla düşündürmemesi gerekir.

Genç kızları intihara sürükleyen çeşitli ve önemli nedenler vardır. Bu nedenler çoğu zaman genç kızların kişilik yapılarıyla ilgilidirler. Bununla beraber, bazan birden bire ortaya çıkan nedenler de genç kızları intihara sürükleyebilirler.

Gerek erkek, gerekse kız ergenler kendilerini zorlayan,

hırpalıyan annelerini, babalarını cezalandırmak için bu yolu seçebilirler. Özellikle, erinlik başında kendini gösteren bu durum kimi kadınlar üzerinde uzun zaman etki yapmakta devam eder.

Öte yandan, cezalanmak korkusu genç kızlar üzerinde erkek ergenlere nazaran çok daha büyük bir etki yapar. Heymans'a göre, cezalanmak korkusundan intihar eden kızların sayısı erkeklerinkinin üç katıdır.

Ergenliğin sonuna doğru aşkla ilgili intiharların sayısı da artar. Bu durum özellikle, sevgileri tarafından terkedilen genç kızlarda daha çok görülür. Kız kardeşinin ya da, bir kız arkadaşının sevgilisi tarafından tercih edildiğini gören bir genç kız intihara kalkışabilir. Terkedilen genç kız bunu kendisi için bir hareket sayar. Bu harekete kolay kolay dayanamaz. Bazan kurtuluşu ölümde arar. Romansı muhayyilesinin etkisiyle, intiha-rının sonuçlarını, ölümünden sonraki işleri, cenaze merasiminin bütün ayrıntılarını birer birer gözünün önüne getirir.

HUZURSUZLUK

Vücut ve ruh dünyasındaki düzensizlikler, karışıklıklar genç kızlarda sıkıntılar yaratırlar ve açık patolojik şekillerle kendilerini belli ederler. Yalnız bu belirtilerin çoğu adet görmenin gecikmesiyle, düzensizliğiyle ilgili olabilirler. Sinir hastalıkları büyü-menin aşağı yukarı sona erdiği bir zamanda, 18 - 25 yaşları ara-sında fazla görülür. Büyüme devam ettiği sürece organizma daha dayanıklı olur. Yaşam hamlesi ağırlaştığı ve yeni bir yaşam dengesi ortaya çıktığı sıralarda ise organizmanın dayanıklılığı azalır. Diğer hastalıklar gibi sinir hastalıkları da bu yüzden erinlik çağında pek fazla görünmezler.

10 - 20 yaşları arasındaki kızlar fazla huzursuzluk

duyarlar. Bununla beraber, ölüm oranının en düşük olduğu evre de 10 -20 yaşları arasındaki zamandır. Yalnız bu yaşlardaki kızlarda erkeklere nazaran patolojik hallere daha çok rastlanır. Bunun da nedeni kızlardaki fizyolojik değişikliklerin daha fazla olması ve bu değişikliklerin onların kişilikleri üzerinde daha derin yankılar meydana getirmeleridir.

Düzenli bir şekil alan adet görme ile beraber vücut yapısında olağan çalışma şekli ortaya çıkar. Her şey düzelir. Yalnız aynı şeyi ruh dünyası için söyleyemeyiz.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

ERGENLİK ÇAĞI

ERİNLİK VE ERGENLİK

Erinlik çağında rastlanılan özellikler önergenlikte ortaya çıkarlar. Önergen kızlar geçmiş yaşamlarıyla ilgili duygusal bağlarını gevşetirler. Yeni bağlılıklar ararlar. Fizyolojik ve psikolojik bakımdan önemli değişikliklere uğrarlar. Bu değişiklikler ve gelişmeler yeni zorlukların ortaya çıkmalarına yol açarlar.

Erinlikten sonra kızlar o zamana kadar yakınlık duydukları kimseleri beğenmemeğe başlarlar. Bağımsızlıklarına kavuşmak için bu yolu seçerler. Erinlik çağındaki kızların kişilik bakımından gelişmelerinde annelerine benzemek arzuları önemli bir yer tutar. Yalnız, bu çağdan sonra kızlar yalnız annelerine benzemek isteğini duymazlar. Başka ve yeni örnekler ararlar. Tenkitçi olmaya başlarlar. Çevrelerine eskisine nazaran daha iyi uymak olanağını elde ederler. Bütün bunların etkisiyle, ebeveynlerini geçmişteki kadar önemli kişiler halinde tanımazlar. Daha doğrusu, onların eksik yanlarını görürler. Onları küçümserler.

Bu durum, genel olarak, erinlik çağının tehlikeleriyle, beraber sona erer. Erinlik çağının tehlikelerini atlatan kızlar çoğu zaman, daha önce beğenmedikleri kimselere karşı yeniden bir yakınlık duyarlar. Onlara benzemeğe çalışırlar. Onlar gibi olmakla övünürler.

Bununla beraber, annenin yersiz davranışlarıyla desteklenen önemsizleştirme eğilimi genç kızın duygusal yaşamı için ciddi bir tehlike yaratabilir. Bu gibi hallerde genç kız annesinin yerini, ihtiyaçlarına daha iyi cevap verenlere tekeder. Öğretmenlerini, katıldığı grupların

başkanlarını örnek tutar. Yakın zamana kadar ebeveynleri için duyduğu sevgiyi bölüşür. Bu sevginin bir kısmını yeni örneklerine yöneltir. Bu suretle, ebeveynlerine eskisi gibi bağlanamaz. Bunun sonucu olarak, gelişmesi, olgunlaşması için gerekli olumlu duygusal münasebetler kuramaz.

Bundan başka, sevilmeyen anne hayali genç kızın örnek olarak seçtiği kimselere karşı gerçek ve sürekli bir yakınlık duymasına imkân vermez. Benzemeye çalıştığı kadın öğretmeninin, grup başkanının varlığında annesiyle karşılaşır. Ondan da soğur Onu da eskisi gibi önemli bulmaz. Soyut, ideal bir örnek aramaya başlar. Gelecekte bu ideale ulaşabileceğini umar.

Ergenlikte ortaya çıkan cinsel ihtiyaçlar korkular yaratırlar ve savunma kuvvetlerini harekete getirirler. Bu kuvvetler yaşamın bu evresinin özelleşmesinde rol oynarlar.

Ergenlik çağında narsizma çok kuvvetli bir mahiyet kazanır. Bilindiği gibi, narsizmanın iki şekli vardır. Bu şekillerden biri olumlu, diğeri de olumsuzdur. Ergenlikte narsizmanın olumlu şekli olumsuz şeklinden daha kuvvetlidir. Bundan başka, narsizma insana, çeşitli etkiler karşısında, varlığını olduğu gibi devam ettirme, etkilere karşı koyma imkanını sağlar. Ergen kızın kişiliğini korur. Varlık bağlılığını devam ettirir. Bununla beraber, ben üzerinde olumsuz etkiler yapar. Bu çağda görülen kararsızlığın nedeni budur. İkili aksiyondur.

Erinlik çağındaki kız başkalarından ziyade kendisini düşünür. Bunun sonucu olarak, duygusal enerji ben'in emrine girer. Başka bir deyişle, sevmek ihtiyacı kızın varlığına yönelir. Önergenlikte ise duygusal enerji özvarlık dışındaki varlıklara, aynı yaştaki kızlara yönelir ve dostluk yaratır. Erinlik çağındaki genç kız Ben'inin meydana gelmesinde örneklik yapan kimselere benzemek

arzusunu duyar. Buna rağmen, başkalarından ziyade özvarlığını kendisine model olarak seçmek, kendi varlığıyla yarışmak ister. Bunun sonucu onun için olumlu olur. Olur; çünkü, bu özvarlıkla karşılaşma isteği onun kişilik bakımından önemli bir şekilde gelişmesine yardım eder.

Öte yandan, özvarlık bağlılığı güveni kuvvetlendirir. Bununla beraber, aynı bağlılık, aşırılığa kaçan üstünlük duygusunu yaratabilir. Sosyal münasebetleri zorlaştırabilir. Bu gibi hallerde, genç kız herkesin kendisiyle ilgilenmesini, herkesten çok sevilmesini ve sayılmasını ister. Beklediği yakınlığı, ilgiyi göremeyince fazla üzülür. Kendisine karşı gösterilen sevgiyi, ilgiyi daima az bulur. En küçük bir şekilde bile yapılan tenkitlere dayanamaz. Çok çabuk kırılır. Alınır, küser. Saldırgan olur. Başkalarını beğenmez. Daima ve en haksız olduğu yerlerde bile, haklı görünmek ister. Daima herkesten ilgi bekler. Buna karşılık, başkalarına karşı yakınlık duyamaz. Bu yüzden baş-kalarıyla anlaşamaz. Hiç kimse tarafından sevilmediğini düşü-nür.

TERKEDİLME DUYGUSU

Genç kız, sevmek gücünün azlığını, yetersizliğini anlayınca terkedilme, yalnızlık duygusunu duyar. Bunun sonucu olarak da, ızdırap çeker. Sevebilecek ve kendisini sevecek kimseleri arar. Sevmek, sevilmek ihtiyacı ile yanar. Bu gergin yaşamın etkisiyle, sevebilecek ve kendisini sevecek biriyle karşılaşır karşılaşmaz büyük bir heyecan duyar. O kimseye dört elle sarılır. Bütün varlığıyla ona bağlanmak ister ve bağlanır. Bu durum gerek genç kızlar, gerekse erkekler için çok önemlidir.

SEVMEK KOLAYLIĞI

Önemlidir; çünkü, genç kız duygusal tecrübelerine fazla yer verir ve sevdiği insan için her şeyi göze alır. Bununla beraber, genç kız bütün varlığıyla bağlandığı ve uğruna her türlü fedakarlığa hazır olduğu kimseyi kolay ve çabuk bir şekilde terkedebilir ve onun yerine bir başkasına verebilir. Genç kız durumunu anlatırken, ilk defa aldattığını söyler. Erkekten daha çabuk aşık olur. Üstüste aşık olmak bakımından erkeği geçer. Yalnız genç kızın bağlılığı erkeğinki kadar cinsel bir mahiyet taşımaz. Daha doğrusu, genç kız bağlılığının cinsel mahiyeti hakkında erkek kadar bilinçli olmaz. Bu çağdaki genç kız sevilmekten çok hoşlanır. Bir çok kimseler tarafından sevilmek arzusu ve "yaralı kalb kolleksiyonculuğu yapmak" isteği bu çağdaki genç kızın en önemli özelliklerinden biridir. Genç kız erkek kalbi avcılığını sadece narsizmanın etkisiyle yapmaz. Genç kızlar yalnız gördükleri, tanıdıkları kimselere aşık olmazlar. Şöyle böyle tanıdıkları, ya da hiç tanımadıkları erkeklere de tutulabilirler.

BAŞKALARIYLA ANLAŞMAK ZORLUĞU

Erinlik çağındaki kız kendisini zayıf bulur. Güçlü olmak arzusunu duyar. Olgun görünmek, önemli tanınmak ister. Özgürlüğünü savunur. O da erkek ergenler gibi bunları sağ-lamak için savaşır. Annesinden, babasından, kız ve erkek kardeşlerinden daha değerli olduğuna inanmak ister. Başkalarını, bu isteğini gerçekleştirmekte engel olmakla, kendisine zorluk çıkarmakla suçlandırır. Böylelikle, varlığında yer alan psikolojik önlemleri, psikolojik yetersizlik bilincini dış dünyaya aktarır.

Başkalarına mal eder. Kendisini eksik, yetersiz yanlarıyla, başkalarında arar, bulur. Eksikliklerinden ötürü başkalarını da suçlandırır.

Bu kararsızlık evrede genç kız özvarlığıyla ilgili vazife duygusunun ailesine ait vazife duygusuyla çatıştığını bilir. Bu iki vazife duygusu arasındaki anlaşamamazlık genç kızda yaşam endişesini yaratır. Genç kız kendi kendine ne olacağını düşünür. Sorar. Geleceğini pek iyi görmez. Kendisine örnek olabilecek kimseyi arar. Yapacağı işle ilgilenir.

Ergenlik çağında bireylik ve isyan ruhu çok kuvvetli olurlar. Bu yüzden genç kızlar yöneticilerle, öğretmenlerle, annelerle, babalarla, geçmişte kendilerine egemen olan kimselerle anlaşamazlar. Ya da anlaşmakta zorluk çekerler. Sorumluluğu büyütürler. Büyüttükleri sorumluluktan ürkerler. Öte yandan, kız çocukların iç dünyalarında yer alan anlaşamamazlıklar, bu çağda da fazla bağlı bulundukları aileleriyle ilgili kabahatlilik duygusu, özellikle, büyük bir önem kazanmış olan ideal istekleri ahenkleştirmekte karşılaştıkları zorluklar onları vücutça ve ruhça yıpratırlar.

Bu çağdaki kızlar kendilerine çok güvenirler. Bu güvenin nedenlerinden biri de çeşitli anlaşamamazlıklardan meydana gelen psikolojik yıpranmayı telafi etmek isteğidir.

ERGEN KIZLARLA AİLELERİ ARASINDAKİ MÜNASEBETLER

Ergen kızlar büyüklerini eskisi kadar önemli bulmazlar. Gerçekten, büyüklerin otoritesi bu çağda yerini kuvvetlenmiş olan üst ben'e bırakır. Genç kızlar bu çağda daha çok ve ger-çekleşmeleri, önlenmeleri zor isteklerle karşılaşırlar. Buna rağmen, üst ben'in ben üzerindeki egemenliği kuvvetlenir.

Genç kız anlaşılmadığından şikayet eder. Bireyliğini tehlikede bulur. En anlayışlı çevreden bile memnun olamaz. Bu çevreler onların isteklerini karşılayamazlar. Onları anlıyamazlar. Kendileri bile isteklerinin mahiyetini kavrıyamazlar.

Yetişkin, yaşça ilerlemiş kadınlar vardır. Anlaşılamamaktan dert yanarlar. Bunlar ergenlik çağının etkilerini duyan kadın-lardır. Bunların duygusal gelişmeleri durmuştur. Daha doğrusu, daha sonraki yaşlarında ergenlik çağına ait yaşamlarını devam ettirirler.

Genel olarak, ergenlikte ödip kompleksi tasfiye edilir. Daha önceki gelişmeler tamamlanır. Cinsiyete olağan bir yön verilir.

Ergen kız annesine benzemek isteğini duymakta devam eder. Bu benzeme arzusunun çeşitli nedenleri vardır. Bu nedenlerin en önemlisi bir kadın rolünü oynamak arzusudur. Yalnız bu benzeme arzusu Ödip kompleksinin bütün zorluklarını kaplıyabilir ve genç kızın kadınlık eğilimine karşı koyabilir. Bundan başka, bu benzeme arzusu ile genç kız, çocukluk çağında olduğu gibi, annesine bağlı olduğunu, annesiyle anlaşamamaz-lıklara düşmek istemediğini anlatmak isteyebilir ve böylelikle, silik bir yaşam sürebilir.

Ergenliği gerektiği gibi yaşayamıyan, başka bir deyişle, ergenlikle ilgili problemleri gerektiği gibi çözemiyen genç kız yetişkinlikte, çocukluğunu devam ettirir. Saldırgan olabilir. Annesinin egemenliğinden kurtulmak için uğraşır. Bazı önergen kızlar, anneleriyle giriştikleri savaşla ilgili olarak patolojik davranışlar gösterebilirler. Yemek yemek istemezler. Zehirlenmekten korkarlar. Başka fobilerle değerlenen acıklı bir yaşam içinde bunalırlar.

Annesinin egemenliğinden kurtulamıyan ergen kızda narsizma kuvvetlenir. Yerleşir. Kızın ömrü süresince kendini gösterir. Bu gibik hallerde, genç kız gerek ergenlikte

ve gerekse daha sonraki yaşamında, başkalarına kolay kolay yakınlık duyamaz. Duyduğu yakınlıkları devam ettiremez. Kurduğu yuvada mutluk olamaz. Kocasıyla anlaşamaz. Geçinemez. Kocasıyla ilgili işleri isteyerek yapamaz. Kocasıyla ilgilenmek arzusunu duyamaz. Onunla ilgilendiği ölçüde kendisinden, özvarlığından uzaklaşmış gibi olur. Kendisini kendisinden uzaklaştıran, kendisini sürekli olarak düşünmekten alıkoyan kocasından soğur . Nefret eder.

Aynı şekilde, narsist kadınlar, anne olmak istemezler. Sırf anne olmamak için cinsiyetle ilgili bütün problemlere karşı bir soğukluk duyarlar. Cinsel soğukluk gösterirler. Anne olsalar bi-le, çocuklarıyla uğraşamazlar. Onları sevmekte zorluk çekerler. Her fırsatta hırpalarlar.

Kimi psikoloklara göre, ergen kızlar annelerini diğer aile kişilerinden, babalarından daha çok severler. Daha önceki çağın tersine olarak, babalarına karşı fazla ilgi duymazlar. Daha doğrusu babalarını, önerinlik, önergenlik çağındaki kadar kendilerine yakın bulmazlar. Yine onlara nazaran, bazı kızlar sırf annelerine yardım etmek için evlenmekten vaz geçmektedirler.

KABAHATLİLİK DUYGUSU

Ergen kızların annelerine babalarından daha çok yakınlık duymalarında kabahatlılık duygusu rol oynayabilir. Bilindiği gibi, kabahatlılık duygusunun etkisiyle insan gerçekten bağlı bulunduğu kimselerin yanında soğuk davranabilir. Gerçekten sevmediği kimselere de bağlılık gösterebilir. Daha açık bir deyişle, ergen kız babasını annesine tercih ettiği için babasına daha fazla bağlı görünmekten kaçınabilir. Annesini gerektiği kadar sevememesi yüzünden fazla seviyormuş gibi davranabilir. Bu sevginin gerçekliğine oni inandırmak için çeşitli çareler arıyabilir. Hiç kimseye açmadığı, açamadığı

sırlarını annesine verebilir. Bu işi sevgisindeki samimiyetini isbat etmek ve cezalanmak için yapabilir . Cezalanmak ihtiyacı annesine yeter derecede sevmemesinden meydana gelebilir.

EVE BAĞLILIK

Erkek ve kız kardeşler için de aşağı yukarı aynı şeyleri görmekteyiz. Genel olarak, ergen kızlar çoğu zaman erkek kardeşlerine karşı fazla ilgi duymazlar. Sık sık onlarla anlaşamamazlıklara düşerler. Münakaşalar yaparlar. Çekişirler. Hatta, kavga ederler. Bütün bunlara rağmen ergen kızların erkek kardeşlerine kuvvetli bir şekilde bağlandıkları, özellikle, kendilerinden küçük erkek kardeşlerine karşı bir anne gibi davrandıkları görülmektedir.

Ergen kızlar aile sevgisini en ziyade evlerinden uzak bulundukları zamanlarda ararlar. Yabancılar, başkaları tarafından gösterilen yakınlıkların kuru nezâket kurallarına dayandıklarını anlarlar. Annelerinin, babalarının, kardeşlerinin, diğer yakınlarının gerçek sevgilerinin özlemini daha fazla duyarlar. Evlerine dönünce fazla sevinirler.

Kızların, başka yerlerde evlerini fazla aramalarında güvensizlik duygusu ve korunma ihtiyacı geniş ölçüde rol oynarlar. Ergen kız, çocukluğundan henüz büsbütün sıyrılamamıştır. Bu yüzden tam bir güvenliğe ulaşamaz. Kendi kendine yetebileceğine inanamaz. Güvenliğini ailesinin ilgisiyle sağlamaya çalışır. Annesinin, babasının ilgisizliği karşısında fazla üzülmesinin, sinirlenmesinin, sert tepkiler göstermesinin nedenini burada aramak gerekir. Bu gibi hallerde, kız kendisini tehlike içinde bulur. Bu durumun yarattığı sıkıntı ile hareket eder.

Ergen kızlar genel olarak, yabancılara karşı bir güvensizlik duyarlar. Bu duygu içgüdüsel bir mahiyet

taşır ve ilk yaşam yıllarından itibaren kendini gösterir. Küçücük çocukların kendilerini çağıran yabancıların yanlarına kolay kolay gitmediklerini hepimiz biliyoruz. Bu yabancılardan uzak kalmak eğilimi ortak bilinçaltının bir eseri olabilir.

ÇALIŞMAK ARZUSU

Bu iç yaşam şekilleri ve ergenlik çağının ortaya attığı yeni heyecanlar genç kızları evlerine bağlarlar. Kimi genç kızlar, sırf annelerine, babalarına karşı duydukları minnetdarlığın etkisiyle, annelerinin, babalarının fedakarlıklarına cevap vermek amacıyla, hayata atılırlar. Bir işe girerler. Bu duruma daha ziyade, maddi durumları iyi olmayan ailelerdeki kızlarda rastlamaktayız. Fazla şımartılmış zengin ailelere mensup kızlarda bu çeşit davranışlar pek görülmez. Bunlar gizli bir bencilliğin etkisiyle değerlenirler. Herkesten ve herşeyden çok kendilerini düşünmek eğilimini duyarlar. Bu bencillik onların sıcak bir yuva kurmalarını ve kurdukları yuvanın devamını zorlaştırır.Genç kızların erkenden iş hayatına atılmalarında bir an önce bağımsızlığa kavuşmak isteği de önemli bir yer tutabilir. Bağımsızlık isteği baskının fazlalığı ölçüsünde artar. Kimi fakir aile kızlarının bir an önce işe girmek arzusunu duymalarında maddi sıkıntılar önemli bir rol oynarlar. Bununla beraber, burada bu sıkıntılardan doğan sinirlilik, anlayış yetersizliği, annenin ve babanın sert, kıncı, yüzde yüz egemen olmak eğilimleri de ergen kızların özgürlük özlemini büsbütün şiddetlendirirler. Bu gibi hallerde, bazı ergen kızlar evlerinden kaçarlar. Bazıları da kurtuluş yolunu dışarda çalışmakta ararlar.

Öte yandan, ailelerinin baskıları yüzünden zevklerine, arzularına göre hareket edemiyen ergen kızlar evlerinde huzursuzluk kaynağı haline gelirler. Bir çocuk gibi

yönetilmelerine, tanınmalarına tahammül edemezler. Bir çocuk olmadıklarını anlatacak şekilde hareket ederler. Çocuk görünmektense büyükler tarafından istenmiyen ve kendilerini büyük gösterebilecek hareketlerin sonuçlarını tercih ederler.

Bütün ergen kızlar beğenilmek, sevilmek, okşanmak arzusunu duyarlar. Kendilerini sevindirenleri sevindirmeye çalışır-lar. Düşünceleri sorulmadan, düşüncelerine danışmadan, haklarında verilen kararları iyi karşılamazlar. Kızların düşünceleri, istekleri, beğendikleri şeyler çoğu zaman olumsuz olurlar. Yaşamın isteklerine uymayan hayali çözümler ararlar.

Kızlar vardır. Üzerlerine fazla düşülür. Yorulmaları istenmez. Bütün davranışlarına göz yumulur. Bu kızlar bencil olurlar. Kendilerinden başkasını düşünmezler. Can sıkıntısı içinde yaşarlar. Yakınlarının huzur içinde yaşamalarına imkan vermezler. Hayallerindeki kişilere benzemediklerini gördükleri ebeveynlerine gizliden gizliye kızarlar.

DEĞİŞME ZORUNLUĞU

Ergen kızların çoğu, erinlikten önceki yaşamlarında olduğu kadar gerçek sevgiden doğan iyilik severlik duygusunu duyamazlar. Duydukları en ateşli aşklar çoğu zaman uzun ömürlü olmazlar. Kendilerini yaşatan şartlarla beraber kaybolurlar. Daha yakın bir zamana kadar bağlı oldukları kimselere karşı, bir kaç aylık bir ayrılıktan sonra rastladıkları zaman ilgisizlik gösterirler. Bu değişiklik karşısında kendileri bile şaşırırlar. İnsan yaşamının hiç bir evresinde bu kadar hızlı duygusal değişikliğe rastlanılamaz. Gerçekten, ergen kızlar birbiri ardınca sevgili değiştirirler. Ard arda bir çok kimselere karşı yakınlık du-

yarlar.

SEVMEK VE SEVİLMEK İHTİYACI

Ergen kızlar sevgi belirten davranışlara sevgiden daha çok önem verirler. Hediye vermekten fazla hoşlanmalarının sık sık mektup yazmalarının ve beklemelerinin, sevdikleri kimseleri öpmek, kucaklamak istemelerinin nedenini burada arıyabiliriz.

Yatılı kız okullarında çalışanlar bilirler. Bu okullarda okuyan genç kızlar ders yılı başında ve ortasında evlerinin özlemini duyarlar. Bu özlem tatil yaklaştıkça azalır. Genç kızlar ders yılı sonuna doğru sevinecekleri yerde üzülürler. Yalnız, bu üzüntü, yatılı okulların gündüzlü okullardan ziyade gerçek arkadaşlığın kurulmasına elverişli olduklarını göstermez. Yatılı okullardaki kızlar dış dünyadan daha çok ayrı kalmaktadırlar. Daima bir arada bulunmakta, birbirlerini görmektedirler. Sevmek ihtiyaçlarını her zaman karşılaştıkları arkadaşlarına yöneltmektedirler. Yatılı okuyan ve sevdiklerini sanan kızlar gerçek bir aldanma içinde yaşarlar.

Kızlar, 8, 10 yaşında iken, anne, baba, karı, koca oyunları oynarlar. Yalnız bu oyunda işin şekliyle ilgilenirler. Taklit ettikleri şeyleri şekilleriyle tekrar ederler. Ergenlikte iş değişir. Ergen kızlar bu işe duygusal bir anlam verirler. Bu işin heyecanını duymağa başlarlar. Çok çeşitli duyguların bir süre için provalarını yaparak duygusal zenginlikleri bilincine ulaşırlar. Yetişkinlerin aşklarıyla fazla ilgilenirler. Bütün bunlara rağmen yaptıkları taklitlerinde çocukça davranmaktan uzak kalamazlar. Çok bağlı

oldukları kız arkadaşlarıyla yaptıkları taklitlerinde çocukça davranmaktan uzak kalamazlar. Çok bağlı oldukları kız arkadaş-larıyla çabuk bozuşurlar. Kavga ederler. Hattâ dövüşürler. Bir hiç için birbirlerine darılırlar. Küserler. Sevgi ile nefret arasında bocalarlar. Birden bire arkadaşlıklarına son verirler. Arka-daşlarıyla münasebetlerini keserler. Genel olarak ve özellikle, bir başka kıza yakınlık göstermeğe başlayan kız arkadaşlarına karşı bu şekilde hareket ederler.

Bu çeşit çocukluklar daha bir çok belirtilerle, özellikle, okşanma ihtiyacı ve göz yaşlarıyla kendilerini gösterirler. Bu hale, ergenlikte erinlikten önceki zamandan daha çok rastlanır. Ergen kızlar her zaman, aşırılığa kaçan, taşkın anne, baba yakınlığını bile anlıyamazlar. Takdir edemezler. Özellikle, hattâ üzüntülü oldukları zaman, anneleri onları iyileştirmek, avutmak için büyük bir çaba gösterirler. Onları şımartacak şekilde hareket etmek zorunluğunu duyarlar. En önemsiz bir gönül üzüntüsü, hele, hakaretin de yer aldığı gönül üzüntüsü karşısında sessizce ya da hıçkıra hıçkıra ağlarlar. Üzüntüden hoşlanır gibi davranırlar. Erkek bir ergennin saldırgan olabileceği bir yerde göz yaşları dökmekle, inlemekle yetinirler. Yetinirler; çünkü, kendilerinden erkek çocukların cesareti beklenmediğini, çocuklar gibi üzüldükleri zaman küçükler gibi okşanacaklarını bilirler. Yaşamları süresince de bu şekilde hareket etmek isteğinden uzak kalamazlar.

Ergen kızların çoğu, erkek ergenlere nazaran çok daha fazla heyecanlanırlar. Çabuk değişirler. Bir hiç yüzünden ve birbiri ardınca sevinirler, üzülürler. Büyük bir yakınlık duyarlar. Huysuzlaşırlar. Soğurlar. Ümide kapılırlar. Ümitsizliğe düşerler. Severler. Nefret ederler. Her şeyle ilgilenirler. Övülmekten fazla hoşlanırlar. Yerildikleri za-

man çok üzülürler. Şakadan memnun olmazlar. Yeni bir şey, olay karşısında, anlamaya çalışmaktan ziyade heyecanlanırlar. Bu yüzden, yeni bir şeyle karşılaşır karşılaşmaz hayretlerini belirtirler. Yüzleri sürekli olarak sevinci, can sıkıntısını, sinirliliği ifade eder. Durup dururken, âni olarak hırçınlaşırlar. Çabuk alınırlar. Kendilerine kolay kolay egemen olamazlar. Bazı ergen kızlar imtihanlara doğru sürekli bir bitkinlik gösterirler. Bu yüzden her zaman gerektiği gibi ve ölçülü hareket edemezler. Yalnız, ergen kızlar bu değişikliklerden şikâ-yet etmezler. Üzüntü duymazlar. Duygusal bocalamalarından, zikzaklarından pişman olmazlar.

Genel olarak, ergen kızlar neşeli olurlar. Buna rağmen, komedi eserlerinden, temsillerinden pek fazla hoşlanmazlar. Buna karşılık, dramla çok ilgilenirler. Hatta, kanlı sahnelerden, boğa güreşlerinden zevk alırlar. Yalnız seyrettikleri bu çeşit sahnelerden hoşlanmadıklarını söylerler. Gerçekten acıklı sahneler karşısında, bir yandan acı duyarlar, öte yandan da bu sahneleri seyretmek isteğinden uzak kalamazlar. Korkulara, korku yaratan şeylere karşı büyük bir ilgi gösterirler.

Kızlar, 15 - 18 yaşları arasında heyecan a fazla elverişli olurlar. Bu yaşlardaki genç kızların duydukları heyecan dalgaları bilinçlerini kaplarlar. Bu dalgaların önlenmeleri, durdurulmaları çok zordur. Çok zordur; çünkü, genç kız henüz heyecanlarına egemen olabilecek kadar gelişmemiştir. Somut tasarımlarının etkisinden henüz kurtulamamıştır. Nesnel düşüncelerden, bu düşüncelerin özelliği olan açıklık kontrolünü sağlayamaz. Bunun sonucu olarak, ergen kızlar, her zaman kendilerinin bile ciddiye almadıkları en önemsiz olayları trajikleştirmekten kurtulamazlar.

ERGENLİK VE DUYGUSAL YAŞAM

Kızlar, genel olarak, erkek çocuklardan vücutça ve ruhça daha erken ve daha çabuk gelişirler. Yalnız kızların gelişmesi erkek çocuklarınkine nazaran daha erken sona erer. Kızların vücutça ve ruhça sağladıkları üstünlük, ortalama olarak, dört, beş yıl sürer. Bu üstünlük 12 - 16 yaşları arasında ve nâdiren 17 yaşına kadar devam eder. Erkekler ortalama olarak 23 yaşına kadar büyürler. Kızlar ise, aşağı yukarı, 18, 19 yaşına doğru büyümelerini tamamlarlar. Kızlarda kemiklerin uzaması, 19, 20 yaşında sona erer. Erkeklerde ise kemikler 24 yaşına kadar uzarlar.

Ergen kızlar, vücut ve ruh bakımından çağdaşları erkeklerden daha erken ve çok geliştiklerinden, karma öğretimin yapıldığı orta okullarda ve liselerde daha başarılı olurlar. Başa geçerler. Yüksek okullarda, Üniversitelerde ise iş değişir. Genç kızlar bu kurumlarda üstünlüklerini kaybederler.

Ergen kızlardan pek azı yaşlarına göre bir gelişme gecikmesini gösterirler. 18, 20 yaşından itibaren çocukluk çağının kalıntılarından kurtulurlar. Yeni özellikler kazanırlar. Eskisinden daha sevimli, cazip olurlar. Bu sevimlilik yalnız vücut güzelliğinden gelmez. Çirkin olan bu yaşlardaki kızlar iki, üç yıl süren bir sevimlilik kazanırlar.

Kadın her yaşta sevmek ve sevilmek ihtiyacını duyar. Yuva kurmak, daha doğru bir deyişle, aşka sosyal bir biçim vermek ister. İster; çünkü, cinsiyet içgüdüsü ile dünyaya gelir. Annelik duygusunu taşır. Yalnız kalmaktan ürkek. Sosyal yaşama ve sosyal yaşamın isteklerine uymak zorunluğu ile karşılaşır.

Kadında yuva kurmak eğilimini yaratan bu nedenler,

okunan romanlar, tiyatrolar, sinemalar tarafından da desteklenirler.

Genç kızlar birbirlerine yazdıkları mektuplarda evlilik üzerinde dururlar Tasarladıkları koca tipini anlatırlar. Bu konu ile ilgili anketler yaparlar. 1955 yılında memleketimizde bir genç kız tarafından yapılan bir ankette şu sorular yer almışlartır: "Beğendiğiniz tip?", "eşinizde hangi vasıfları ararsınız?",. 18 yaşında bir kız bu sorulara sıra ile şu cevapları vermiştir: "Kumral, uzun boylu, yeşil veya elâ gözlü, sporu sevenler hoşuma gider", "Evvelâ güler yüzlü olması şarttır. Fakat bunu söylemekle lüzumsuz yerde gülsün de demiyorum. Neşeli ve şakacı olmalıdır. Sesinin güzel olması veya bir çalgı aleti çalması her halde iyi olur. "Aynı tarihte 19 yaşında bir başka genç kızın cevapları ise şunlardır: "Uzun boy, siyah göz, siyah saç". "Önce güler yüzlü olması şart. Edebiyat, müzik ve spordan hoşlanması, evine bağlı olması da elzem. Tahsilinin benden hiç olmazsa bir derece üstün olması ve beğendiğim tipin bütün vasıflarını taşımasını isterim". 20 yaşındaki K.B nin tasarladığı eş tipinin özellikleri şunlardır: "Uzun boy, zayıf vücut, siyah veya yeşil göz, siyah saç".. "Uzun boylu, siyah saç ve gözlü olmasını, eşini idare edebilen, kıskanç olmayan, dansı seven, kısacası yaşamasını bilen bir kimse olmasını isterim". Yine 20 yaşında olan A.A. da şöyle demektedir: "Ya çok neşeli, atletik, havai, ateşli.. veya derbeder, sakin, gizli ateşli..". "Arasam da bulduğum malum mu? En iyisi onda bulduğumu ararım.." 20 yaşındaki bir başka kız ise şu cevapları vermiştir: "Olgun görünüşlü, orta yaşlı, fakat peşinden koşturmasını bilmeli.". "Sadık, muti, bir zevç, anlayışlı bir baba.."

Genç kızlar, evlilikten söz açıldığı zaman birbirleriyle çelişen iki davranış şeklini benimserler. Bir yandan

utanır gibi hareket ederler. Bir çekingenlik gösterirler. Öte yandan da evlilikle ilgili konuşmalara kulak kabartırlar. Bu konuşmalara karşı büyük bir ilgi duyarlar. Yalnız, bu ilgiyi gizlemeğe, belli etmemeğe çalışırlar. Aslında, evlilikten söz açılmasını arzu ederler. Arzu ettikleri için sıkılıyormuş gibi davranırlar. Arzu etmediklerini anlatmaya çalışırlar.

ERGEN KIZ VE EŞ SEÇİMİ

Halktan olan kızlar aşık edinmek yaşına girer girmez, erkeklerlek bir arada bulunmak arzusunu duyarlar. Bunlardan birini eş olarak seçmek isterler. Gösterdikleri huysuzluklar, beğenmemezlikler, gülüşleri, heyecanları açıktan açığa ya da kapalı olarak hep aynı amaca yönelmektedirler. Kızlar bütün kız arkadaşlarını kendilerine rakip sayarlar. Bu yüzden, sevdikleri erkeğin onlara yaklaşmalarını ya da, kız arkadaşlarının onlara yakınlık göstermelerini istemezler. Bununla beraber, erkek arkadaşlarıyla aralarında geçen maceraları anlatmaktan büyük bir zevk duyarlar.

Genç kızlar sevdikleri erkeklere takılmaktan hoşlanırlar. Bu davranışı bir çeşit savunma yolu gibi düşünmek yanlış olmaz. Böylelikle genç kızlar, bir yandan sevgililerini kendilerine daha fazla bağlayabileceklerini, öte yandan da, korktukları kadar arzu ettikleri kimseleri kendilerinden uzak tutabileceklerini sanırlar.

Kimilerine göre, zamanımız kızları anne olmaktan ziyade elverişli, cazip bir sosyal duruma ulaşmak için evlenmek istemektedirler. Bu görüş doğru değildir. Kadın anne olduğu için de evlenmek arzusunu duymaktadır.

Evlenmek arzusunda rol oynayan bir başka etkin neden daha vardır. Genç kız sevmek, sevilmek, okşanmak, heyecan duymak ister. Erkek ergenler aynı isteği 15-16 yaşlarına doğru duyarlar. Yalnız erkek ergenler yaşça ilerledikçe bu duygunun etkisinden yavaş yavaş kurtulurlar.

Sevilmek, okşanmak, heyecan duymak genç kızlar için büyük bir önem taşırlar. Hiç bir şey onların yerini tutamaz. Bununla beraber, kimi kızlar, hiç olmazsa, görünüşte evlenmekten vazgeçerler. Okumuş kızlardan bir kısmı, bağımsızlıklarını kaybetmemek, bir başkasının buyruğu altına girmemek için evlenmekten kaçınırlar. Kimileri de erkeklere güvenemedikleri için evlenmek istemezler. Eş seçmekte fazla titizlik gösterirler.

Yalnız, bu evlenme isteksizliği, genel olarak, geçici bir mahiyet taşır. Genç kızlar, imtihan endişesini duydukları sürece, evlenmeyi düşünmediklerini bildirirler. Başarı ile ya da başarısızlıkla biten imtihandan sonra unutmuş gibi göründükleri ihtiyacın etkisini duymağa başlarlar. Kendilerinde büyük bir eksiklik, boşluk bulurlar. O zamana kadar kendilerini ilgilendiren şeylerden hiç biri artık onları meşgul etmez. Yalnız, daha önce sadece dersleriyle uğraştıklarından aşk konusunda bir çocuk gibi hareket ederler. Yetişkinlik çağına ulaştıkları zaman bile 15, 16 yaşındaki kızlara benzerler.

Evlenmeyen, evlenmemeğe karar veren kızlar rüyalarında zaman zaman yuvalarıyla ve çocuklarıyla uğraşırlar. Kadın arkadaşlarına mutluluk dilerken iyi bir evlenme yapmalarını sözlerine eklemeyi de unutmazlar.

Kimi kadınların evlenmek istememelerinde, evliliğin dar ve sıkıntılı bir yaşam biçimi gibi düşünmeleri, annelik zorluklarından kaçınmak istemeleri de rol oynamaktadır. Bu çeşit kadınlar kendilerini başka işlere verirler. Yaşlı

annelerine, babalarına, hasta kardeşlerine bakarlar. Hayır işlerinde çalışırlar. Yalnız, bu çeşit durumlara fazla rastlanılmaz. Genç kız kendisini eşliğe ve anneliğe hazırlamak eğilimini duyar. Kadın tüm varlığıyla bu iki amaca ulaşmak ister.

Genç kız, nişanlılığı süresince sevimli görünmek için çok çalışır. Kendisini endişelendirmeyen nişanlılığının mümkün olduğu kadar uzun sürmesini arzu eder. Geleceğin hayalleri ile yaşar. Daha doğrusu, nişanlılığı boyunca, hayalleriyle güzelleştirdiği, zenginleştirdiği, idealleştirdiği, bir mutluluk yaşam evresi haline getirdiği geleceği yaşar. Egemenliğine boyun eğmekten çekindiği bir varlığa egemen olmak olanağını elde eder.

Bununla beraber, genç kızların çoğu, evliliği aşktan, aşkı da aşıklardan daha çok severler. Aşkla ilgili anketlere cevap veren genç kızlar arasında, kocalarını mutluluğa ulaştırmaktan, kocalarına yardım etmekten söz açanların sayısı pek azdır. Sevgilinin kişiliği, sağlığı, zevkleri, üzüntüleri, acıları genç kızları çoğu zaman daha sonraları düşündürür. Heyecanlandırır. Duygulandırır.

Genç kızlar kendilerini arzulanan ve arzu edilen kimseler olarak görürler Gerektiği zaman bu olanaklarından en iyi bir şekilde yararlanmaya çalışırlar. Yeni tanıdıkları bir erkekle arkadaş olmak arzusunu duyarlar. Onlarla aşkın provasını yaparlar. Güçlerini göstermek isterler.

Kadınlar vardır. İyilikleri, ya da kötülükleri ile tanınmış kimi kimselere, özellikle, çapkınlara, donjuan tipindeki erkeklere karşı içgüdüsel bir ilgi duyarlar. Bu kadınlar, sadece, taklit isteğiyle hareket etmezler. Burada, başkaları kadar cazip görünememek, istenmemek korkusu, başkalarının başarı-sızlıklarla karşılaştıkları yerde, işte başarı elde etmek arzusu da geniş ölçüde rol oynamaktadır. Yalnız, ne yazık ki, bu aşk oyununu oy-

nayan kadınların çoğu, gururlarının kurbanı olurlar.

BEĞENİLEN EŞ TİPİ

Bu günkü genç kızlar, hiç olmazsa görünüşte, geçmişteki genç kızlar kadar duygulu değildirler. Daha serbestçe hareket edebilmektedirler. Erkeklerle arkadaşlık yapabilmektedirler. Eşlerini seçebilmektedirler. Evlenmeye kendi kendilerine karar verebilmektedirler.

Zamanımız evlenmelerinde, ya da, eş seçimlerinde, memleketimizde özellikle, büyük şehirlerde, kızların ve erkeklerin maddi, sosyal durumları rol oynamaktadır. Erkekler ve kızlar, maddi ve sosyal durumları bakımından kendilerine benzeyen kimseleri eş olarak seçmek arzusunu duymaktadırlar. Kişisel özellikleri ikinci planda düşünmektedirler.

Genç kızlar, erkeklik özelliklerini taşıyan kimselerden ziyade çevrelerinde beğenilen erkek tipine uyanları eş olarak seçmek arzusunu duymaktadırlar. Bundan başka, bazı kızlar ve erkekler eşlerinde değişik, başkalarında bulunmayan rastlanmıyan özellikler ararlar. Yapılan bazı anketlere göre, genç kızlar geniş omuzlu, dişleri beyaz, sesi güzel erkekleri beğenirler. Dişleri bozuk, eksik, kadın görünüşlü, çirkin, özelliklek hayvan yüzünü andıran yüze sahip erkeklerden hoşlanmazlar. Zihinsel niceliklere gelince, genç kızlar, kararlı yapacağını bilen, cesur, gözü pek, kendisine güvenen, kendisine, heyecanlarına egemen olabilen, çabuk değişmeyen, soğuk kanlı, kısacası, sağlam karakterli, iradeli erkekleri zeki erkeklere üstün tutarlar.

Genç kızlar, zeka bakımından üstün olan erkeklere, sanıldığı gibi ve sanıldığı kadar fazla önem vermezler. Bunun nedenlerinden biri de, bu kimselerin aşkla fazla il-

gilenmemeleri, ya da genç kızların kendilerini onların yanında diledikleri kadar önemli bulamamaları olabilir.

Genç kızlar, yetersiz, kusurlu, erkeklere karşı pek yakınlık duymazlar. Meselâ, genç kızlar, yelken kulaklı, ya da kulakları başlarına yapışmış, patlak gözlü, ayakları aşırı derecede büyük, fazla utangaç, garip düşüncelere sahip, acaip karakterli, kısacası, çevresinin yadırgadığı özellikler taşıyan erkekleri beğenmezler.

Genç kızlar, erkeklerle arkadaşlık yapmaya başladıkları zamandan beri onları geçmişteki genç kızlara nazaran daha iyi tanımaktadırlar. Bundan başka, zamanımız insan topluluklarında ekonomik sorunlar ön planda yer almaktadır. Bu yüzden genç kızlar evliliği bir iş gibi düşünmektedirler. Yuva kurarken, estetikten, duygulardan ziyade yuvalarını daha iyi, güvenli bir şekilde devam ettireceklerine inandıkları paraya, para ile ilgili işlere önem verirler.

Bütün bunlara rağmen, aşk, bir gün de özlenen romantik bir yaşam biçimi almakta devam etmektedir ve yer yüzünde Adem ile Havva'nın torunları bulundukça daima kendini gösterecektir. Erkek ve kadın, sevmek, sevilmek ihtiyacını duyacaktır.

Aileler vardır. Kızlarında yalnız başına yaşayamıyacakları inancını yaratacak şekilde hareket ederler. Böyle bir inancı benimseyen kızlar evliliği kendilerini yaşatacak bir çare gibi görürler.

Bu inançla gerçekleşen evlenmeler bir çok hallerde beklenen sonuçları vermezler. İsme, mevkiye, şöhrete, servete kapılarak evlenen bir çok genç kadınlar gençliklerini isimleri, mevkileri, servetleri karşılığı satın almış olan kocalarına karşı kin duyabilirler. Onlardan nefret edebilirler. Özellikle, kocalarını, yaşlarını, görünüşleri, karakteri bakımından tasarladıkları erkek ti-

pinden fazla uzaklaştıklarını gördükleri zaman kendilerini aldatılmış kimseler gibi düşünmeye başlarlar. Kendilerini aldatarak varlıklarını ellerine geçirenleri hiç bir zaman affetmezler. İstedikleri gibi biriyle evlenen eski arkadaşları gibi yapamadıklarına üzülürler.

ERGEN KIZ VE AŞK

Bütün kadınlar gibi genç kızlar da, lükse karşı büyük bir ilgi duyarlar. Herkesden daha önemli, üstün bir mevkiye ulaşmak isterler. Bununla beraber, normal bir genç kız, sevgi ihtiyacını sürekli heyecanlarla tatmin edebilecek bir erkekle nişanlanmak, yuva kurmak özleminden uzak kalamaz. Bir genç kız, ancak kendisini varlığında bulabildiği erkeği sevebilir. Başka bir de-yişle, zevkleri, mutluluk görüşü bakımından kendisine benzeyen erkeğe karşı yakınlık duyabilir. İşleri, karakterleri arasındaki ayrılıklar ne olursa olsun, zevkleri mutluluk görüşüyle kendisine benzeyen erkeği sevmekte zorluk çekmez.

Bütün bunlardan da kolayca anlaşılabileceği gibi, bir genç kızın kendisini kuvvetli bir şekilde etkileyen eğilimleri taşıyan, özellikle, mutluluğunu sağlayabileceğine inandığı kimseyi eş olarak seçmek ister. Öte yandan, genç kızlar kendilerinden bir kaç yaş büyük olan erkeklerle evlenmek arzusunu duyarlar. Psikanalistlere göre burada çocukluk çağına ait yaşantılar, baba ile beraber yaşanan yaşam evresi rol oynamaktadır. Genç kızlar, çocuklarında büyük bir önem verdikleri baba yakınlığını, sevgisini, okşamalarını hatırlarlar. Bütün kadınlar gibi genç kızların da eşleri tarafından şımartılmak, okşanmak arzusunu duymalarında çocukluk

çağındaki yaşamlarının etkisi vardır.

Kadın, yaşamı süresince, herkes tarafından en çok aranan, beğenilen bir varlık olmak ister.

Genç kadın ancak anne olduğu zaman, gerçek aşkın, bağlılığın sırrına ulaşır. Anne olan kadın çocuğunu kendi eseri olarak görür. Varlığının bir parçası gibi değerlendirir. Henüz evlenmemiş bir kız nişanlısına annelik duygusu ile bağlanabilir; ya da, bir işe teşvik ettiği, yönelttiği nişanlısını düşüncelerinin bir eseri gibi görebilir.

Aşk, insan yaşamında önemli bir yer tutar. Gerek erkek, gerekse kız ergenin bu duygulardan uzak kalabileceğini düşünemeyiz. Öte yandan, romanlar, sinemalar, tüiyatrolar bu duyguyu daha da kuvvetlendirmektedirler. Bütün bunların etkisiyle genç kızlar aşka yeryüzünde en önemli şeylerden biri gibi bakarlar. Aşkı mistikleştirecek bir şekilde hareket ederler. Her türlü fedakârlıklara lâyık bir yaşam gibi düşünürler. Bu işte kendilerini unutacak kadar ileri giderler.

Aşk kendini gösterdiği zaman diğer duygular anlamlarını değiştirirler. Seven genç kız acıları sevince çevirebilir. Yalanı doğru gibi görebilir. Cinayete karşı hayranlık duyabilir. Bu durumu romancılar da görmüşler ve eserlerinde belirtmeğe çalışmışlardır. Ünlü Fransız romancısı Stendhal, rakibini öldüren romanının kahramanı terzi ile ilgili bir olayı şöyle anlatmaktadır: "Köy kadınları rakibini öldüren terziyi affettirmek için uğraştılar. Muvaffak olamadılar. İdam günü beyaz giyinmiş kızlar toplandılar ve terziyle beraber sehpanın yanına kadar gittiler. Onun geçtiği yollara çiçekler serptiler..."

Genç kız, nişanlılığı boyunca sadece nişanlısıyla ilgilenir. Gerçekten sevildiğini anlayınca daha sevimli olmaya çalışır. Mutlu görünür. Mutluluğunu çevresine yay-

ar. Kendisini sevenler tarafından beğenildiğini düşünür. Beğenilmesini değerlerinde arar. Yalnız, hoşa gitmek, kendisini beğendirmek için yanına yaklaşanlara karşı soğuk davranabilir. Onları kıracak şekilde hareket edebilir.

Kendileriyle evlenmek isteyen erkekleri tanımayan, gör-memiş olan genç kızlar en çok onların yüzlerini, boylarını ve diğer vücut özelliklerini merak ederler. Onların yüzlerini, boylarını, diğer vücut özelliklerini tasarlarlar. İlk karşılaşmalarında onları tasarladıkları gibi görebilirler. Onları, seyrek ve zorlukla gördükleri ölçüde idealleştirirler.

Genç kızlar vardır. İyi tanınmamış kimselere gönül verirler. Anneler, babalar telaşa düşerler. Kızlarına böyle bir adama nasıl bağlandıklarını söylerler. Onu kötülemek suretiyle kızlarını soğutmaya çalışırlar. Kızlarının onunla görüşmesini önlemeye uğraşırlar. Kızlarını ondan uzak tutarlar. Bu davranışlar çoğu zaman beklenen sonuçları vermezler. Vermezler; çünkü, sevgililerinden uzak kalan kızlar onları başkaları gibi görmezler. Tersine olarak, hayallerinde onu güzelleştirirler. Bu gibi hallerde yapılacak iş ters yolu tutmaktır. Genç kızların bağlandıkları bu çeşit erkeklerin iyi olmayan, çirkin yanlarını görebilmeleri sağlanmalıdır. Anneler, babalar kızlarının bu kimselerle sık sık görüşmelerine göz yummalıdırlar. Yalnız bu buluşmalar iyi bir şekilde düzenlenmelidir. Meselâ, genç kızlar bu kimselerle annelerinin, babalarının yanında buluşmalıdırlar. Genç kızlar sık sık ve başkalarının yanında gördükleri bu insanları yavaş yavaş değerlendirmelidir. Mesela, genç kızlar bu kimselerle annelerinin, babalarının yanında buluşmalıdırlar. Genç kızlar sık sık ve başkalarının

yanında gördükleri bu insanları yavaş yavaş değerlendirmek olanağını bulurlar. Kendiliklerinden onlardan soğurlar. Özellikle bazı kızlar için bu yolu tutmak faydalı olur.

Gerçekten, genç kızlar vardır. Başkalarının iyiliklerine ina-nırlar. İnsanların kötülük yapabileceklerini düşünmezler. Okudukları kitaplara göre bir insanlık görüşüne ulaşırlar. Tanınmış ya da yabancı kimselere karşı diğer kızlara nazaran daha büyük bir ilgi duyabilirler. Onları üstün varlıklar halinde tasarlarlar. Bu yüzden onlara bağlanırlar.

Sevilen varlığı idealleştirmek ihtiyacı çoğu zaman erkekte kendini gösteren ilkel bencillik ve cinsel isteklerle çarpışır. Heyecanların doğmalarında geniş ölçüde rol oynar. Bu heyecanların sürekli olarak yenileşmeleri nişanlılık evresine eşsiz bir tatlılık kazandırır. Bir çok hallerde evlenmemiş, bakire kız, nişanlısının ruhunda karanlık yerlerin bulunduğunu, hayalinin bu yerlere giremediğini, buralarda aşklarına karşı koyan fena kuvvetlerin yerleştiklerini bildiren tesirsiz fakat güçlü bir duygu duyar. Bu yüzden, en küçük bir bıkma, ilgisizlik belirtisi, eskisi kadar sevgi ifade etmeyen bir kelime, bir dalgınlık, bir sessizlik, sükut, bir genç kızın nazarında ciddi bir tehlikenin habercisi anlamını taşır. Bu davranışlardan sonra söylenen ve yakınlık ifade eden sözler onu tam olarak teskin edemezler. Erkeğin çabuk değiştiğini, daldan dala konduğunu, sırf gururu için kendisini en çok seven kadınları bile terkedebileceğini, ettiğini, daha önceleri işitmiştir. Kamu oyunun böyle hareket eden erkeği suçlandırmadığını, oysa ki, terkedilen kadınlara karşı, sert tepkiler gösterdiğini bilir.

Bunun için, başkalarına, hatta en yakınlarına bile içini kaplayan, saran, sarsan endişelerini, korkularını söylemekten kaçınır. Bu korkuları gizli tutarak daha da kuvvetlendirir.

KORUNMA GÜCÜ

Ötedenberi sanıldığının tersine olarak, genç kızların büyük çoğunluğu kendilerini korurlar. Korurlar; çünkü, mukavemetin kendileri ve aşkları için gerekli olduğunu bilirler. Aşkla ilgili ideal bir görüşe ulaşırlar. Bu görüşte arzular pek yer almazlar. Genç kızların yaşlı erkeklere, özellikle, tanınmış erkeklere tutulmalarının nedenlerinden biri de budur. Genç kızların yakınlıkları kolay kolay cinsel bir şekil almazlar. Adet görmeyen kızların aşık olmaları bunu açıkça göstermektedir. Yaşça ilerlemiş ve okumuş birçok kızlar, karı koca arasındaki münasebetler hakkında belirsiz bir fikre sahip olurlar. Bu kızlar için öpme ve diğer okşamalar büyük bir heyecan yaratırlar. Daha ileri gitmekten çekinirler. Duydukları mukavemet arzusuna rağmen yersiz işler yaptıkları zaman pişman olurlar. Ağlarlar. Bu davranışları yüzünden zarar gören aşkları için göz yaşları dökerler. Aşklarını korumak için, sevdikleri ölçüde, kendilerini korurlar.

Yalnız bu görüşü genelleştirmek, bütün kızların böyle hareket ettiklerini düşünmek doğru değildir. En temiz ve ihtiyatlı genç kızlar bile, çılgınlık anlarında sevgilerini göstermek için, başka bir çare bulamadıkları ya da, sevgililerini elden kaçırmamak amacıyla her türlü tehlikeyi göze alabilirler.

Genel olarak, genç kızlar arasındaki samimiyet bunlardan birinin nişanlanmasıyla sona erer. Buna rağmen, bazı genç kızlar nişanlandıktan sonra da kız arkadaşlarına eskisi gibi bağlı olmakta devam ederler. Yalnız bu gerçek bir bağlılık değildir. Özellikle, yeni

nişanlanan genç kız eski arkadaşlarına karşı bir yabancı gibi hareket eder. Kimseye söylemediği, söylemek istemediği sırlarla baş başa kalır. Bu sırlarla diğer genç kızlardan ayrılır.

Genç kızlar vardır. Yatılı okullarda okurlar. Bunlardan biri evlenmek üzere okuldan ayrılır. Evlenir. Eski arkadaşları onu kahramanlaştırırlar. Bu kız öğünmek için nişanlısının fotoğrafını arkadaşlarına gösterir. Resmin iyi çıkmadığını, eşinin resim-dekinden daha güzel olduğunu söyler. Onunla nasıl tanıştığını arkadaşlarına anlatır. Bu güzel anıları kendisine yeniden yaşamak olanağını veren arkadaşlarına karşı minnettarlık duyduğunu bildirir. Onları kucaklar. Onun bu davranışı bir son buluşma olabilir. Gerçekten, bu kızlar artık arkadaşlarını bir daha görmezler. Hele güzellikleriyle tanınmış eski arkadaşlarıyla ilişkilerini büsbütün keserler. Bunun çeşitli nedenleri olabilir. Nişanlı kız bütün zamanlarını sevgilisine ayırmak ister. Güvenliğini onda arar ve bulur. Onu arkadaşlarından kıskanabilir. Elden kaçırmak endişesini duyabilir.

Önergenlikte ortaya çıkan bütün duygular arasında bir tanesi ergenlikte büyük gelişmeler gösterir. Bu annelik duygusudur. Annelik duygusu 15 - 17 yaşları arasında başka işlerle fazla uğraşan, öğrenimlerine devam eden kızlarda bir süre için faaliyetine son verir. Okuyan kızların büyük çoğunluğu, 20 yaşına doğru, kadının anne olmak için evlendiğini düşünür.

ERGENLİK VE NARSİZMA

Ergenleri en çok ilgilendiren varlık kendileridir. Başkaları onlar için birer mukayese vasıtalarıdır. En çok kendilerini beğenen kimseleri severler. Etkileri altında kalan, egemenliklerini kabul eden kimseleri beğenmezler. Bu çeşit insanlarla eğlenirler. Kendilerine yapılan iy-

ilikler karşısında fazla minnettarlık duymazlar. Hatta, kendilerini gülünç bir durumdan, sıkıntıdan kurtaranlardan günün birinde nefret bile edebilirler. Herkesin hoşuna gitmek isterler. Kendilerini olduklarından çok daha iyi tanıtmaya çalışırlar. Dileklerini yerine getirebildikleri, kendilerini arzu ettikleri şekilde tanıttıklarını görebildikleri zaman fazla sevinirler. Vücutlarıyla fazla ilgilenirler. Bu bakımdan, kendilerini sürekli olarak başkalarıyla mukayese ederler. Her fırsatta, çıplak ya da giyinmiş olarak, vücutlarını seyre dalarlar. Vücutlarının güzelliğine inandıkları zaman büyük bir sevinç duyarlar. Tersine olarak, vücutlarının kusurluluğu duygusunu duydukları zamanlarda çok üzülürler. Neşelerini kaybederler. Kalabalıktan kaçarlar. Silik kimseler haline gelirler. Çabuk alınırlar. Kırılırlar. Küserler. İnatçı, sabırsız olurlar. Olur olmaz şeylere sinirlenirler. Kızarlar. Arkadaşlarına, annelerine, babalarına, öğretmenlerine güvenemezler. Hiç kimsenin sevgisine inanamazlar. Durmadan kendilerini kötülerler. Başkalarını beğenmezler. Sevemezler. Yakınlıklarını devam ettiremezler. Kısacası, acıklı bir şekilde yaşarlar. Kısa boylu, fazla şişman 18 yaşındaki Ö.F. nin hatıra defterinden aldığımız aşağıdaki yazılar bu acıklı yaşamın bazı yanlarını göstermektedir:

-".. Her insanın şahsiyeti diğer insanlardan farklıdır. Kimisi atılgan, cesur, kimisi çekingen, kimisi içe dönük.., v.s Ben kendimi içe dönükler ve çekingenler kategorisine koyuyorum."

".. Herkes tarafından çok sessiz ve sakin bir öğrenci olarak tanınıyorum. Bu kadar pasif olmayı hiç bir zaman arzu etmezdim.."

"... Yakınlık duyduklarımdan daima kaçarım. Bu kimselerin yanında konuşamam, hareket edemem, Daima, ya yanlış yaparsam, karşımdaki kimse hakkımda fena düşünürse, gibi duyguların tesiriyle hareketlerimi şaşırırım. Bunları ekseriya benden üstün olduklarına in-

andığım kimselerin yanında duyuyorum."

" Bazı arkadaşlara yakınlık duyuyorum ve onlara yakınlık gösteriyorum. O kimselerde bana aynı şekilde mukabele ediyorlar. Fakat bir müddet sonra bu kimselerin aşırı derecede yakınlıklarından sıkılıyor ve onlardan uzaklaşıyorum".

"Kalabalıktan sıkılırım.. Hele kalabalık bir yerde konuşmak kadar bana azap veren bir şey yoktur. Konuşurken kızarıyor ve kekeliyorum".

"Öğretmenlerimle münasebetlerim görünüşe göre normal. Ama ben bu halden hiç bir zaman memnun olmadım. Tahminime göre onların gözünde bir hiçim. Varlığımdan haberleri yok. Bu durum beni her zaman üzdü. Bir öğretmenimin ismimi söylediğini işittiğim zaman dünyalar benim oluyor. Demek ki ismimi öğrenmek zahmetinde bulunduklarını düşünüyorum.."

"... Yaptığım işleri arkadaşlarımla mukayese ederim. Arkadaşlarımınkini daha güzel bulurum. Bir işe dört elle sarılamıyorum. Oldukça maymun iştahlıyım. Bir işi bitirmeden diğerine başlıyorum. Bir müddet sonra, başlarken, o işe karşı, içimde olan yapma hissi kayboluyor".

"Hiç bir zaman fazla neşelenemiyorum... Devamlı bir yerde yaşamak beni sıkıyor.."

".. Bir defa vücut yapımı beğenmiyorum. Bilhassa bundan bir sene önce kendimi çok şişman buluyordum. Bu da beni çok üzüyordu. Vücut yapımdan dolayı aradığım sevgi ve yakınlığı bulamadığımı, insanların ancak güzel oldukları zaman sevilebileceklerini düşünüyordum. Kendi vücut yapımı beğen-mediğim için, bana benzeyen kimseleri sevmiyordum. Çünkü onlar bana şişman olduğumu hatırlatıyor. Hatırlamak ise beni üzüyor. arada sırada zayıflamaya teşebbüs ettim. Muvaffak olduğum zaman seviniyordum".

"... Vücut yapım, benim üzerimde oldukça mühim tesirler yaptı. Kendimi vücutça hatalı bulduğum za-

manlarda kendimden ve başkalarından uzak kaldım. Daima tek başıma kalmayı ve hayaller içinde yaşamayı tercih ettim. Bu da benim kendime olan güvenimi azalttı. Değersiz bir insan olduğuma inandım".

"Kendimi arkadaşlarım ve öğretmenlerim, ailem tarafından terkedilmiş hissediyor ve yalnızlık duyuyorum."

"...Kendime hiç güvenim yok. Her bakımdan kendimi kifayetsiz, yetersiz buluyorum. Bir işe başladığım zaman onu başaramıyacağımı, bir yere gittiğim zaman bir pot kıracağımı düşünüyorum. Yalnız başıma bir iş başaramıyacağımı düşünerek başka bir arkadaşla beraber yapmayı düşünüyorum. Bazan da bunun aksi oluyor. Hiç bir kimsenin yaptığı işi beğenemiyorum". Bazan da bunun aksi oluyor. Hiç bir kimsenin yaptığı işi beğenemiyorum".

"Aşağılık duygusunun bende gelişmiş olduğunu görüyorum. Arkadaşlarımın ve kardeşimin benden çok daha üstün olduklarını düşünüyorum. Kardeşimin bilhassa benden zekaca üstün olması beni üzüyor".

"..Aşağılık duygusunun bende gelişmiş olduğunu görüyorum. Arkadaşlarımın ve kardeşimin benden çok daha üstün olduklarını düşünüyorum. Kardeimin bilhassa benden zekaca üstün olması beni üzüyor".

"..Kendimi biraz fazlaca durgun, kendi halinde bir insan olarak buluyorum. Halbuki ben, hareketli olmayı, topluluk içinde bulunmayı arzu ediyorum".

"Kıskanç bir kızım... Şimdikinden daha iyi bir şekilde giyinmeyi arzu ediyorum. Fakat bu arzumu yerine getiremiyorum. Zamana ve yerine göre giyinmediğimden korkuyorum. Düşün-celerimin büyük bir ekseriyetini kıyafet teşkil ediyor".

"... Zaman zaman çok sinirli oluyorum. Hiç durmadan ağlamak arzusunu duyuyorum. İçimden daima ağlamak geliyor. Gülmeyi çok arzu ettiğim halde gülemiyorum. Güldüğüm zaman da çok sun'i bir gülüşle güldüğümü düşünüyorum. Yüzümde yabancı bir tebessüm dolaşıyor,

hakiki bir gülüşüm çok nadir olu-yor".

"...Bazan kavgacılığım tutuyor. Sinirli anımda o kimsenin kalbini kırmaktan çekinmiyorum... Kendi fikrimin doğru olduğunu kabul ettirmeğe çalışıyorum. Yanlış bile olsa üzerinde ısrar bile ettiğim oluyor. Bu yüzden münakaşaya girmekten çekin-miyorum".

"Öğretmenlerimin beni kabiliyetsiz olarak tanıdıklarına ve bunun değişmiyeceğine inanıyorum. Bu ise beni üzüyor. Teşebbüslerden alıkoyuyor".

"Uzun zaman bir iş üzerinde duramıyorum... Çevremdeki insanlara çok önem veriyorum. Mesela, derste o konu hakkında bir fikrim de olsa, ben bunu söylesem acaba ne derler, diye düşünüyorum. Ve o fikri söylemekten vaz geçiyorum. Konuş-malarımda aksaklıklar oluyor. İyi konuşamadığımı ve konuşamıyacağımı düşünüyorum. Uzun boylu konuşmaktan sakınıyorum. Topluluk içinde konuşmak beni sıkıyor".

"...Gelecekte mesut olamıyacağımı ve hiç bir kimseyi sevemiyeceğimi düşünüyorum. Hayatı, benim için karanlıklarla dolu bir yer olarak kabul ediyor, geleceğe bakmaktan korkuyorum..." (Ş.Ç. Hatıra defteri, sahife: 6).

*

K.N, de 18 yaşında kısa boylu, şişman bir genç kızdır. Hatıra defterinde, kendisiyle ilgili düşüncelerini ve duygularını şu sözlerle anlatıyor; "... Yabancı misafirlerin çoğuna çıkmak istemem. Sebep olarak çirkinliğimi ileri sürerim. Bazan da misafir geldiği zaman karşımızda oturan küçük ablama kaçarak kurtulurum. Evde kendimi biraz yalnız hissederim Diğerlerini kendimden üstün görmem ve bunu hissetmeme sebep oluyor. Çirkin olduğum çekinmeden yüzüme söylenir. Bu kasden yapılmasa da söz arasında şişmanlığımdan, boyumun kısa olduğundan, ve bunların iyi şeyler olmadığından bah-

sedilir... Böylece çirkin ve makbul olmayan bir kimse olduğuma tamamen inanıyorum. Bir çok gezmelere gitmeyi sırf bu yüzden reddedirim. Bunu bildikleri için çok ısrar etmezler".

"... Mesela küçük kardeşim cinsi bakımdan çok gelişmiştir ve o meselelerle çok alakalanır. Benimle de sıkılmadan konuşur. Bana der ki, seni kimse beğenmez bu halinle, hiç güzel ve cazip değilsin, belki de kimse bir teklifde bile bulunmamıştır. Bunları doğru bildiğim ve düşündüğüm halde, inkar ederim. Bir kaç kişinin teklifte bulunduğunu fakat kabul etmediğimi, kabul etsem derslerimin kalacağını söylerim. O, bunlara inanmaz, misaller veririm, yalancı hikayeler uydurmaya başlarım. Bu beni üzer; böyle yapmamam lazım geldiğini bilirim. Fakat o andaki halimi düzeltmek için yapmaktan geri duramam..".

"... Arkadaş münasebetlerinde bazan kendimi yetersiz bulurum. Bilhassa sosyal bakımlardan iyi gelişmediğimi hissederim. Müşterek çalışmalara iyi intibak edemiyorum. Çok zaman egoist davranıyorum. Bu halim beni üzüyor. Müşterek çalışırken sıkılıyor, acele ediyorum. Hemen bitirmemi istiyorum".

*

Vücut yapısındaki kusurlar bazan genç kızları aşırı derecede üzerler. Bu gibi hallerde, genç kızlar, çirkinlikten kurtulmak için çeşitli tehlikeli çarelere başvururlar. Şişmanlığından ve bacaklarının çirkinliğinden şikayetçi olan 19 yaşındaki bir genç kız zayıflamak için yemek yemiyor. Sirke içiyor. İyice kuvvetten düşüyor. Sarılık hastalığına tutuluyor. Bir gün yolda fenalık geçiriyor. Yere düşüyor. Bayılıyor. Hastahaneye kaldırılıyor. İyileşiyor. Hastahaneden çıkıyor. Bu defa da bacaklarını güzelleştirmek için jiletle kesiyor. Bacaklarını çirkinleştiren etleri çıkarmaya koyuluyor.

Ergen kızlar üzerinde incelemeler yapanlardan bazılarına göre, ergen kızlar yaptıkları kabahatin anlaşılmasından ve cezalanmaktan fazla korkarlar. İşlerin fena gitmesinden fazla üzülmezler. Marie Barkirtseff hatıra defterinde şöyle diyor: "... Kendimi herkesten çok sayıyorum. Benden önemli olan her şeyin hakir görülmesini ve yok edilmesini arzu ederdim". Marcel Prevost'e göre, kişisel bir yaşama ulaşmadan olup bitenler ergen kızlar için bir önem taşımazlar. Her ergen kız kendisini en önemli bir varlık gibi görmek arzusunu duyar. Ebeveyinlerinin kendilerini her şey gibi görmediklerini anlayan bazı ergen kızlar fazla üzülürler.

Dul kalan annelerinin, babalarının yeniden evlenmelerini hiç iyi karşılamazlar. Kendileri için en büyük hakaret gibi sayarlar. Bir başkasına yakınlık gösteren en yakın ve en çok sevdikleri arkadaşlarından birden bire soğurlar.

Genel olarak, bu bencillik genç kızları sevimsiz bir hale getirmektedir. Yersiz davranışlara zorlamaktadır. Bencillikle daha da ileri gidenler başkalarına bağlanamazlar. Doğru yargılar veremezler. Yanlış iş yaptıkları, işlerine geç kaldıkları, beceriksizlik gösterdikleri zaman özür dilemezler.

Bütün bu özelliklere, derece farklarıyla, ergen kızlarda raslarız. Yalnız, bütün ergen kızların sadece bu özellikleri taşıdıklarını düşünmek doğru değildir. Burada, gelişme halinde bulunan kadın ruhunun anlaşılması en güç bir yanı ile karşılaşıyoruz. Gerçekten, bir çok ergen kızların birden bire bu bencillikten uzaklaştıklarını, başkalarına karşı büyük bir yakınlık duyduklarını görmekteyiz. Yalnız bu hale 18 yaşından önce fazla rastlanılamaz.

Bilindiği gibi, duygusal yaşam çelişmemezlik kanununa bağlı değildir. Bir kimsede birbiriyle çelişen iki duygu bir arada bulunabilir. Nefretle sevgi aynı insanda yan yana gelebilir. Başka bir deyişle, insan sevdiği kimseden nefret edebilir. Duygusal bocalamalar, kaymalar,

genç kızların iç yaşamlarında daha çok görülür. Yakınlık ve uzaklık duyguları birbiri ardınca ortaya çı-karlar. Ergen kızlar çabuk ısınırlar ve soğurlar. Duygularında süreklilik gösteremezler. Hayallere düşkünlükleriyle tanınanlar bile gerektiği zaman başkalarına öğütler verirler. Bir yandan azarlarken öte yandan avutmaya çalışırlar. Zayıf ve acılı kimselerle daha çok ilgilenirler. Özellikle, dertlerini dindirebilec-eklerine inandıkları insanlarla ilgilenmek arzusunu duyarlar. Acılarını dindirdikleri insanların yanında büyük bir rahatlığa, huzura kavuşurlar. İyilik ettikleri kimselere bağlanırlar.

Genç kızların bu çeşit duygular duymalarında ve davranışları benimsemelerinde bir çok nedenler etki yapabilirler. burada, annelik duygusu, başkalarına iyilik yapabilme olanağı bilincine ulaşmak arzusu rol oynayabilir. Genç kızların acılarını dindirdikleri zavallılara karşı yakınlık duymalarının nedenlerinden biri de, kendilerini onların yanında daha güçlü bulabilmeleridir.

Ergen kızlar küçük kardeşleriyle ilgilenmek isterler. Onlara karşı bir anne gibi davranırlar. Kadın, annelik duygusunu duymaya, daha doğrusu, bu duygunun etkileriyle karşılaşmaya başlar başlamaz küçük çocukları sevmeye başlar.

Anneleri dışarda çalışan ve küçük yaşlarından itibaren kardeşlerine bakan kızlar yaptıkları işi severler. Bunun nedenlerinden biri de bu kızların annelerinin yerini almalarıdır.

Bundan başka, işçi ailelerinde dayanışma isteği daha kuvvetlidir. Bu ailelerdeki kişiler arasında, güvenlik duygusunun yetersizliğinden ötürü, yakınlık çabuk kurulur. Zengin ailelerinde ise, dayanışma arzusu pek kuvvetli değildir. Bunun da nedeni, aile kişilerinin kendilerini daha fazla bir güvenlik içinde bulmalarıdır.

Genel olarak, çok erkenden başkalarına yardım etmek ve yaşamlarını kazanmak zorunluğunda kalan küçük kızlar vücutça ve ruhça vaktinden önce gelişirler. İlk

yaşam yıllarından itibaren yaşam tecrübelerini yaparlar. Durumu elverişli olan, öğre-nimlerine devam eden ve bilgilerini artırmaktan başka işleri bulunmayan kızlar ise yaşam şartlarına çabuk uyamazlar. Daha bencil olurlar. İç zenginliklerinin, değerlerinin sayımını daha geç yaparlar. Başkaları için yaşamak arzusunu duymakta zorluk çekerler. Yaşam bilincine daha sonra ulaşırlar. Yaşamları süresince biriktirdikleri iç hazinelerini aşkın emrine verirler.

Ergen kızlar bazı bakımlardan henüz çocukturlar. Çocuk oldukları için de sevmek kadar sevilmek ihtiyacını duyarlar. Büyüklere benzemek isterler. Gösterişten hoşlanırlar. Çabuk heyecanlanırlar. Kendilerinden ayrılmaya başlayan çocuklukları ve yavaş yavaş varlıklarında yer alan kadınlıkları arasında bo-calarlar. Bu bocalamalarda, duraklamalara, ani sıçramalara rastlanır. Bu bocalamalarda ergen kızlar huzursuzluk duyarlar. Sıkıntı içinde yaşarlar. Kendilerini bulamazlar. Zaman zaman küçük bir kız ve yeşitkin bir kadın gibi hareket ederler. Bu esrarlı oluş, değişiklikler karşısında şaşırırlar.

Bu duygusal kararsızlık, kaynaşma, insan yaşamının en çetin bir evresinin tipik bir özelliğidir. Bu evrede ortaya çıkan duygusal karışıklıklar çevrenin anlayışsız davranışları ve tepkileri karşısında daha ciddi bir mahiyet alabilirler. Süreklilik kazanabilirler' Çeşitli sinir ve akıl hastalıklarına yol açabilirler. Opiteres'e göre akıl hastalıklarının dörtte üçü kadınlarda duygusal karışıklıklardan meydana gelmektedir.

ERGENLİK VE KISKANÇLIK

15 - 18 yaşları arasındaki kızlar kolayca severler ve nefret ederler. Beğenilen yanları ve başarıları ile sivrilen, öğretmenlerinin, kız arkadaşlarının yakınlığını kazanan

kızları çekemezler. Onu önemsizleştirmeye, küçük göstermeye çalışırlar. Onunla uğraşırlar. Onu zor durumlara düşürebilecek şakalar yaparlar. Takılırlar. Alay ederler. Onu göz hapsine alırlar. Derslerde onun sevdiği ve sevgisini kazandığı öğ-retmenin karşılıklı davranışlarını incelerler. Özellikle, erkek öğretmenlerle onlar tarafından beğenilen, sevilen arkadaşları arasındaki münasebetlerle fazla ilgilenirler. Bu münasebetleri, iki tarafı da küçük düşürecek, zor duruma sokacak bir şekilde değerlendirirler. Kız arkadaşlarını öğretmenine aşık olmakla suçlandırırlar. Erkek öğretmenlerini de öğrencisine gönül vermekle ayıplarlar. Kendi aralarında onlarla eğlenirler. Onların bakışlarına, sözlerine, çeşitli anlamlar verirler. Kız arkadaş-larının her hareketini, değişik giyinmesini onda aradıkları ve yarattıkları duygunun etkilerini bulmaya uğraşırlar. Ona iftira ederler. Onu, kendisini seven ve sevdiği öğretmenden, ya da öğretmenlerden uzaklaştırmaya, soğutmaya çalışırlar. Öğret-menlerinin gözünden düşürmeye çaba gösterirler. Çoğu zaman bu işte başarıya ulaşırlar.

Gerçekten, sırf üstünlüğü ve başarılı olması yüzünden, öğretmenleri, yöneticiler tarafından beğenilen, sayılan kızlar arkadaşlarının baskılarından, kıskançlık nedeniyle yarattıkları sıkıntılı, gergin yaşam biçiminden kurtulmak için kendilerini seven öğretmenlere karşı tutumlarını değiştirmek, soğuk davranmak zorunluğunu duyarlar. Derslerle eskisi gibi ilgilenmezler. Sorulan soruları, çok iyi bildikleri halde cevaplandırmazlar. Giyinmelerine eskisi gibi önem vermezler. İşin gerçek mahiyetini bilmeyen öğretmenler bu değişikliği anlayamazlar. Gerçek nedenlerle ilgisi bulunmayan izah şekillerini ararlar. Öğrencilerinin sağlık durumundan endişe ederler. Onun kendilerine kırıldığını, küstüğünü sanırlar. Aile durumunda bazı önemli değişiklikler olduğunu düşünürler. Onu yanlarına çağırırlar. Konuşurlar. Eskisinden farklı, soğuk biriyle karşılaşırlar. Üzülürler. Sinirlenirler. Onun

kendilerinden soğuduğuna inanırlar. Onunla ilgilenmekten, onu eskisi gibi, iyi, örnek bir öğrenci olarak tanımaktan vazgeçerler. Onu çeke-miyenlerin isteklerini gerçekleştirirler.

Ergen kızlar arasındaki kıskançlık daha da ileri gidebilir ve tehlikeli olabilir.

Kızlar vardır. En çok sevdikleri kız arkadaşlarının beğen-dikleri bir özelliğini kıskanırlar. Onların sevinmelerine tahammül edemezler. Karşılaştıkları zorlukları, felaketleri görünce sevinç duyarlar. Bu halin en tipik ve acıklı örneğini bir kız vermiştir. Duygulu ve normal olan bu kız yeni ölen bir kız arkadaşının mezarı üstünde şarkı söyleyerek dans ederken görülmüştür. Yalnız bu durumun ortak bilinç altı ile de ilgili bulunması ihtimali düşünülebilir.

Özellikle, kendilerini çirkin bulan, beğenmiyen, değer eksikliğine inanan genç kızlar aşırı derecede kıskanç olurlar. Güzellikleriyle beğenilen kız arkadaşlarını fazla kıskanırlar. Onları görmek istemezler. Onların bulundukları yerlere gitmekten kaçınırlar. Giyinişlerini çekemezler. Kusurlu bulmaya uğraşırlar. Onlardan ve onlara yakınlık gösterenlerden nefret ederler. Onları gözden düşürmek için her çareye baş vururlar. Başarılı görmeğe dayanamazlar. Derslerde zor durumlara düşürmeye çalışırlar. Rahatsız edecek şekilde hareket ederler.

ERGEN KIZLAR VE ERGEN KIZLARLA ERKEKLER ARASINDAKİ MÜNASEBETLER

Genç kızlar, bir arada, mesela sınıfta, okul bahçesinde bulundukları zamanlarda, arada sırada, ya da sık sık birbirlerine sarılırlar. Kollarını birbirlerinin bellerine dolarlar. Birbirlerinin ellerinden tutarlar. Karşılıklı olarak duydukları yakınlığı çeşitli şekillerde belirtirler.

Ergen kızlar arasındaki münasebetler daha öncekilere benzemezler. Önergenlik ve erinlik çağındaki kızlar arasındaki münasebetler daha ziyade sırları paylaşmak amacıyla kuruluyordu. Ergen kızlar artık bu çeşit münasebetleri yeterli bulmamaktadırlar.

Karşı cins yakınlığı tam bir kadınlık yeteneği haline gelmeden önce ortaya çıkan kuvvetli cinsel arzunun baskısı, zorlaması kızlar arasındaki münasebetlere cinsel bir mahiyet verir. Genç kızın yaşıtı, çağdaşı ile kurduğu münasebet daha karışık olur. Bu münasebet aşikar bir cinsel anlam taşır. Yalnız bu Platonik bir münasebet şeklidir. Birbirleriyle dost olan ergen kızlar bazan birdenbire birbirlerinden ayrılırlar. Uzaklaşırlar. Bu durum, ilk bakışta nedensiz gibi görünür. Birbirlerine çok bağlı bilinen kızların bu ani ayrılışları başkalarını şaşırtır.

Genel olarak, iki taraf üzerinde de büyük etkiler yapan, iki tarafın, özellikle, terkedilen kızın fazla üzülmesine yol açan bu ayrılmanın en önemli nedenlerinden biri de onlar arasında kurulan münasebetlerin cinsel bir karakter taşımalarıdır. Her iki kızın da üzüntü, endişe, korku duymasına yol açan bu karakter münasebetlerin kesilmesinde önemli bir rol oynar. Kesilen mü-nasebetler ızdırap veren yalnızlık duygusunu yaratırlar.

Ergen kızın duyduğu sevicilik bir çok hallerde, kız arkadaşlarına değil, başka kadınlara yönelebilir. Bunun sonucu o-larak, bağlılık olağan üstü bir tutku şeklini alabilir. Bir kadının erkeğe karşı duyabileceği yakınlığın sınırını kat kat aşabilir.

Bir genç kız kendi yaşındaki bir başka kıza, kadın öğret-menlerinden birine karşı duyduğu büyük bir yakınlıktan, hayranlıktan sonra, cinsel içgüdünün zorlamasıyla, genel olarak, yanına yaklaşamıyacağı yetişkin bir kadına iyice bağlanabilir. Bağlandığı bu kadını pek iyi tanımayabilir. Bu, onun bu kadına karşı ızdıraplı ve ihtiraslı bir yakınlığın özelliklerini taşıyan bir bağlılık duy-

masını önleyemez.

Ergenlikte meydana gelen bu çeşit bağlılık ile anneye karşı duyulan sevgi arasında bir münasebet vardır. Anne için duyulan bağlılığın başka bir şekli de diğer zamanlarda karşı cins ya-kınlığı gibi görünen bir gelişmede ortaya çıkar. Burada anne ile baba yerlerini değiştirirler. Buna rağmen münasebetin çocukluk şekli kaybolmaz.

Ergenlik çağına yeniden ulaşan kızlar aşkı yaşamın en önemli bir problemi gibi düşünürler. Kızlar, 12, 13 yaşlarında da, birbirlerine karşı yakınlık duyarlar. Yalnız bu yakınlıklar erinlik çağında fazlalaşırlar. Önem kazanırlar.

Kızlar vardır. 14 - 15 yaşında bazı kız arkadaşlarına karşı büyük bir yakınlık duyarlar. Bu yakınlığı daha ziyade kendilerinden yaşlı kızlara yöneltirler. Karşılık gördükleri zaman fazla sevinirler. Kimileri, onların kendilerine yazdıkları mektupları uzun zaman saklarlar ve tekrar tekrar okurlar. Kimileri de, tersine olarak, kendilerini arzulanan kimseler olarak görünce üzülürler. Acı duyarlar.

Yaş bakımından birbirlerinden farklı olan kızlar arasında meydana gelen yakınlıklarda, ilk teşebbüs, genel olarak, daha yaşlı kızlar tarafından yapılmaktadır. Büyük kızların, kendilerinden küçük ve mesela, henüz 12, 14 yaşında bulunan kızlara karşı duydukları yakınlıkta bazan annelik duygusu da rol oynamaktadır. Kadınlar hiç bir zaman bu duygunun etkilerinden büsbütün uzak kalamazlar.

Yatılı okullarda yakınlık bazan acıma ile başlar. Bu çeşit okula başlayan kızlardan bir kısmı sıkılırlar. Yerlerine alışamazlar. Ismamazlar. Evlerini ararlar. Bu gibi hallerde, eski öğrenciler onlara acırlar. Onları avutmaya çalışırlar. Bu acıma ile başlayan yakınlık yavaş yavaş gerçek bir sevgi halini alabilir.

Burada yaş farkı fazla önemli değildir. Böyle bir duyguyu duyan ergen kız için önemli olan şey görünüşü ve

karakteri iç yaşamına uyan birini daima yanı başında görmektir.

Yatılı okullar bu çeşit yakınlıkların meydana gelmelerine elverişlidirler. Yatılı öğrencilerin dış dünya ile münasebetleri zayıf olduğu ölçüde birbirlerine yaklaşmak arzuları kuvvetlenir. Sosyal yaşamın geliştiği yerlerde ise kızlar arasındaki münasebetler önemlerini kaybederler. Sosyal faaliyetler genç kızları meşgul ederler. Onların kendi kendilerine iç yaşamlarıyla baş başa kalmalarını önlerler. Sevmek ihtiyaçlarının başka bir anlam kazanmalarına, üstün amaçlara yönelmelerine yardım ederler. Ergen kızların hem hoşlarına giden hem de korkmalarına yol açan yeni heyecanlardan uzak kalmalarını sağlarlar.

Bununla beraber, ergen kızlar arkadaşlarında somutlaşmış arzularının hayalini gördükleri takdirde yakınlıklar önemli bir hal alırlar.

Bütün insan yaşamında olduğu gibi burada da sevgi sevene göre bir değer kazanır. Bir ergen kız için, dostunun, dost kız arkadaşının kendisiyle ilgili düşüncesi, yakınlığı, vücut ve ruh yapısının gelişmesi süresince, sadece bir destek rolünü oynar. Muhayyile, iç kaynaşmaları bilincin aydınlığına yansıttığı geçici hallerden bazılarını saptamak için bu desteğin yardımını arar.

TERKEDİLME SORUMLULUĞU

Yarattığı sevince göre bir değer kazanan arkadaşlık iyi ya da fena sonuçlar verebilir. Genç kızlar arasındaki dostluklar, onları, yetişkinlik yaşamına yavaş yavaş alıştıran hoş yenilikler gibi görünebilir. Birbirlerine karşı yakınlık duyan genç kızlar sevdiklerini kendilerini tamamlayan, destekleyen varlıklar halinde değerlendirebilirler. Onların, sevdikleri kimselerin yakınlıklarını kaybetmekten korkmalarının, kaybettikleri zamanlarda da fazla

üzülmelerinin en önemli nedenlerinden birini burada arayabiliriz. Bu gibi durumlarda, genç kızlar, kendilerinde bir eksilme duyarlar.

Bundan başka, sevdikleri arkadaşları tarafından terkedilen kızlar terkedilmenin sorumluluğunu kendilerinde aramaktan da uzak kalamazlar. Kendileri için büyük bir önem taşıyan kimselerin sevgilerinden yoksun kalmalarının nedenlerini varlık-larında da bulurlar. Kendilerini acılarının gerçek kaynakları gibi görebilirler. Kendilerinden soğuyabilirler. Terkedilmenin ne-denini değersizliklerinde de arıyabilirler. Bu gibi hallerde de, kendilerinden nefret edebilirler. Kendilerini beğenmezler. Kalabalıktan kaçarlar. Bazı kızların, arkadaşlarıyla bozuştuktan sonra yalnızlığı sevmelerinin, başkalarından kaçmalarının nedenlerinden biri de budur.

CİNSİYETİN ROLÜ

Çoğu zaman bu yakınlıklarda cinsiyet önemli bir rol oynamaz. Burada ergen kızlar ergen erkeklerden daha az tehlike ile karşılaşırlar. Bunun nedeni, yerleşmiş inançların tersine olarak, kadınların, genel olarak erkeklere nazaran cinsel arzularının etkileri altında daha az kalmalarıdır. Başka bir deyişle, cinsiyetle ilgili isteklere daha iyi karşı koyabilmeleridir. Kendilerini cinsiyet hazlarına, içkiye, kumara veren kadınların erkeklerden az olmaları da bunu açıkça göstermektedir.

Cinsel sapınçlar, özellikle, durumları şüpheli, kimi büyük kızların yatılı okullarda etkin olmaları halinde meydana gelebilir. Hayallere düşkün olan kızlar burada aldanabilirler ve ruh sağlıklarının zararına olarak, cinsiyet arzularının belirtilerini sevginin habercileri gibi sayarlar.

Şimdiye kadar söylediklerimizden de kolayca anlaşılabileceği gibi, duygusal kaynaşmalar, erinlikten it-

ibaren, dar, kapalı çevrelerde tehlikeler yaratabilirler. Öğrenci kadın öğretmen-lerinden birine bağlandığı zaman tehlike azalır. Bu türlü bağlılıklar 14 - 19 yaşları arasında büyük bir önem kazanabilir. Genç kızın varlığı üzerinde derin etkiler yapabilir.

ÇEVRENİN ETKİLERİ

Duygusal kaynaşmaların tehlikeli olmalarında sadece kapalı çevreler, yatılı okullar rol oynamamaktadırlar. Burada, genç kızların erkeklerle münasebetler kurmalarına imkân verilmemesi de etki yapmaktadır. Gerçekten, gerek aile, gerekse okul çevreleri ergen kızların erkeklerle bir arada bulunmalarını, arkadaşlık yapmalarını iyi karşılamamaktadırlar. Bu çeşit arkadaşlıkların, özellikle, kızlar için zararlı olacaklarına inanılmaktadır. Oysa ki, bu konuda yapılan araştırmalar, incelemeler bu düşüncenin yanlış olduğunu meydana çıkarmıştır. Yeni ergen kızların arkadaşlık yaptıkları, beğendikleri erkeklere pek tutulmadıklarını göstermişlerdir. Yeni ergen kızların cinsiyet içgüdüleri henüz böyle bir yakınlığı yaratacak kadar olgunlaşmamışlardır.

Öte yandan, hayvanlar dünyasında bütün dişiler eş aramaktan ziyade aranmaya çalışırlar. Kadınların 18,20 yaşındaki erkeklerle münasebet kurmalarında çevreler önemli bir rol oynarlar. Sosyal çevreler ve yaşam biçimleri kadının cinsel yaşamını zamanından önce uyarmaya başlarlar. Böyle olmasaydı 18 - 20 yaşından küçük ve erkeklerle münasebetler kurmak isteyen kızların sayısı daha az olurdu.

Henüz erinliğe ermemiş bir çok küçük kızlar erkek çocuklarla ilgilenirler. Bu işi çoğu zaman, kendilerini büyük kızlar gibi tanıtmak için yaparlar. Kendilerine dil-edikleri önemin verilmesini sağlamak amacıyla bu yolu seçerler. Bu yüzden sevgileri gösterişten ileriye gidemez.

Gerçek bir duygu, bağlılık anlamını kazanamaz.

Bundan başka, bu yaştaki kızlar eğlenmek için de birine bağlanmış gibi görünebilirler. Seviyormuş gibi hareket edebilirler. Buna inanan erkekler eğlenme konusu olurlar. Yalancı aşık kız, sevgilisini, yokluğunda arkadaşlarının yanında gülünçleştirir. Ergen kızlar genç erkek arkadaşlarını pek ciddiye almazlar. Kız arkadaşları gibi onlarla da oynamaktan sıkılmazlar. Bununla beraber, kız arkadaşlarıyla bir arada bulunmayı tercih ederler. Yalnız bu genel bir davranış değildir. Bazı kızların erkek arkadaşlarıyla daha çok ilgilendikleri görülmektedir. Bu kızların bu şekilde hareket etmelerinde, sonraları önemlerini kaybedecek olan kıyafet ve diğer bazı önemsiz özellikler rol oynayabilirler. Mesela, bu yaştaki kızlar göz alıcı kıyafetlerin etkileri altında kalırlar. Karşılaştıkları üniformalı birine birden bire tutulur gibi olurlar. Bu onlar tarafından yaratılan duygusal bir komedidir. Gerçekten onlar, şu ya da bu kız arkadaşlarına, kadın öğretmenlerine karşı daha fazla bir yakınlık duyarlar. Genç kızların erkek arkadaşlarına bağlılıkları çoğu zaman bir dostluk anlamını taşımaktadırlar.

15, 16 yaşından sonra ise iş değişir. Bu yaşlardan itibaren kızlar erkeklere daha içten bağlanırlar. Daha santimantal bir yakınlık duyarlar. Arzulamaktan ziyade arzulandıklarını anlarlar. Kendilerini beğendirecek şekilde hareket etmeye çalışırlar. Etkili olduklarını gördükleri zaman sevinirler. Bununla beraber, kendilerine hayran olanların, kendilerini isteyenlerin kimlikleri üzerinde fazla durmazlar.

Bazı ergen kızlar, özellikle, ilk baharda, beğendikleri kimselerle birleşmek arzusunu duyarlar. Bir kısım genç kızlar da, çocukluk arkadaşlarından birine gönül verirler. Onlarla yan yana gelince heyecanlanırlar. Ürperirler. Onu kıskanırlar. Kıskançlığın bütün belirtilerini gösterirler. Onu yaradılışlarından gelen cazibeleriyle elde tutmaya, kendilerine çekmeye uğraşırlar. Onu, ken-

dilerinin yapabilmek için her çareye baş vururlar. Gelenekçi aile çevrelerinde yetişen bazı kızlar, çok durgun geçen ergenliklerinden memnun olmazlar. Bütün varlıklarıyla sevdikleri kimse ile birleşecekleri zamanın özlemini duyarlar. Bu sabrı gösteremiyen ergen kızlar da vardır. Ebeveyinlerin çıkardıkları zorluklarla ya da başka nedenlerin etkisiyle birleşmelerinin gecikeceğini anlayan kızlar tehlikeli çarelere baş vurabilirler. Evden kaçabilirler. Hatta, sevgilileriyle beraber yaşamlarına son vermeyi göze alabilirler.

KORUNMAK İSTEĞİ

Kimi kızlar vardır. Okşanmaktan, şımartılmaktan fazla hoşlanırlar. Bunlar, henüz genç, fakat kendilerinden çok yaşlı erkeklere karşı yakınlık duyabilirler. Yakınlık duydukları erkekler tarafından ciddiye alınmadıkları zaman çok üzülürler. Daha yaşlı olmadıklarından şikâyet ederler. Aşağı yukarı aynı şeye erkek çocuklarda da rastlarız. Onlar da kendilerinden yaşlı kadınlara tutulabilirler. Yalnız, burada kızlar erkek çocuklar kadar çekingen, utangaç olmazlar. Mesela, erkek öğretmenlerinden birini beğenen bir genç kız ona yakınlık gösterir. Bağlılığını belli edecek şekilde hareket eder.

Psikanalistler bu çeşit yakınılığın doğmasında, ilk çocukluk yıllarına, özellikle, 2 ile 5 yaş arasındaki yaşama ait ve baba ile ilgili tecrübelerin, duygusal tecrübelerin önemli bir rol oynadıklarını söylemektedirler. Kızlar, ergenlik çağında babalarına çok bağlı oldukları evreyi yeniden yaşamaya başlamaktadırlar. O zamanki gibi okşanmak, sevilmek arzusunu duymaktadırlar. Yalnız, ergenlik çağında bu işlerin, babalarının yerlerini alan, daha doğrusu, babalarının yerlerini verdikleri kimseler, babaları gibi olgun, yaşlı kimseler tarafından yapılmasını istemektedirler.

Kimi kızların yaşlı erkeklere bağlanmalarında, onlarla yuva kurmak arzusunu duymalarında güvenliğe ulaşmak eğilimi de geniş bir yer tutabilir. Bilindiği gibi, ergenlik çağı, özelilkle, ilk evrede, bir huzursuzluk ve kararsızlık çağıdır. Ergen kızlar diledikleri yeterlilik bilincine ulaşamazlar. Yetişkinlik yaşamının özelliklerini aradıkları varlıklarında çocukluklarıyla karşılaşırlar. Başka bir deyişle, birbirine benzemeyen iki ayrı evreye ait yaşam biçimlerini bir arada yaşarlar. Kendilerinde, iki ayrı varlığı barındırırlar. Bir çocuk yetişkin insan haline gelirler. Çocukluklarını yaşarken korunmak ihtiyacını duyarlar. Kendilerini koruyabilecek kimseleri ararlar. Yaşlı, tecrübeli, olgun insanlara yaklaşırlar. Onların varlıklarında çocukluklarıyla ilgili endişelerinden, üzüntülerinden kurtulurlar.

GERÇEKLİK VE HAYAL

Bir arada bulunan kızlar erkeklerle kolay kolay flört yapamazlar. Yapamazlar; çünkü, birbirlerini yakından ve sıkı bir şekilde izlerler. Gözetlerler. Kontrol ederler. Sürekli olarak erkek arkadaşlarıyla beraber bulunan ergen kızlar onları oldukları gibi görmek, tanımak olanağını elde ederler. Bunun sonucu olarak, onlar hakkında hayallere kapılmazlar. Onları hayalleri ile zenginleştirmezler. Değiştirmezler. Yaratmazlar. Onları idealleştirmezler. Bu yüzden, daima gördükleri, konuştukları arkadaşlarından ziyade seyrek karşılaştıkları kimselere karşı yakınlık duyarlar. Birinciler karşısında zaman zaman hayal kırıklığına uğrarlar. Onlarda gizli yanların, bilinmeyen değerlerin bulunmadığına inanırlar. İkinciler karşısında ise yeni yeni meraklarla karşılaşırlar. Onlarda henüz açıklanmamış ilgi çekici bazı özelliklerin saklandığını ümit ederler. Onlarda ideallerinin erkeğini bu-

labileceklerini sanırlar.

Öte yandan, ergen kızlar da diğer bütün kadınlar gibi, büsbütün kendilerinin olan, kendilerinden bir başkasının olmak endişesini, korkusunu yaratmayan erkeklere bağlanmakta zorluk çekerler.

Her gün erkek arkadaşlarıyla beraber çalışan, aynı işi yapan kızlar hayallerini yaşamın gerçeklikleriyle karşılaştırırlar. Yalnız yaşamlarındaki gibi romantik olmazlar. Böylelikle çevrelerine daha iyi uymak olanağına kavuşurlar.

Bu kızlar için erkek esrarlı bir varlık değildir. Bu yüzden erkeklere karşı gereğinden fazla ilgi duymazlar. Aynı şeyleri erkek ergenler için söyleyemeyiz. Kızlarla beraber bulunan erkek ergenlerin duydukları duyumlar onları sürekli olarak rahatsız eden hayalleri kuvvetlendirebilirler. Kızlar ise böyle bir tehlike ile karşılaşmazlar, ya da, daha az karşılaşırlar. Genel olarak, kızlar daha olgun ve sakin olurlar. Cinsiyetle ilgili bilgilere erkek arkadaşları kadar sahip değildirler. Bundan başka, ergen kızların çoğu kız arkadaşlarına karşı daha fazla bir yakınlık duyarlar.

İnsan ruhu vücuda nazaran daha çabuk olgunlaşır. Bu görüş, hiç olmazsa, aşk konusunda doğru gibi görünüyor. Gerçekten, insanda aşk çok erkenden kendini belli etmektedir. Cinsiyet, üç veya dört yıl sonra organik koşullarını olgunlaştırır ve önemli bir rol oynamaya başlar. Bu yüzden aşk , ergen kızın ruhunda henüz açıklık kazanmamış sonsuz bir zenginlik olanakları anlamını taşımaktadır.

Konusu ne olursa olsun, aşk, her şeyden önce, genç kız için bir ihtiyaçtır. Genç kız sadece kendi varlığıyla yetinmek istemez. Kimi kimselere karşı yakınlık göstermek arzusunu duyar. Bileşiksel değişikliklerle kuvvetlenen kişilik duygusundan meydana gelen heyecanlarını birine yöneltmek, bu heyecanları şekillendirmeye elverişli hayallere sahip olmak zorunluğu ile karşılaşır. Bu yüzden, genç kızlar sevmeyi severler. Tanıdıkları, hatta,

tanımadıkları kimselere bağlanırlar. Algılarının ve hayallerinin kendilerine sağladıkları bol düşünce materyallerinden duygusal yaşam ihtiyaçlarına göre yararlanmaya çalışırlar.

GENÇ KIZ VE BAŞKALARINI TANIMAK MERAKI

Genç kızlar başkalarını, özellikle, arkadaşlarını tanımak arzusunu duyarlar. Onların bilinmeyen yanlarını, duygusal dünyalarıyla ilgili yaşamlarını öğrenmek isterler. Arkadaşlarını gözetlerler. Gizliden gizliye incelerler. Anketler yaparlar. Bu anketlerden bir tanesinde sorulan soruları ve bu sorulara verilen cevapları aşağıya alıyoruz.

Anket Tarihi: 7 VI. 1955
Anket Yapan: Ş..
Sorular:

1. Adınız, soyadınız?
2. Doğum Tarihiniz? Nerede doğdunuz?
3. Tipiniz?
4. Tahsiliniz?
5. Sizce para ile her şey satın alınır mı?
6. Parayı mı, şöhreti mi, sanatı mı, tercih edersiniz?
7. Hangi spor sizi alakadar eder?
8. Dansı sever misiniz?
9. Ne renk gözlerden hoşlanırsınız?
10. Hangi renkleri seversiniz?
11. Çabuk kızar mısınız ve kinci misiniz?
12. Maceradan hoşlanır mısınız?
13. Hangi tip romanları seversiniz?
14. Hangi çeşit şiirlerden hoşlanırsınız? Aruz, hece, serbest?
15. Sinemadan hoşlanır mısınız?

16. En çok beğendiğiniz film ve artist ismi?
17. Alaturka şarkıdan mı, alafrangadan mı hoşlanırsınız?
18. Karanlığı mı, aydınlığı mı seversiniz? Beğendiğiniz yer size ne düşündürür?
19. Gezdiğiniz ülkelerden en çok hangisini ve nesini beğendiniz?
20. Sizce Türkiye'nin en güzel şehri hangisidir?
21. Hangi vasıtayla seyahati seversiniz?
22. Yabancı ülkelerden en çok görmeyi arzu ettiğiniz ülke hangisi?
23. Beğendiğiniz tip?
24. Niçin seversiniz?
25. Birisini sevdiniz mi karşılık görmek ister misiniz?
26. Karşılık görerek veya görmeyerek sevdiniz mi?
27. Sizce aşk nedir?
28. Aşka inanır mısınız?
29. Hiç aşık oldunuz mu?
30. Aşık olduğunuzda ilk bahsettiğiniz nedir?
31. Aşkı tam manasıyla anladınız mı?
32. Kıskançlığınız var mıdır?
33. Sevdiğinizin ihanet ettiğini görseniz ne yaparsınız?
34. Hayattan fazlasıyla zevk aldığınız oldu mu?
35. Hayattan bıktınız mı?
36. Erkekle kızların arkadaşlık yapmaları sizce iyi midir? Niçin?
37. Evlenmek ister misiniz? Veya istediniz mi?
38. Eşinizde hangi vasıfları ararsınız?
39. Hayal kurar mısınız?
40. Niçin ve ne zaman hayal kurarsınız?
41. İstikbal için düşündünüz mü?
42. Evlilikte çocuk ister misiniz kaç tane?
43. Ne tip evde oturmak ve evi ne tip döşemek istersiniz?
44. Maziyi hatırlar ve anar mısınız?
45. Neşeli insanlardan mı, yoksa ağır başlı insanlardan mı hoşlanırsınız?
46. Başınızdan geçmiş bir olayı kısaca yazar mısınız?

47. Edebiyattan hoşlanır mısınız? Hangi kolundan, nesir, nazım?
48. Şiir yazar mısınız?
49. Hikâye yazar mısınız?
50. Bir kimseyi görür görmez, içinizde nasıl bir şahıs olduğuna dair hüküm verir misiniz?
51. Öztürkçeyi sever misiniz?
52. Anket sahibi hakkında düşündükleriniz?

Cevaplar

1. S.. Y..
2. 26.IX.1939 K..
3. Esmer, orta boylu, yani bir esmerde bulunan vasıflar.
4. .... son sınıf talebesi.
5. Para ile her şey asla alınamaz.
6. Her halde parayı.
7. Voleybol, ping-pong, deniz sporları (yüzme).
8. Dansla pek ilgim yoktur. Fakat vals hoşuma gider.
9. Bilhassa yeşil ve ela gözlerden hoşlanırım.
10. Çabuk kızarım. Maalesef kinciyimdir.
11. Açık mavi, sarı, pembe (toz)
12. Macerayı çok severim.
13. Macera dolu romanları çok severim. Canımı sıkan romanları hiç sevmem ve hemen bırakırım.
14. Hece vezniyle yazılmış şiirlerden hoşlanırım. Yeni şiirler de hoşuma gider.
15. İşte... Az çok..
16. En çok beğendiğim film Niyagara oldu. Fernanda Lamas, Elizabet Taylor, hoşuma giden artistlerdendir.
17. Alaturka hoşuma gider. Caz parçalarını da çok severim.
18. Aydınlığı karanlığa tercih ederim.
19. En çok İstanbul'u beğendim.

20. İstanbul'dur.
21. Trenle seyahat çok hoşuma gider.
22. Amerika.
23. Kumral, uzun boylu, yeşil veya ela gözlü, sporu sevenler hoşuma gider.
24. Sevilmek için.
25. Bunu sen bilirsin. Karşılık görmek elbette istenen bir şeydir.
26. Hayır.
27. Aşk bana göre iki ayrı insanın karşılıklı sevmesidir.
28. Elbette.
29. Ne bileyim ben.
30. Buna cevap veremiyeceğim. Zira böyle bir şey olmadı.
31. Bunu bana öğretecek birine ihtiyacım var.
32. Az çok.
33. Çok üzülürüm. Kendimi de uzaklaştırmaya çalışırım.
34. Hayır.
35. Daha yaşamak niyetindeyim.
36. Bence bu normaldir. Aşırı gitmemek şartıyla hiç bir mahzur görmüyorum.
37. Daha bunu düşünecek yaşta değilim.
38. Evvela güler yüzlü olması şarttır. Fakat bunu söylemekle lüzumsuz yerde gülsün demiyorum. Neşeli ve şakacı olmalıdır. Sesinin güzel olması veya bir çalgı aleti çalması her halde iyi olur. Bunlardan başka, boyunun kısa olması hiç istenmiyen bir şeydir. Yani uzun boylu olmalı. Saçı dalgalı olmalı. Kumral olmalı.
39. Evet.
40. Oyalanmak için hayal kurarım. Bilhassa gece yatınca.
41. .....
42. Elbette.. En az iki tane.
43. Orta halli bir evde oturmak isterim. Evimi sade döşemek niyetindeyim.
44. Evet.
45. Ne çok neşeliden, ne de uyuşuklardan hoşlanmam.

Orta insanlar hoşuma gider.
46. Aklıma şimdi bir şey gelmedi.
47. Nesirden hoşlanırım.
48. Hayır. Böyle şeylerle alakam pek yoktur.
49. Hayır.
50. Az çok gördüğüm kimse hakkındaki düşündüklerim çıkar.
51. Pek çok.
52. Efendim, eskidenberi iyi, yakın, neşeli, bazan çabuk kızan bir arkadaşımdır. Fakat çok zaman kendine ait söylenenleri gülme ile karşılar. Benim bildiğime göre o beni, ben onu bilirim. Buna rağmen, biraz içe dönüktür. Bu okulda ben en eski arkadaşı olduğum halde bir sırrı olsa bana söylemez. Fakat sır saklayan iyi bir arkadaştır.

16 XI. 1955
Y.....

1. S.. O..
2. 5 Nisan 1939; S..
3. Esmer, siyah saç, koyu kahve rengi göz.
4. ..... son sınıfındayım
5. Hayır. Bilhassa "sevgi".
6. Sanatı tercih ederim. Sanat olunca zaten diğerleri kendiliğinden olur.
7. Futbol.
8. Hem de pek çok; vals, samba, tango.
9. Siyah.
10. Siyah, mavi, açık yeşil, gri ve bej.
11. Çok çabuk kızarım fakat kinci değilim.
12. Pek çok.
13. Hissi ve panoramik.
14. Aruz ve hece.
15. Hem de nasıl.
16. En çok beğendiğim filmler: Kovadis, Roma tatili; Niy-

agara ve Avare.
17. En çok sevdiğim artistler: Robert Taylor, Grogery Peck, Esther Williams,Ingrid Bergman ve Ann Blght.
18. Her ikisinden de.
19. Karanlığı severim. Öyle çok düşünürüm ki burada saymak imkansız.
20. İstanbul'da Kuzguncuk, bilhassa "koru" yu çok beğenirim.
21. Bence Türkiye'nin bütün şehirleri birbirinden güzeldir.
22. Uçakla.
23. İtalya, Finlandiya ve Havai adaları.
24. Uzun boy, siyah göz, siyah saç.
25. Sevilmek için.
26. Elbette.
27. Tabii.
28. Tatlı bir rüya.
29. Çok.
30. Evet
31. Bu çok güzel bir soru Ş...
32. Bilmemki.
33. Bazan.
34. Onunla bir daha karşılaşmamaya çalışırım.
35. Tabii.
36. Yok canım sen de.
37. İyi karşılarım. Çünkü erkek-kız arkadaşlığı terbiye sınırları dahilinde olduğu takdirde (ki zaten böyle olması şart) insanı sosyal hayata en iyi bir şekilde intibak ettirir.
38. Daha düşünmedim.
39. Önce güler yüzlü olması şart. Edebiyat, müzik ve spordan hoşlanması, evine bağlı olması da lazım. Tahsilinin benden hiç olmazsa bir derece üstün olmasını ve beğendiğim tipin bütün vasıflarını taşımasını isterim.
40. Hemde çok.
41. Daha çok uyumadan önce.

42. İyi bir ev kadını olmak.
43. Evet, 2 tane.
44. Bodrum kat üzerine kurulmuş, geniş ve yeşil bahçeli bir ev.. İçi basit fakat zevkle seçilmiş mobilyalarla döşenmeli, kendi eserlerimle evimi süslemeliyim. . Burada eserlerim derken kendi işlediğim el işlerinden bahsettim.
45. Çok zaman.
46. Neşeli insanlardan.
47. Şimdi aklıma gelmiyor, zira önemli bir olay geçmedi başımdan.
49. Şiir yazarım.
50. Bazan.
51. Evet.
52. Sevmez olur muyum?

S... A....
18 XI.1955

1. B... K...
2. 1 Mart 1938, G.
3. Kumral, orta boylu, kahve rengi gözlü, koyu kestane rengi saçlarını.
4..... son sınıf öğrencisiyim.
5. Katiyen alınamaz (namus).
6. Sanatı.
7. Ping-pong, voleybol, futbol.
8. Çok severim, samba, mambo, tango.
9. Yeşil, siyah.
10. Siyah, koyu ve açık yeşil, kırmızı.
11. Kızmam, kinim yoktur.
12. İlgimi çekmez.
13. Fazla okumadığım için bir şey yazamıyacağım.
14. Serbest yazılmış şiirleri çok severim. Bilhassa Orhan Veli'nin.

15. Çok az.
16. Kovadis, Niyagara, Roma tatili.
17. Alafrangayı tercih ederim. Bizim halk türkülerini de yabana atmam.
18. Bir şey anlamadım.
19. Gezdiğim memleketlerden en çok Samsun'u ve parkını beğenirim. Edirne'nin Karaağacı da pek hoşuma gitti.
20. Türkiye şehirlerini gezmediğim için maalesef bu sorununuzu da cevaplandıramıyacağım..
21. Trenle, dalga olmasa vapurla.
22. Her şeyden önce Türkiye'yi, ikinci derecede yabancı ülkeleri tercih ederim.
23. Sevildiğim için.
25. Maalesef.
26. Aşk tarif edilmez, herkese göre değişen bir şeydir. Fakat kısacası karşılıklı sevişme olarak söyleyebilirim.
27. Tabii.
28. Hayır.
29. Olmadığım için yazamıyacağım.
30. Hayır.
31. Katiyen.
32. Sevmem ve terkederim.
33. Hiç bir zaman.
34. Dur kardeşim, daha henüz intibak ediyor ve yeni yeni şeyler öğreniyorum.
35. İyidir, fakat niçin olduğunu bilmiyorum.
36. Başkalarının emri altına girip hareketlerimin sınırlandırıl-masını istemediğim için hayır.
37. Eşimin olmasını istemem. Şayet olursa uzun boylu, siyah saç ve gözlü veya yeşil gözlü olmasını eşini idare edebilen, kıskanç olmayan, dansı seven, kısacası, yaşamasını bilen bir kimse olmasını isterim.
38. Hiç bir zaman.
39. Gündüz hayal kurmam, gece ise uykuya çok sevdiğim için hemen dalarım.
40. Annemle beraber oturmak. Bu arada ingilizceye ken-

di kendime çalışıp hususi ders vermek.
41. Henüz kararlaştırmadım.
42. Tek katlı, 5-6 odalı, temiz mobilyası, tertipli bir ev isterim.
44. İkisi bir arada olanı.
45. Başımdan önemli olay geçmedi.
46. Edebiyat içimi sıkar hiç hoşlanmam.
47. Şimdiye kadar 2 -3 tane yazdım. Daima derste yazarım. Şiirlerim ancak benim için mana taşıdığı için yazamıyacağım.
48. Hayır.
49. Veremem.
50. Ne demek istiyorsunuz. Yabancı kelimelerle anlaşılmaz bir şekilde mi konuşalım?

17.XI.1955
B....K.....

A... A...
2. 1938 in 27 Eylülünde M.. de doğdum.
3. Tipim, aynı senin gördüğün şekilde
4. Tahsilim tamamlanmış değil, esasında mezara kadar devam eder.
5. Her şeyi almasa bile çok şeyleri alır.
6. Hepsinden biraz.
7. Sporla pek ilgili değilim. Hepsinden aynı derecede zevk alabilirim.
8. Dansı her genç kız kadar severim.
9. Sevdiğim insanların gözlerinin renginden.
10. Renkler sevilmeyecek şeyler mi ki?
11. Belki çabuk kızarım ama aynı derecede çabuk geçer.
12. Tehlikeli olmamak şartıyla evet. Biliyorsun ya daha dün çıktık yeni bir maceradan (M.İ. nin mektubu).
13. Mayk Hammer'inki, Yıldız romanları, cep romanları v.s.

14. En fazla serbest ve aruzdan.
15. Hoşlanırım.
16. Latin aşıklar, Roma tatili, Kovadis, Aranılan Kadın, Sefiller, Ankara Ekspresi, v.s. Lana Turner, Ann Blyt, Rikardo Montalleon, Clark Gable.
17. Bazı alaturka müziği, ekseri de alafrangayı severim.
18. Gündüzleri aydınlığı, gece ise karanlığı severim.
19. Samsun, Bandırma, Ankara, İstanbul, Bursa.
20. Ankaradır.
21. Seyahat tramvayla olursa severim.
22. Amerika, Almanya, Japonya.
23. Ya çok neşeli, atletik, havai, ateşli... veya, derbeder, sakin, gizli ateşli..
24. Hoşlandığım için.
25. Hii, karşılık görünceye kadar isterim.
26. Bilmiyorum. Görünüşe aldanmamalı.
27. Önceleri bir his, sonra ihtirastır..
28. Mevcut olan şeylere inanılır.
29. Dedim ya ben.
30. Soruyu anlamadım.
31 Zannetmiyorum.
32. Bu hususta çok fazla.
33. Hiç bir şey yapamam.
34. Oldu...
35. Hayattan bıkılır mı, her anı macera.
36. Fena değildir. İyi de değildir.
37. Yeni bir macera olduğu için isterim.
38. Arasam da bulacağım malum mu?
39. Bilhassa akşam yatınca ve sıkça derslerde, seyahat esnasında.
40. Cevabı 39 da.
41 Titrerim mücrim gibi baktıkça istikbalime... şarkısını.
42. En fazla 2, en az 1.
43. Düşünmedim hiç.
44. Arada sırada.
45. Her ikisinin de normalinden...

46. Teneffüste çift sıfıra gittim.
47. Edebiyata ait her şeyden hoşlanıyorum.
48. Maalesef.
49. Maalesef.
50. Katiyen.
51. Severim, mesela, dünyayı binaenaleyh, şöyle kabul etmek lazımdır, gibi.
52. Daha dün N... de beraber muhallebi yedik. Takdirkarındanım. Yalnız yolda çok fazla gülüyoruz.

1. Ş... E...
2. 7 Nisan. 1939
3. Esmer ve çirkin, hantal, başkalarına benzemez. Hele ben hiç hoşlanmam.
4. ..... son sınıftayım.
5. Para güzel ve sıcak, işe de yarar.
6. Money, money, money (neler yapmaz şu para).
7. Yüzme, zaten başkasını beceremem. Yürüyüş de fena değil.
8. Pek çok severim. Vals, mambo, parodoble.
9. Mavi, yeşil de hoş ama. Koyu mavi gözleri tercih ederim.
10. Gri, siyah, beyaz, mavi.
11. Çabuk kızarım ama kızmamış görünebilirim. Kinci değilim.
12 Hem de nasıl.
13. Basit bir aile yaşayışını veya fazla ayrıntısız bir aşkı anlatan romanlara biterim.
14. Serbest şiirleri severim. Aruzlar da fena değil.
15. Olsa da gitsek.
16. Roma tatili. Rapsodi- Şen dul, Audrey Hepburn, G. Peck. Piyer anjeli. Fernandos Lamas.
17. Zamana ve içinde bulunduğum ruh haline göre.
18. Karanlık fazla romantik, aydınlıkta can sıkıcı. En iyisi ikisinin ortası, yani yarı aydınlık. Acaba beni şimdi kim

düşünüyor derim.
19. Gezmek mi, Ne zaman, hangi parayla, mamafih Bursa harikulade.
20. Her yerini görmedim ama: Bu şehri Stambul ki, bi mislü behadır. Bir sengine yekpâre acem mülkü fedadır.
21. Deniz yolu, tren, "Gadillah"
22. Japonya, Amerika, İspanya, İtalya.
23. Olgun görünüşlü, orta yaşlı, fakat peşinden kortuşmasını bilmeli. Sivilceli oğlanlar, pek sinir vallahi...
24. Sevdiğim için.
25. Vallahi bilmem. Pek dokunaklı bir sual bu. Gözlerim yaşardı adeta.
26. Dikkat!.. Tehlikeli mıntıka. Galiba sevdim veya öyle sandım.
27. Tabiatın bir kanununu allayıp pullamışlar.
28. Yukarıdaki fikirlerin sahibi olduğum halde... Evet.
29. Haa... Ağnamadım Len...
30. Bahsetmedim ki... Ama damdan düşer gibi seni seviyorum denmez herhalde.
31. Aah...
32. Sevdiğim erkeği kıskanırım.
33. Ben de ihanet ederim. Ciddisi ondan kaçarım.
34. Bazan evet, bazan hayır. Zaten yaşım ne başım ne be kızım.
35. Ahh. Hayat.
36. Tabii, sosyal hayat için en lüzumlu şey. Ama çizmeyi aşmamak.
37. Oooh.. Hem de nasıl.
38. Sadık, muti bir genç, anlayışlı bir baba.
39. Fırsat bulduğum her an..
40. Erişemediğim ve erişemiyeceğim şeylere sahip olmak için.
41. Çalışmadan yükselmek, para sahibi olmak, biraz da güzelleşmek.
42. Çocuk hakikaten lazım. En az 1, en çok 4.
43. Gizli sırlarımı açıklıyamam.

ERGEN KIZIN AHLAK ANLAYIŞI

Genç kızlar adaletsizliğe tahammül edemezler. Haksızlıklara göz yumamazlar. Ahlâk kurallarına, kadının değerini arttırmaya elverişli geleneklere çağdaşları erkeklerden daha çok bağlıdırlar. Burada erkeklere benzemek istemezler. Tersine olarak, ahlâk kurallarına, geleneklere aykırı hareket eden, kamu oyunu hiçe sayan, yanlış, yersiz iş yapan erkekleri doğru yöne yöneltmek isterler. Onları davranışlarından vaz geçirmeğe, iyi işler yapmaya davet ederler. Gençlerin ahlak kurallarına uymayan yaşamlarını, özellikle, kadınların fena davranışlarını hiç beğenmezler. Bunların iyi olmayan yaşam biçimleri karşısında sert tepkiler gösterirler.

Genç kızların şeref anlayışları da delikanlılarınkine benzemez. Genç kızlar, hakları, menfaatleri söz konusu olduğu zaman, erkekler kadar tahammül gücünü gösteremezler. Haklarını, menfaatlerini korumak, tehlikelerden uzak kalabilmek için başkalarını daha kolaylıkla ele verirler. İhbarlarda bulunurlar. Buna karşılık, imtihanlarda daha dürüst hareket ederler. İmtihanlarda erkekler kadar kopye çekmezler. Hileye baş vurmazlar. Derslere karşı daha fazla bir ilgi gösterirler. Okul işlerinde daha anlayışlı hareket ederler. Üzerlerine aldıkları işleri daha iyi bir şekilde yapmak arzusunu duyarlar. Kitaplarını, defterlerini daha temiz tutarlar. Ödevlerini daha iyi yaparlar. Bazıları, özellikle, ergenliğin başında, işlerinde en küçük bir aksaklığın bulunmasına razı olamazlar. Tembeller bile, yapmağa mecbur oldukları işleri beğenilebilecek bir şekilde yapmaya uğraşırlar.

Ergen kızların çoğu iyilik yapmayı çok severler. Bu duygularını mistikleştirecek kadar ileri gidebilirler. Fazla

merhametli olurlar. Başkaları için, hatta, hiç layık olmayan kimseler için, büyük fedakârlıklarda bulunabilirler. Sıkıntılı bir durumda olan kimseleri talihin ve insanların bir kurbanı gibi görürler. Onlarla ilgilenmenin gerekliliğine inanırlar Yaptıkları işlerde faal bir rol oynamak isterler. Yalnız uzun zaman aynı işleri yapmaktan hoşlanmazlar. Çabuk bıkarlar. Yaptıkları işlere, özellikle, ilk zamanlarda, dört elle sarılırlar. Amaçlarına bir an önce ulaşmak isterler. Zaman zaman birbirleriyle çelişen davranışlar gösterirler. Her iki davranış biçimlerinde de aynı derecede samimi olurlar. Bu yüzden, bu davranışlardan hangilerinin kişiliklerini en iyi bir şekilde belirttiklerini anlamak zordur. Mesela, en sessiz bilinen, tanınan genç kızlar bile, sinirlendikleri zamanlarda, 11, 12 yaşlarındaki gibi hareket ederler. Kavgacı olurlar. Genç erkeklerde daha ağır ve sert konuşurlar.

Bütün genç kızlar beğenilmek, değerli tanınmak, herkesten daha iyi bir durumda olmak arzusunu duyarlar. Okullarda, derslerde yapılan haksızlıklara dayanamazlar. Kimi öğretmenler, yöneticiler tarafından beğenilen, tutulan, kayrılan arkadaşlarını fazla kıskanırlar. Onları önemsizleştirmeye çalışırlar. Nefret ederler. Bu nefretlerini tembellik, ödevlerini yapmamak, okul düzenini bozmak suretiyle belirtmeye çalışabilirler. Kimi arkadaşlarını fazla beğenen öğretmenlerini, yöneticileri, küçük, zor duruma düşürecek işler yapabilirler. Özellikle, erkek öğretmenler ve yöneticiler hakkında ileri geri konuşurlar. Aralarında onları çekiştirirler. Fena düşüncelerle suçlandırırlar. Kimileri sırf başkalarının ilgilerini çekmek, başkalarından daha önemsiz olmadıklarını anlatmak için kendilerine hayali aşıklar ararlar ve bulurlar. Kız arkadaşlarından gelen mektupları sevgililerine ait mektuplar gibi göstermeye uğraşırlar. 18 yaşındaki A.A.'nın hatıra defterinden aldığımız aşağıdaki örnek bu durumu gayet iyi bir şekilde belirtmektedir: "Arkadaşlarımın hepsinin sevdiği veya sevildiği bir erkek ar-

kadaşı vardı. Bazan bu mevzularda konuşulmaya başlanırdı. Her biri bir şey söylerdi".

"Şimdiye kadar hiç bir erkek arkadaş edinmemiştim. Acaba ben hissiz miydim? Yoksa çirkin olduğum için onlar bana bakmıyorlar bende böylelikle boş mu kalmıştım? Neden benim de bu konuda anlatacak bir maceram yoktu?"

"İşte bu düşünce günlerce içimi kemirdi. En sonunda kolayını buldum. Yalan söyleyecektim".

"Ondan sonra bu konuda konuşulduğu zaman ben de boş durmadım. Hem de çok ileriye gittim".

"Dayımın oğluyla nişanlıydım. Kendisi kadın hastalıkları doktoru çıkacaktı. Kendisini çok seviyordum. O da beni seviyordu. Aramızda bir çok maceralar da geçmişti. Dahası da var, onunla mektuplaşıyordum bile. İşte kendimi böyle göstermek için uydurduğum bir yalan. Bütün bunları uydurmak kolaydı ama mektuplaşma işini ne yapacaktım. Onun da kolayını buldum. O sıralarda Kadıköy'e taşınmış ve orada. İsminde bir kızla arkadaş olmuştum. İşte fırsat. Arkadaşlara dayımın oğlunun ismi. dedim. Tabii gelen mektupları da görüyorlardı. Bazen okumak istiyorlardı ama okutmuyordum. Çünkü yalanım meydana çıkabilirdi".

"İşte bu yaptığıma sonradan çok üzüldüm. Ama ne yazık ki bu yalanı düzeltmek şimdi elimde değil. Bütün arkadaşlar da bunu hâlâ böyle biliyorlar...".

Görüldüğü gibi, genç kızların ahlak kurallarına bağlılık-larında düşünceden ziyade duygusal yaşam rol oynamaktadır. Gerçekten, genç kızlarda görülen ve en önemli sayılan davranışların kaynaklarında çoğu zaman duygulara rastlamaktayız. Genç kızların yaşam ve değer anlayışlarında özvarlık görüşü önemli bir yer tutmaktadır. Başka bir deyişle, genç kızlar olayları varlıklarındaki tepkilere göre değerlendirmek eğilimini duymaktadırlar.İnsan yaşamını, sosyal düzeni yöneten değer sistemlerini öz varlık açısından görmektedirler.

Soyut bir iyilik, güzellik, doğruluk görüşüne ulaşmakta zorluk çekmektedirler. Soyut iyilikten, güzellikten, doğruluktan ziyade yakınlıklarını kazanan kimselerin iyiliklerine, doğruluklarına inanmaktadırlar. Bu yüzden, sevgilerini kaybeden insanları iyi, doğru tanımak olanaklarından yoksun kalıyorlar. İnançlarında aldandıklarını sanıyorlar.

Ergen kızlar, yalan söyledikleri zaman bir çocuk gibi hareket ederler. Onlar da, çocuklar gibi, arzu ettikleri şeyleri çok canlı bir şekilde tasarlarlar. Bunun sonucu olarak, düşüncelerini gerçeklik ölçüsü olarak kullanmakta zorluk çekerler. Doğruyu yanlıştan ayırmakta güçlüklerle karşılaşırlar. Çoğu zaman, doğru olmaktan ziyade samimi olurlar. Kadın psikolojisi konusunda yaptığı araştırmalarla ve kadın psikolojisi adını taşıyan eseriyle tanınmış Heymans'ın anketlerine göre, kızlar erkeklere nazaran doğruluğu daha çok severler. Ergen kızlarda görülen yalan söylemek eğilimi sadece, kadının geleneksel yaşamından gelmemektedir. Esasen, zamanımız genç kızları geçmiştekilere nazaran çok daha bağımsızdırlar. Söz konusu yalancılık eğiliminin ortaya çıkmasında bazı psikolojik nedenler rol oynamaktadır. Daha önce de belirttiğimiz gibi, genç kızlar daima iyi görünmek arzusunu duyarlar. Değersiz görünmekten ürkerler. Olduklarından daha iyi tanınmak arzusunu duyarlar. Oldukları gibi görünemezler. Duygularını, düşüncelerini saklarlar. Beğenilmek isterler.

ERGEN KIZ VE DİN

Ergen kızlar, çağdaşları erkeklere nazaran, din vecibelerine daha çok bağlı olurlar. Din isteklerine daha fazla

uymak isterler.

Kızlarda erinlikle beraber, din heyecan kuvvetlenir. Genç kızlar, kendilerine fazla acı gelen bir yaştan, kendilerini hayal kırıklığına uğratan bir aşktan, ağır bir hastalıktan sonra eskisinden daha çok dindar olabilirler. Gerçek yaşamları ile ilgili menfaatleri, gönül işlerinin etkisiyle dine daha çok bağla-nabilirler. Bir çok ergen kızlar, zaman zaman mistik krizler geçirebilirler. En ağır, en büyük acılardan, Tanrıya yalvarmak, dua etmek suretiyle kurtulabileceklerine inanırlar.

Din konusunda doğru bir görüşe ulaşabilen ergen kızların sayısı fazla değildir. Genç kızlar, Tanrının lütfunu kazanmak, yaptıkları kabahattan affedilmelerini sağlamak için dua ederler. İlâhi adaletle kişisel değerler arasında münasebet bulunduğunu düşünmezler. Onlar için önemli olan şey hoşa gitmektir. Beğenilmektir. Ergen kızlar kendilerini Tanrıya sevdirebildikleri takdirde dileklerini gerçekleştirebileceklerine inanırlar. Bunun sonucu olarak, din kitaplarından elde ettikleri bilgilerden çoğu zaman yerine getirilmelerine imkân olmayan istekleri için yararlanmaya çalışırlar. İmtihanlarda bildikleri yerlerin sorulmasını, iyi bir sese, güzel bir tene, uzun saçlara kavuşmayı, yakınlıklarını istedikleri kimseler tarafından bağenilmelerini dilerler. Kısacası, ilâhi kudret karşısında, en gizli isteklerini gerçekleştirebilecek durumda olan anneleri, babaları karşısında olduğu gibi hareket ederler. Tanrı fikrine varlıklarından hareket ederek ulaşırlar. İlâhi iradede çocukluğa ait özellikler aramaktan kurtulamazlar. Bu yüzden, ergen erkeklere nazaran, batıl inançların etkileri altında daha fazla kalırlar. Bu hale en ziyade genç kızların aşklarında rastlarız.

Gerçekten, genç kızlar, uğura, muskaya, büyüye, mucizelere kolaylıkla inanırlar. Ergen kızlar akıldan çok mu-

hayyelerinin etkisini duyarlar. Bununla beraber, kimi genç kızlar birden bire mistik inançtan uzaklaşırlar. Kayıtsızlık gösterirler.

Din duygusu, ergen kızlarda diğer eğilimlerin taşıdıkları değerler ölçüsünde bir önem kazanır. Esasen, din duygusu onlarda yer alan diğer eğilimlerin bir bileşimidir.

ERGEN KIZIN YAŞAM ANLAYIŞI

Ergen kızların en belirli özelliklerinden biri de heyecanlılıktır. Gerçekten, genç kızlar fazla ve çabuk heyecanlanırlar.

Heyecanlı varlıklar, genel olarak, kendileriyle fazla ilgilenirler. İç yaşamlarında olup bitenler üzerinde çok dururlar. Genç kızlarda da aynı şeye rastlamaktayız. Ergen kızların düşüncesi öznel biçimlere bağlı kalırlar. Düşüncelerini kolay kolay ve birden bire açıklamak istemezler. Sır saydıkları şeyleri ancak fazla sevdikleri kız arkadaşlarına anlatırlar. Bu sırları hiç bir zaman yetişkinlere söylemek arzusunu duymazlar.

Ergen kızlarda görülen saklanma, düşünceleri açıklamaktan kaçınma isteği onların yaşadıkları evre ile ilgilidir. Bu evrede kelimeler genel ve açık bir anlam taşımaktadırlar. Bu yüzden kızlar düşüncelerini saklarlar. İçlerine kapanırlar. Bu ise kadınlık psikolojisiyle bir noktada çelişmektedir. Bilindiği gibi kadın ruhu daha ziyade dış evrene yönelir.

Ergen kızlar kendilerini ilgilendirmeyen konular üzerinde durmazlar. İçinde bulundukları zamanlarla ilgilerini çeken şeylerle fazla meşgul olurlar. İlgilerini çeken nesneleri daha iyi görürler. Daha iyi algılarlar. Bu ise onların diğer bakımlardan kuvvetli olmalarını

önleyebilir. Şimdiki düşüncelerinin kapsadığı nesnelerle ilgileri bulunmayan özellikleri saptamak olanaklarından yoksun bırakabilir. Bu sakınca daha sonraları da devam eder.

Ergen kızların kurdukları hayaller daima aynı amacı gü-derler. Aşağı yukarı bütün ergen kızlar için mutlu gelecek, kendilerine üstün olmak, seçkin kimseler arasına katılmak, üstün sosyal bir mevkiye ulaşmak, zengin olmak, en değerli kürklere, en lüks arabalara sahip olmak, sık sık seyahatlere çıkmak, her yerde, her zaman ve herkes tarafından beğenilmek, alkış-lanmak, övülmek, şan ve şerefe ulaşmak olanaklarını vadeden bir gelecektir.

Genç kızlar 18-20 yaşından sonra yaşam anlayışlarında değişiklikler yaparlar. Bundan böyle her şeyden çok bir yuva kurmak arzusunu duyarlar. Sürekli olarak kurmak istedikleri yuva ile uğraşırlar. Yalnız, burada da gerçekçi olamazlar. Yuvalarını muhayyilelerinde zenginleştirirler. Gelecekten ulaşamı-yacakları şeyleri beklemekten bütün bütün uzak kalamazlar. Sade, sakin bir yaşam şekliyle yetinmezler. Olağanüstü aşk-ların, maceraların özlemini duyarlar. Kendilerini erişmelerine imkân olmayan mutluluklar içinde görürler. Paraya fazla önem verirler. Parayı özlemini duydukları yaşamı gerçekleştirmeye en elverişli bir vasıta gibi sayarlar. Okullarında daima birinci olmak isterler. Okul başarılarının vadettikleri şerefi parlak bir kaderin müjdecisi gibi görürler. Kimileri hayallerle uğraşmaktan günlük işlerini unuturlar. Evlerinden soğurlar. Nefret ederler. Ailelerinin iyi, fena, bütün davranışlarını beğenmezler. Memnuniyetsiz-liklerini bildiren, kendilerini ayıplayan annelerinin, başkalarının yanındaki yaşamlarına tahammül edemezler. Bu gibi hallerde evlerini çok sıkıcı bulurlar. Susan, konuşmayan eb-

eveyinlerinin yanında ise daha da üzülürler. Bunaltıcı yalnızlıktan acı acı şikâyet ederler.

Bundan başka, bir çok genç kızlar, gerçekten ya da hayalen aşık oldukları zaman yalnız kalırlar. İçlerine kapanırlar. Günlük işleriyle gerektiği gibi ilgilenmezler.

Her kadın belki de yaradılışı ve yaşayışının etkisiyle, kaderinin geniş ölçüde, başkalarının üzerinde yapacağı etkilere bağlı bulunduğunu düşünür. Genç kızın, çoğu zaman, tek ve en sürekli düşüncesi, hoşa gitmektir. Beğenilmektir. Kadınlarda yer alan bu içgüdüsel ihtiyaç büyük bir önem taşımaktadır. Genç kız kendisini değerlendirmeye elverişli çarelere baş vurur. Sevimli görünmeye , ilgi çekmeye çalışır. Ya da ters bir yol tutar. Üzüntülü görünür. Böylelikle başkalarının yakınlıklarını kazanmaya çalışır.

Bütün çağlarda genç kızlar, güzel görünmek, daha fazla güzelleşmek arzusunu duymuşlardır. Erkek çocukların istekleri erinliğe doğru fazlalaşır. Yaşları ilerledikçe bu istekleri azalır. Kızlarda ise, tersine olarak beğenilmek arzusu gittikçe kuvvetlenir. Zengin, fakir, okumuş, okumamış bütün kızlar süsün güzellik yarattığına inanırlar. Dana çok erkenden vücut âhengine, tenin güzelliğine büyük bir önem verirler. Modaya uymağa çalışırlar. Bütün bunları olağan saymak gerekir. Yaşı ne olursa olsun, kadın için güzellik, beğenilmenin, üstünlüğün en güvenilir kaynağıdır. Onun için üstünlüğe ulaşan yol güzellikten geçer. Küçük, erinliğe yeni eren kızlar güzellikleriyle övünürler. Okul müsamerelerinde ergen kızlar çirkin kadınlarların rollerini oynamak istemezler. Güzel kızlara karşı hayranlık duyarlar. Meziyetleri ve çevrelerinde kendilerine gösterilen saygı ne olursa olsun, çirkin kızlara karşı kolay kolay yakınlık duyamazlar.

Vücutlarının çirkinleşeceğini düşündüklerinde anne olmak istemezler. Aralarında, kendilerini korkutan annelik ile ilgili sorunları konuşurlar. Güzelliklerini devam ettirmek noktası üzerinde fikir birliğine varırlar. Geceleri yatakhanelerde kalçalarını, gögüslerini ölçerler. Güzellik kuralları hakkında tartışırlar. Hepsi de, vücutlarının güzellik ölçülerine uyduğuna inanmak arzusunu duyarlar. Herkes tarafından beğenilen, aranan tabii güzellikler arasında cazibenin ve hoşluğun ilk plânda yer aldıklarını öğrenirler. Bu yüzden, özellikle, ergenliğin başlarında, modaya karşı fazla ilgi duyarlar. İyi bir terzinin son modaya göre diktiği elbiseyi giydikleri zaman kendilerinin her zamankinden çok daha güzel bulurlar. Tersine olarak, modaya uymayan elbiseyi, kendilerine yakışsa ve iyi dikilmiş olsa bile, beğenmezler.

Ergen kızlar giyinişleri beğenildiği zaman fazla sevinirler. Giyinişlerini öven erkeklere karşı yakınlık duyarlar. Kimileri sık sık bir erkek tarafından davet edilmekten hoşlanmazlar. Adlarının çıkmasından, dedikodulardan korkarlar.

Şimdiye kadar söylediklerimizden de kolayca anlaşılacağı gibi, genç kızların yaşam anlayışlarında elbise, süs, konfor önemli bir yer tutmaktadır. Bunun sonucu olarak, geniç kızlar, mutlulukla lüksü birleştirirler. Daha doğrusu, konforlu bir yaşam içinde mutluluk ararlar. Bunlar, gelecekte yaşamayı umdukları, hayal ettikleri parlak ve debdebeli yaşamlarını karşılaştırırlar. Gerçek yaşamlarını boş, anlamsız bulurlar. Beğenmezler.

Bu yüzden kimi genç kızlar aile çevrelerine uyamazlar. Bunlar, gelecekte yaşamayı umdukları, hayal ettikleri parlak ve debdebeli yaşamın cazibesine

kapılırlar.Bu yaşam biçimi ile gerçek yaşamlarını karşılaştırırlar. Gerçek yaşamlarını boş, anlamsız bulurlar. Beğenmezler.

Genel olarak, ergen kızlar, güzellik anlamı ile süs zevkini aynı duygu içinde birleştirirler. Özellikle, erinliğe yeni ermiş kızlar bakımlı bahçelerden, tabiî manzaralardan hoşlanırlar. Aşk duygularının ve heyecanlarının daha kuvvetli bilincine kendilerini ulaştıran tabiatı severler. Hele yıldızlı gecelerde, mehtabın dost ışıklarıyla okşanan sessiz evrenin güzelliği ve sonsuzluğu karşısında mistik bir heyecan duyarlar. Geçmişle ilgili duygusal yaşantılarını birbirlerine anlatırlar. Sırlarını fısıltı halinde birbirlerine açıklarlar.

Ergen kızlar tabiatı güzellikleri için severler Yalnız, onların tabiat manzaralarına karşı duydukları sevgi zamanla azalır. Ergenlik çağının sonlarına doğru delikanlılar sessizliği, genç kızlar ise, şehri ve şehrin sun'i dekorlarını tabiatın sükunetine, güzelliklerine tercih ederler. Yalnız, fazla hassas olarak dünyaya gelen ve bu hassasiyetlerini, çevrelerinin etkileriyle geliştiren genç kızlar şehirde kalmaktan hoşlanmazlar. Sakin, sessiz yerleri ararlar. Tabiatla baş başa kalmak arzusunu duyarlar.

Ergen kızlar güzel olan şeyleri severler. Çiçeklerle ilgilenirler. Sanat eserlerinde güzel olan yanları seçerler. Canlı, ahenkli renklerden hoşlanırlar.. Şekillerin güzelliklerine fazla önem vermezler. Renklerini kaybetmiş heykellerle, resimlerle pek ilgilenmezler. Özellikle, soyut resimlerden, düşünmeyi fazla gerektiren sanat eserlerinden hoşlanmazlar. Yaşça ilerledikçe müzik sevgisini kaybederler. Eskisi kadar hayellere düşkün olmazlar.

Yalnız, içe dönük ergen kızlar için aynı şeyleri söyleyemeyiz. bunlar, her zaman hayal kurarlar.

Ergen kızlar kendilerini mutlu bir gelecek hayaliyle avuturlar. Bir çok ergen kızlar okudukları tefrikaların, romanların etkileri altında kalırlar. Kimi ergen kızlar da, aşkı, mutluluğu beğendikleri yazarların anlattıkları tiplere göre tasarlarlar. İnsanları, nesneleri, yaşamı bu tiplere göre değerlendirirler. Romanlardaki kahramanlar gibi konuşmağa çalışırlar. onlara benzemeğe, onların yerlerini almağa uğraşırlar. bu yeri bırakmakta ve gerçek yaşamlarına dönmekte zorluk çekerler. Bu zorluktan, sıkıntıdan kurtulmak için bazı yersiz işler yaparlar. Bu işlerin kendilerini, özlemini duydukları daha elverişli ve üstün bir yaşam şekline ulaştıracaklarını sanırlar.

Genç kız, gönlünü verdiği kimsenin sağlık durumunu, yaşını, iyi karşılanmıyan., beğenilmeyen yaşamını onunla birleşmesine engel saymaz. Onu olduğu gibi kabul eder. Tümü ile görür ve beğenir. Onu, bir dramda ya da romanda beğenilen aşıklara benzetir.

ERGEN KIZ VE ZİHİN YAŞAMI

Çocukluk çağı ile ergenlik çağı arasında büyük ayrılıklar yoktur. Yaşça ilerlemiş bir ergen kızın yüzünü 12 yaşındaki yüzü ile karşılaştırdığımız zaman, bazı değişikliklerle beraber benzerlikler de görürüz. Oysa ki aynı yaşlardaki bir erkek ergen çocukluk çağına ait pek az özellikler taşır. Gerçekten, ergen erkek çocuğun vücut ve ruh yapısında önemli değişiklikler olur.

Yüzü yeni bir şekil alır.Burnu büyür yüzü tüylerle örtülür. Aynı şeyleri zihin yaşamı için de söyleyebiliriz. Kadın ruhunda yaşayan çocukluk çağına ait özelliklerin en önemlilerinden biri de zekânın faaliyetinde belleğin egemen bir yer tutmasıdır. Kızlara öğretmenlik yapmış olanlar çok iyi bilirler. Genel olarak, kızlar kendilerine verilen bilgileri depo ederler. Derslerini daha iyi bilirler. Öğretmenlerinin kullandıkları formüllerden kolaylıkla yararlanırlar. Özellikle, dilde, tarihte, tabiat ilimlerinde, anlamaktan ziyade öğrenmeğe, düşünmekten ziyade hatırlamağa elverişli bütün bilgi kollarında üstünlük gösterirler. Okudukları konuları büyük bir kolaylıkla anlatırlar. Yalnız, problemleri çözerken, bilgilerini yeni bir alana, duruma uygularken aynı başarıyı gösteremezler. Bildikleri şeylerden daha iyi yararlanırlar. Üzerinde durdukları konu ile ilgili ve daha önce elde ettikleri bilgileri kolaylıkla hatırlarlar. Bunun için yazılı imtihanlarda erkek öğrencilerden daha iyi sonuçlara ulaşırlar. Daha çabuk yazmağa başlarlar. daha önce kazanılmış bilgilere dayanan ve fazla konuşmayı gerektiren derslerde daha başarılı olurlar. Bütün anılar onların muhayyilelerinde bir algı canlılığı ile kendilerini gösterirler. Yalnız, böyle bir durumun meydana gelebilmesi için hatırlanan anıların bir ilgi merkezi etrafında toplanmaları gerekmektedir. Aksi halde bu anılar onları dikkatlerinden kaçarlar.

Belleğin bu önemli rolüne bakarak ergen kızlarda erkeklere nazaran daha iyi geliştiğini düşünmek doğru değildir. Gerçi, Amerika'da yapılan anketler, kızların, özellikle, 11-14 yaşlarındaki kızların bellek bakımından diğer bir çok zihinsel fonksiyonlar kadar bir üstünlük gösterdiklerini meydana çıkarmışlardır. Bununla beraber, bazı bellekler, bu arada hareket belleği, gerilemektedirler. Oysa ki bu bellek erkek çocuklarda 15 yaşına kadar gelişmesine devam etmektedir. Öte yandan, kızların soyut kavramları ve sayıları güçlükle hatırladıklarını

söyleyenler vardır Yalnız, kızların sayılan kolaylıkla hatırlayamadıkları hususundaki görüş itirazlara yol açmaktadır. Buna karşılık, ergen kızların nesneleri, yazılmış kelimeleri,dokunma, işitme duyumlarını, özellikle, heyecanları, daha iyi hatırladıklarını iddia edenler bulunmaktadır.

Kimi psikologlar çeşitli belleklerin 17 yaşına kadar geliştiklerini bildirmektedirler. Kimileri de 14 , 15 yaşındaki kızların bellek bakımından pek iyi bir durumda olmadıklarını, belleğin en ziyade, 10 - 12 yaşları arasında geliştiğini söylemektedirler.

Yalnız bu sanıldığı kadar kolay çözülen bir sorun değildir. Ergen kızlar anılarını daha kolay ve iyi bir şekilde saklarlar. Daha rahat ve kolay bir şekilde hatırlıyabilmektedirler. Buna karşılık, özellikle, heyecanla, duygularla karışık anıları oldukları gibi hatırlamakta zorluk çekerler. Bu gibi hallerde, ergen kızlar yalnız muhayyelelerinde yer alan, gerçek olmayan olayları hatırladıklarını ve saptadıklarını sanırlar.

Kız ve erkek ergenler arasında bellek bakımından yapılan ayırmalar sadece bağıntılı bir önem taşırlar. Belleğin koşulları arasında bir tanesinin diğerlerine nazaran tutuğu yer çok büyüktür. Bu da, bol beyin kan dolaşımından, özellikle, kan bol ve saf olduğu zaman, meydana gelen iyi bir fonksiyonel özümlemedir. Üzerinde durulan yaş ne olursa olsun, kızlarla erkeklerin bellek bakımından ayrılıkları erkek ergenlerin ve kız ergenlerin kendi aralarındaki ayrılıklardan pek fazla değildir. Tüm olarak, kızların bellek bakımından erkek ergenlerden daha iyi bir durumda olduklarını kesin olarak söyleyemeyiz. Bununla beraber, kızlar bellekten daha iyi yararlanmaktadırlar. Bu bir gerçektir. Ergen kızlar zekâca erkek ergenlere nazaran daha pasiftirler. düşünmekten çdk bilgi toplamağa çalışırlar.

EDEBİYAT, BİLİM MERAKI

Ergen kızlar vardır. Bir konuda derinleşmeğe uğraşırlar. Bilime, edebiyata karşı fazla ilgi gösterirler. Onların böyle bir çalışma biçimi benimsemelerinde, ilgi duymalarında, ebeveyinlerine, okul çevresine, öğretmenlerine, ya da arkadaşlarına karşı duydukları yakınlık, onlara benzemek arzusu, bu yolu hayal ettikleri geleceğe ulaştıracak bir vasıta gibi görmeleri geniş ölçüde rol oynamaktadır. genel olarak, bu çalışma biçimi, bir konu üzerinde fazla durmak arzusu ergen kızlarda pek fazla görülmez.

Karma öğretimin yapıldığı okullarda ve ergen erkeklerle aynı şartlar içinde öğrenimlerini yapan ergen kızlar bilgi bakımından hemen daima daha üstün bir durumda olurlar. Öğretmenlerinin sorularına daha çabuk cevaplar verirler. Özellikle, daha önce okudukları derslerle ilgili soruların cevaplarını kolaylıkla bulurlar.

Ergen kızlar daha düzenli olurlar. Derslerine daha çok çalışırlar. Buna karşılık. Öğretmenleri istemedikleri takdirde, bilgilerini yardımcı kitaplarla arttırmak, tamamlamak ihtiyacını duymazlar. Öğretmenlerinin verdikleri bilgilerle ve ders kitaplarıyla yetinirler. Yalnız derslerini tam olarak öğrenmek isterler. Derslerde öğretmenlerinin söyledikleri her şeyi not etmeğe çalışırlar. Hiç bir şey kaçırmak istemezler. Bunun sonucu olarak, sözlü ya da yazılı imtihanlarda,. öğretmenlerinin verdikleri örnekleri, hatta kullandıkları cümlüleri, kelimeleri aynen tekrar edebilirler. Yine bu durumlarının etkisiyle, öğretmenlerinin sözlerini yanlış belgeleyebilirler. Fikirlerden ziyade terimlere bağlı kalırlar. Zorunlu, geçici, yararlı yararsız bütün bilgileri karma karışık bir şekilde elde etmeğe çalışabilirler. Ama fikir üzerinde gerektiği kadar durmak olanağından yoksun olabilirler.

KONUŞMAK İHTİYACI

Öte yandan, ergen kızlar rahat ve kolay konuşurlar. Yalnız bu konuşma kolaylığı onları düşünmeden uzaklaştırabilir. Onlarda, konuşmayı düşünmeğe tercih etmek arzusunu yaratabilir.

Konuşmak kızlar için bir ihtiyaçtır. Dersleri boş geçen erkek öğrenciler çoğu zaman gürültü yapmadan, sesizce sınıfta otururlar. Aynı şartlar içinde bulunan ergen kızlar ise, birbirleriyle durmadan konuşurlar. Şakalaşırlar. Gürültü yaparlar.

Ergen kızların konuşmak ihtiyacını fazla duymalarının en önemli nedenlerinden biri de, onların bütün yaşamları boyunca, gerek evde, gerekse okulra, istedikleri zaman rahat bir şekilde konuşamamalarıdır. Daima susmak zorunluğunu duymuş olmalarıdır.

Genç kızlar her zaman birbirlerine anlatacak bir şeyler bulurlar. Büyüklerin gözlerine çarpan, daha doğrusu, gözlerinden kaçnmayan yanlış davranışlarını, konuşma bozukluklarını birer eğlence ve eğlenme konusu haline getirirler. Özellikle, öğretmenlerinin, müdürlerinin ve müdür yardımcılarının hareketlerini gözlerler. Onların sözlerine, giyinişlerine dikkat ederler. Öğrermenler sınıftan çıktıktan sonra gördüklerini birbirlerine anlatırlar

Kimi kızlar erkek çocuklara benzemek isterler. Onlar gibi kaba konuşurlar. Kimileri de, birbirlerine yazdıkları mektuplarda, tuttukları hatıra defterlerinde öğrendikleri yabancı dile ait kelimeler kullanırlaır.

Ziehen'e göre, mekanik bellek, erinliğin başlangıcından, ilk evresinden itibaren en yüksek etkinlik noktasına ulaşır. Diğer bellek çeşitlerinin gelişmeleri değişik şekillerde olur. Bununla beraber, bellekle ilgili bütün faaliyetler, ergenlik süresince ve daha sonraları mükemmelleşerek devam ederler.

Yapılan araştırmalar, bellek gücünün her iki cinste aynı olmadığını meydana çıkarmışlardır. Kızlar sayıları, kelimeleri, cümleleri daha kolay bellerler. Resimleri daha iyi ve çabuk tanırlar.

Yine aynı araştırmalar bir psikolojik kanunun varlığını ortaya atmışlardır. Bellek gücü yöneldiği konuya bağlıdır. Aynı şekilde, öğrenme isteği öğrenilecek şeye göre değişir. Bu psikolojik gerçekliğin, özellikle, ilgilerin fazla değişikliğe uğradığı erinlikteki kızların eğitimlerinrde daima gözönünde bulundurulması gerekmektedir.

ZİHİNSEL YAŞAM CANLILIĞI

Erinlik çağında soyut ve genel tasarımlar sayısı artar. Daha sonraları kuvvetlenir. Erkek ergenler, özellikle teknik alanda daha kuvvetli bir tahlil zekâsına sahip olurlar. Nesneleri meydana getiren öğeleri görmeğe çalışırlar. Bütün bir makine içinde bu parçaların nasıl faaliyette bulunduklarını anlamağa uğraşırlar. Kızlar, tersine olarak, tüm üzerinde dururlar. Tümün yaptığı izlenimi belirtmek isterler. başka bir deyişle, bu nesnenin güzel olup olmadığını, bu nesnenin yakışıp yakışmadğını bilmek arzusunu duyarlar.

Sosyal dengesizlik ve güçlenme duygusu ile beraber ortaya çıkan fizyolojik zorlamanın etkisiyle bütün zihin yaşamını içine alan genel bir kaynaşma meydana gelir. duygusal ilgilerde her yönden ayrılmalar olur. Bu ilgiler önceleri cinsel bir mahiyet taşımazlar. Bir saflık gösterirler. Hiç bir belirli şeye yönelmezler. Üstün bir duygusal yaşama ulaşmak amacını güderler. Ergen lik önce yaşadığı ile yetinir. Sevilmekten ziyade sevmeyi sever. Yavaş yavaş, en üstün sosyal duygular duymağa başlar. başkalarıyla ilgilenir. İyilik yapmaktan hoşlanır.

Bu coşkunluk zihin yaşamında da kendini gösterir. Psikanalistler, son çocukluk evresindeki cinsel sükünetin

çocukluk cinsiyetini kısmen ya da tamamıyle yücelttiğini ve ideal benin, üst benin meydana gelmesini sağladığını söylemektedirler. Bu duygu kaybolmaz. Erinlik çağında, tersine olarak canlılık kazanır. Bu suretle meydana gelen ideal bir somut gerçekliğin dışında devam eder. Bu duygunun etrafında daha önceki evrenin teknik, bilgi veya sosyal, somut, zihinsel, ilgileri de bir çeşit yüceltme yolunu tutarlar ve soyut ilgiler haline gelirler. Bu ilgiler ergeni, kültürel yaşamda ulaşabileceği ilk şekilleri aramağa teşvik ederler. Ergen kız, tarihin yardımıyla içinde yaşadığı zamandan uzaklaşır. Uzaya zaman boyutunu katarak yaşam görüşünü genişletir. Edebi güzellikten zevk alır. Şiirden hoşlanır. Sanatla ilgilenir. daha sonra, müziğe karşı yakınlık duyar. Büyük mâ nevi işler ve teşebbüslere hayran olur. Evrende genel ve soyut münasebetleri kavrayabilecek bir duruma ulaşır. Matematik münasebetler kavramını anlayabilecek bir hale gelir. Tabiat kanununun taşıdığı anlamı kavrar. Bütün alanlarında, kişiliğinin gelişmesinde rol oynayan sağlam ve kesin gerçeklik sistemlerine ulaşmak ister. Bu çağda, din duygusu da, çocukluk çağındakinden çok farklı bir anlam kazanır. Stern'e göre, çocukta yer alan Tanrı fikri ile duygular, ihtiyaçlar arasında bağlılık yoktur. Bu fikir sadece nesnelerle ilgili bir tasarıma ait isteklere cevap vermektedir. Erinlikte, tersine olarak, din ihtiyaçları iç karışıklardan ve yardım ihtiyacından meydana gelirler.

DUYGUSAL YAŞAMIN ROLU

Ergen kızlar, öğrenci oldukları sürece zekâ fonksiyonunu sadece yargıları, cümle biçimlerinin, kitaplarında hoşlarına giden formüllerin tekrarı gibi anlamaktadırlar. Bu formülleri tenkit etmekten kaçınmaktadırlar. Yalnız bir imtihanda kendileri için ya-

rarlı olacağını düşündükleri zaman tenkit yapmak isterler. Elde ettikleri fikirler düşüncelerinde öğrendikleri kelimelerden ayrılmazlar. Bir çok kızlar anlamadıkları şeyleri iyice kavramış gibi davranırlar. Soyut fikirlerin yer aldıkları derslerde meselâ, felsefede, değişik bir şekilde sorulan sorular karşısında erkek ergenlerden fazla şaşırırlar. Erkek ergenlerin tersine olarak, ideolojiden ve diyalektikten hoşlanmazlar. Buna karşılık, kızların çoğu ahlâk prensipleriyle yakından ilgilenirler. Bu ilginin nedeni ahlâk problemlerini pratik ve soyut hayaller halinde gerçekleştirmek olanağını bulabilmeleri, gerçekleştirmek zorunluğu duyabilmeleri olabilirler.

Ergen kızlar soyut fikirlerden hoşlanmazlar. Hoşlanmazlar çünkü, bütün ayrıntılar algılarında ve anılarında parçaları oldukları bütünün yerini alırlar.

Ergen kız bir dersi, bir öğretmeni şu ya da bu özelliği için sevmez. Onu tümü ile, tüm olarak sever. Ergen kızın zekâsının faaliyetine karışan bütün duygular tümlük, tamamlık gösterirler. Ergen kız bu duygunun doğruluğunu belirten nedenleri aramak zorunluğunu duymaz. genç kızlardaki değişikliklerin, eserle, sahibinin bir tutulmak istenmesinin birleştirilmesinin nedenini burada arıyabiliriz.

Ergen kızlarda duygusal mantık zihin operasyonlarına egemen olur. Zihin operasyonlarında hoşuna giden, ya da kendisine öğretilen formulleri daima aynı şekilde tekrar edeceği yerde kendiliğinden bir yargıya ulaşmaya çalışır. Bir yargılamanın ulaştığı sonucu genel bir öğrenmenin gerçekliğine katılan özel bir şey gibi düşünmez. Ergen kızlara göre genel özeli meydana getirmez. Yaratmaz. Buna karşılık, ergen kızlar duygularının doğruluklarını gösterebilen prensipleri bulmakta zorluk çekmezler, hatırlarlar. çelişmezliği göremezler. Ortaya sürdükleri delillerden hiç birinde, bağdaşamamazlığı, ya da karşılıklı sınırlamayı göremezler. Düşüncelerinde sonuna kadar ısrar etmek eğilimini duyarlar. Geçicilikle sürekliliği bir-

birine karıştırabilirler. Hareket noktası olan girişlerde peşin yargıya dayanan ikinci derecedeki görüşlere yargılamalarında en önemli bir yer verirler.

Ergen kızlar, sosyal yaşamlarının söz konusu olduğu yerlerde iç durumlarını gerçeklik ölçüsü olarak görürler. Anlamadıkları eserlerle ilgili kesin konuşmalar yaparlar. Düşüncelerini kesin bir şekilde belirtiirler. Bunun nedeni her şeyi kişilikleri açısından görmeleridir. Anlamadıklarını anlatmaktan ürkmeleridir.

Ergen kızlar kişiliklerini duymakta oldukları duygu ile değerlendirirler. Bu yüzden, imtihan komisyonları, özellikle, tarih ve edebiyat derslerinde, yargı yetersizliğiyle sık sık karşılaşırlar.

Yalnız bütün bunlar, ergen kızların anlayış mantığından yoksun olduklarını göstermezler. Bir çok kızların çeşitli bilim dallarında parlak sonuçlar elde etmeleri bunu açıkça ortaya atmaktadırlar. Bir çok ergen kızlar yaptıkları işlerin doğruluğunu deneylerle anlamak istemektedirler. Buna karşılık matematikte ve felsefede erkek ergenlerden daha iyi sonuçlar elde etmektedirler. Bu dallarda öğrenimlerini devam ettirdikleri takdirde başarılı olurlar. En çetin müsabakaları, imtihanları kazanırlar.

CİNSİYETİN ETKİSİ

Ergen kızlar ergen erkeklerin tersine olarak, yaşça ilerledikleri ölçüde edebiyatla ve bilimle az ilgilenirler. Küçük kızlar ise, derslere, erkek arkadaşlarından daha canlı olurlar. Dersleriyle daha fazla uğraşırlar. Erinlikten sonra bu durum değişir. Bu durumun tersiyle karşılaşırız. Erinlikten sonra da kızlar boş durmazlar. Çalışırlar. Daha kolay ve çabuk öğrenirler. Bütün bunlara rağmen, bilgi artırmasını sıkıcı buluyorlarmış gibi davranırlar. Fazla şeyler öğrenmek arzusunu pek duymazlar. Erkekler

ise bilgilerini çoğaltmağa çalışırlar. Kızlar daha çok hayali romanları okumak, komşularında olup biten şeyleri öğrenmek, elde ettikleri sırlarla oyalanmak isterler. Meraklarını bu işlerle tatmin etmeğe uğraşırlar. Aşkla, cinsiyetle ilgili sorunlara karşı büyük bir merak duyarlar. Bundan başka kız arkadaşlarıyla, kadın öğretmenleriyle ilgili sırlar ve tuvalet onları fazlaca sarar. Bu duruma en çok çok ruh bakımından gerektiği gibi gelişememiş ve daha önemli, üstün işlerle uğraşmak arzusunu duymayan kızlarda rastlanır. Bu kızlar söylenen şeyleri, yapılan işleri yapmak için can atarlar. Sır mahiyetini taşıyan haberlerle, entrikalarla fazla ilgilenirler. Mektup almaktan, başkalarına yazılmış mektupları okumaktan çok hoşlanırlar. Kendilerine her şeyin söylenmesini isterler. Her şeyi söylemek arzusunu duyarlar. Başkalarının sırlarını öğrenebilmek için sırlarını açıklarlar. Kendilerini beğenirler. Kendilerini beğendikleri için fazla şey söylerler. Basittirler. Basitlikleri yüzünden düşünemezler. Düşünemedikleri için susamazlar.

BİLİM VE DÜŞÜNME EĞİLİMİ

Düşüncelerini evrensel gerçekliklerle bağdaştırabilenler yaşadıkları zamanın önemsiz işleri üzerinde fazla durmazlar. Böyle bir durumun meydana gelebilmesi için bilimin düşünme eğilimi haline gelmesi ve yaşamın evrensel görüşüne cevap vermesi gerekir. Ergen kızlar buna pek elverişli değildirler. Kelimelere ve diğer hayallere, anılara katılmış hazır fikirlerin etkileri altında kalırlar. Çok değişik kavramları kafalarına kolaylıkla yığarlar. Buna karşılık, kendiliklerinden yeni bilgiler aramaktan pek hoşlanmazlar. Bitki, maden koleksiyonlarını yaparlar. Yalnız, aramaktan, bulmaktan ziyade bu bitkilerin, madenlerin kendilerine verilmesini tercih ederler. Bibliografik araştırmaları yorucu bulurlar.

Ergen kızlar, genel olarak, edebiyatı bilimden daha çokseverler. Bununla beraber, edebiyatta da her zaman beklenen başarıyı gösteremezler. Bunun nedenlerinden biri de duygusal yaşamın burada da büyük bir rol oynamasıdır.

Bütün bunlara rağmen, bilim ve edebiyat ergen kızların yaşamında önemli bir yer tutarlar. Yalnız, edebiyat ergen kızların ruh dünyalarının derinliklerinde fazla bir etki yapmaz. Kızlar, bilgilerden, daha doğrusu, fikirleri ifade eden kelimelerden erkeklerden daha iyi yararlanırlar. Muuhayyelerinin canlılığı anılarına şimdiki algının biçimini ve çekiciliğini kazandırdığı ölçüde bilgili bgörünürler. Özel bir konu ile uğraşmak, deneyler yapmak zorunda kaldıkları zaman erkek ergenler kadar başarılı olamazlar. Bazıları, bu çeşit işlerden hoşlanmazlar. Pratik çalışmaları severler. Meselâ, pratik biyolojik çalışmalarda bir balığı, bir başka hayvanı kesmek gerekir. Bu işi isteyerek yaparlar. En çok yorucu ve sıkıntılı ev işlerini yapmaktan kaçınmazlar. Buna karşılık, erkek ergenler kadar iyi gözlem yapamazlar. Parmaklarının becerikliklerine rağmen, genel olarak, âletleri erkekler kadar iyi kullanamazlar. Algıların ve hareketlerin sadece genel fikir çerçevesi içinde bir anlam kazandıkları yerlerde, gözlem ve tepkiler bakımından hiç bir zaman erkek arkadaşlarına yetişemezler. Tersine olarak, kendilerini ilgilendiren nesnelere ve kimselere ait olaylar karşısında büyük bir dikkat gösterirler. Bu olayları büyük bir incelikle değerlendirmeğe çalışırlar. Bu işte çok az aldanırlar.

Ergen kızlar imtihanlar sırasında bilgili görünmek arzusunu duyarlar. Çoğu zaman güven duygusuna ulaşmak zorunluğundan ve bilginin gerektiği gibi sindirilememesinden meydana gelen bu durum kızların arkadaşlarıyla, öğretmenleriyle anlaşmalarını zorlaştırabilir. Kültürlü kadınların çoğunun kurdukları münasebetlerde rastlanan incelikle, hoş görürlülükle, ta-

biilikle çelişir.

ERGEN KIZ VE SEZİŞ

Bilindiği gibi, kadın ruhunun en önemli özelliklerinden biri de seziştir. Kadın ruhu ergenlik çağından itibaren, hatta, ergenlikten önce, en çok sezişle erkeğinkinden ayrılır.

Yalnız burada, öğrenimlerini 12, 13 yaşına doğru sona erdiren kızlarla bu yaşlardan sonra da okula devam eden kızlar arasında bir ayırma yapmak gerekmektedir. İlkler, 15, 16 yaşlarına doğru, bazan da daha erken, küçük birer kadın haline gelirler. Yaşamlarına egemen olan ilgiler ve eğilimler bilincine ulaşırlar. Zekâ tipleri, şekilleri ve ana prensipleri bakımından değişmezler.

Ana zekâ prensipleri nev'in menfaatlerine, aile yaşamına sosyal ve din geleneklerine dayanan aksiyonlardan, düşünme kurallarından ibarettirler. Yaradılışın ve yaşayışın eserleri olan bu kadrolar, günlük tecrübelerin, karşılaşmaların, kazaların, hastalıkların, meslek, aile yaşamının, anneliğin etkisiyle değişikliğe uğrarlar.

Seziş, öğrenimlerini tamamlamamamış, ya da okumamış kızlarda çok erkenden itibaren, büyük bir rol oynar. Oynar; çünkü, seziş eleştirici bir düşünce alışkanlığı ile çerçevelenmez. Sınırlanmaz. İçgüdünün yakın bir benzeri olan seziş, insanların ve nesnelerin değerlerini tanıtan yarım bilinçli bir duygudur. Sezişin mantıkla ilgisi yoktur. Seziş önemsiz bir ayrıntının algısıyla faaliyete geçebilir. çoğu zaman erkek ergenlerin üzerinde durmadıkları bu ayrıntılar ergen kızlarda belirsiz bileşimsel yargıları harekete getirebilirler. Burada ayrıntılarla parçası oldukları sümut nesneler bir arada düşünülürler.

Zekâ bakımından hiç de elverişli bir durumda olmayan

ve okumamış kızlar ev işlerini mükemmel bir şekilde yürütürler. Satıcıların yaptıkları ya da yapmak istedikleri hileleri anlarlar. Satın aldıkları şeyleri değerlendirirler. Küçük kız ve erkek kardeşlerine, diğer aile kişilerine başarıyla bakarlar. Hayır işlerinde verimli olurlar. Bir çok güçlükleri kolaylıkla yenerler. Kısacası kızlar, sezişlerinin sürekli uyanıklılığı sayesinde, bilgili, özellikle, kup kuru bilgili kimselerden daha becerikli varlıklar haline gelebilirler.

GENÇ KIZLAR VE OKUMA MERAKI

Genç kızlar, okumaları uygun görülmeyen eserlerden uzak kalırlar. Romanımsı eserleri, şiir kitaplarını, aile yaşamıyla ilgili yazıları, ünlü erkeklerin ve kadınların yaşamlarını okumak arzusunu duyarlar. Kendileri için yazılmış eserleri bulamadıkları zaman erkek çocuklar için hazırlanmış kitapları okurlar. Erkek ergenler ise, kızlar için yazılmış eserleri okumak istemezler. Ergen kızlar, olağan üstü hikâyeler, macera romanlarıyla erkekler kadar ilgilenmezler. 13 -14 yaşından sonra, kızlar yaşamı dramatik bir şekilde anlatan yazıları tercih ederler. Okudukları romanlarda kadın kahramanların duygularından ziyade erkek kahramanlarına önem verirler.

Ergen kızlar erkek ergenler kadar çeşitli şeyler okumazlar. Yalnız okumağa başladıkları eserler üzerinde daha fazla dururlar. Bu durumun meydana gelmesinde kızların daha çok zamanları bulunması etki yapabilir. Ergen kızlar, meraklarını, heyecan ihtiyaçlarını karşılamağa elverişli, özellikle, başkaları tarafından beğenilen, övülen eserleri satın alırlar ve bitirinceye kadar aralıksız olarak okurlar.

Bilindiği gibi, ergen kızlar çabuk değişirler. Bu kararsızlık, birbirleriyle çelişen düşüncelere, duygulara sahip olmalarından meydana gelmektedir. genç kızlar zaman

zaman bu düşüncelerden birini ya da diğerini benimserler. Bunun sonucu olarak, vakit vakit hayali romanlara karşı düşkünlük gösterirler. Ya da, en ağır eserleri okumağa başlarlar.

Bazı psikologlara ve eğitimcilere göre, mistik eserler bu çağda fazla tehlikeli olabilirler. Bu görüşün doğruluk payını anlayabilmek için her şeyden önce, din duygusunun ergen kızın ruh dünyasında tuttuğu yeri bilmek gerekir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

GENÇ KIZ VE EĞİTİM

GENÇ KIZ VE CİNSİYET EĞİTİMİ

Öteden beri, annelerin, babaların çocuklarının cinsiyet eğitimleriyle uğraşmaları istenmektedir. Bu işin onlara düştüğü söylenmektedir. Gerçekten annelerin, babaların çocuklarının cinsiyet eğitimiyle ilgilenmeleri bir zorunluktur. Buna rağmen annelerinin, babaların çoğu bu işi yapmamaktadırlar. Çocuklarının yanında cinsiyetten söz açmaktan çekinmektedirler. Okullarda da aşağı yukarı aynı durumla karşılaşmaktayız. Öğretmenler de cinsiyet eğitimine gereken önemi vermemektedirler. Onlar da öğrencilerinin yanında cinsiyet konusu üzerinde durmaktan kaçınmaktadırlar. Cinsiyet sorunları ile ilgilenmeyi onlar da iyi bulmamaktadırlar. Özellikle, gerek evde, gerekse okulda, kızların yanında cinsiyete ait problemlerin açıklanması hiç bir şekilde arzu edilmez.

Günümüzde kızlar da erkek çocuklar gibi okula gitmektedirler. Sokağa çıkmaktadırlar. Erkek çocuklarla konuşmaktadırlar. Oynamakta, arkadaşlık yapmaktadırlar. Eskisine nazaran gerek evde gerekse ev dışında daha büyük, geniş bir hürriyete sahiptirler. cinsiyetle ilgili yazılar okumaktadırlar. Sinemaya gitmektedirler.

Bütün bunlardan başka, kızlar erinlikten önce de cinsiyet sorunlarıyla ilgilenirler. Bu konuda ve gizliden gizliye bir birlerine bilgi verirler. Yalnız, bu bilgiler çoğu zaman yanlış olabilirler. Bazı gerçekliklere hayaller, yanlış düşünceler karıştırabilirler. İşittiklerini, gördüklerini, alabildiğine büyütebilirler. Değiştirebilirler. Özellikle, sinemalarda gördükleri, kitaplarda, resimlerde, afişlerde

rastladıkları ve kendilerine söylenmeyen şeylerle ilgilenirler. cinsiyetle ilgili resimler, yazılar karşısında yersiz düşüncelere ulaşabilirler.

Öte yandan taklit eğilimi onları cinsiyet içgüdüsünden ziyade maceralara sürükleyebilir. Bununla ilgili gazete haberleri durumu daha iyi aydınlatmaktadırlar. Bu bakımdan14 -16 yaşları arasındaki kızlar ciddi bir tehlike ile karşı karşıya bulunurlar. Bu yaşlardaki kızlardan kimileri cinsiyet konusunda arkadaşlarından daha bilgili görünmek isterler. Az şey bilmekten utanırlar. İki, üç yıl sonra saklayacakları, bilmekten, bildiklerini belli etmekten utanacakları şeyleri bilmemekten korkarlar. Bütün bunların etkisiyle bazı tehlikeli çarelere baş vurabilirler. Tecrübelere girişebilirler.

Buna rağmen, hemen hemen bütün kızlar cinsiyet hakkında fazla bir şey bilmezler. Yalnız, köyde yaşayan kızlar için aynı şeyi söyleyemeyiz. Köy kızları hayvanların yaşamlarından cinsiyetle ilgili bir çok bilgiler edinirler. Bu alanda en az bilgiye sahip olanlar. birbirlerine sırlarını anlatmalarına rağmen, erinlik öncesi ve erinlik evresi kız öğrencilerdir. Öğrenim, büyüklerin ilgileri, üzüntüsüz, ya da az üzüntülü yaşam bu evrelerdeki kızların çocukluklarını devam ettirmelerine yol açarlar. İlk bakışta beğenilen bu hal zararlı sonuçlar evrebilir. Bu çocuklar ev, okul dışında da çabuk etkilenirler.
Yetiştirme yurtlarında kalan ve bu yurtlardan ayrılan kızların düşmelerinde onların bu alandaki tecrübesizlikleri ve bilgisizlikleri rol oynamaktadırlar. Bundan başka, bu kızlar evlendikleri zaman zorluklaral karşılaşırlar. Evliliğe uyamazlar. Evlilikten kaçarlar. Evliliğe isyan ederler. Kimi üzüntülü, kederli, ürkek kadınlarda görülen önemli karakter karışıklıkları ilk evlilik sürprizlerinden meydana gelebilirler. Yavaş yavaş yaşam kanunlarına uyma zorunluğu bilinc ine ulaştırılan oluğan yaradılışlı kızlar insanlığın varlığına imkân veren doğasal sorumluluklar karşısanda isyan etmezler.

Bilgisizlik, ilk âdet görme sırasında, genç kızların vücut yapısında da ve ruh dünyasından ziyade, sarsıntar meydana gelmelerinde rol oynar. Stanley - Hall, bu konu ile, ilgili olarak şöyle diyordu: " Tabiatta ilk defa böyle bir olayla karşılaşan ve kendisine bilgi verilmemiş olan bir kız, özellikle, bitkin ve sinirli bir kız kadar acınacak hiç bir varlık yoktur".

Bu gibi hallerde iki durum ortaya çıkabilir. Genç kız bu olayla tam bir bilgisizlik içinde karşılaşır. Şaşkına döner. Yaralandığını ya da tehlikeli, korkunç bir hastalığa yakalandığını sanır. Annesini kendisinden uzak bulduğu ya da ona açılmaktan çekindiği takdirde bütün bütün ümitsizliğe düşebilir. Kendi kendine bazı ilâçlar kullanmağa kalkışabilir. İkinci durumda ise, genç kız arkadaşlarından âdet görme ile ilgili bilgiler sağlamıştır. Bununla beraber, güvendiği kimselerin öğütlerinden yoksun kalan kız bu bilgilerden gerektiği gibi yararlanamaz. Bu işin taşıdığı önemi tam olarak anlayamaz. Başkalarının davranışlarına ve evrensellik kazanan süküte bakarak yaşadığı olayı inkâr etmek arzusunu duyar. Vücut yapısında cereyan eden ve ruh dünyasında yankılar yaratan, evrensel bir mahiyet taşıyan değişiklikler karşısında sıkıntı, huzursuzluk duyar. Durumunu kimseye söyleyemez. Çevresinin davranışlarına bakarak bu olayla ilgili sükütün zorunluğu bilincine ulaşır. Bu değişikliği utandırıcı bir olay gibi kabul eder.

Geçmişte de bu olay karşısında aşağı yukarı aynı düşünce kendini gösteriyordu. Gerçekten, bütün çağlar boyunca bu olay iyi karşılanmamıştır. Adet gören kadın tiksindirici bir varlık gibi görünmüştür. Kadının kendisi de bu gibi zamanlarda daha çekingen olmuştur ve olmaktadır.

İlk âdet görmelerin genç kızlar üzerinde meydana getirdikleri derin ve sürekli etkilere gereken önem verilmemektedir. Bunun sonucu olarak da genç kızlar, çeşitli yaşam zorluklarıyla karşılaşmaktadırlar. Anneler,

babalar çoğu zaman iş işten geçtikten sonra harekete geçmektedirler. Tedavi yollarını aramaktadırlar. Bu şartlar içinde büyüyen kızlar anne oldukları zaman kendi çocuklarına karşı aynı şekilde davranırlar. Kızlarının erinlik evresinde içinde bulundukları sıkıntıları azı mağa uğraşmazlar. Onlara gereken ilgiyi göstermezler.

Ergen kızlar okullarda elde ettikleri ve çocuk bakımı ile ilgili bulunan bilgilerden çok az yararlanırlar ya da hiç yararlanmazlar. Bu bilgiler ihtiyaçları karşılayabilecek bir mahiyet taşımamaktadırlar. Canlı varlıkların var olmalarında ve gelişmelerinde rol oynayan kanunlara dayanmamaktadırlar.

GENÇ KIZLARI AYDINLATMA ZORUNLUĞU

Kızlar âdet görme zamanında ve süresince, hiç olmazsa, âdet görme başlangıcında, dinlenebilmeleridirler. Günlük işlerini ancak âdet görme ile ilgili özel yorgunlukları, bitkinlikleri sona erdikten sonra yapmalıdırlar. Bu da ancak onların durumlarının bilinmesi, bu durumlara uygun anlayışın gösterilmesiyle mümkün olabilir. Kızların, durumlarını annelerine, annelerinin yerlerini alan kimselere çekinmeden söyleyebilmeleriyle sağlanabilir. Yalnız, daha önce de söylediğimiz gibi, evde ve okulda bu konu üzerinde durulmamaktadır. Özellikle, ilk âdet görmek şokunun yaratabileceği tehlikeler göz önünde bulundurulmamaktadır. Aşağıdaki örnekler, âdet görmenin kızlar üzerinde yaptıkları etkileri gayet iyi bir şekilde belirtmektedirler. Hatıra defterinden alınan bu örnekler âdet görmenin yarattığı, kokuyu, sıkıntıyı açıklamaktadırlar.

"...Her şeyi bildiğimi sanıyordum. Şimdi H. bana her şeyi anlattı. Adet görme korkunç bir şeydir. Bunu yaz-

mağa devam etmek bile istemiyorum. Böyle şey olabilir mi? Sürekli olarak korku içinde yaşamak gerekiyor. H. dere gibi kan aktığını söylüyor. Fakat bu doğru ise kan gövdeyi götürüyor demektir. Ne korkunç şey. 14 yaşındaki kızlar âdet görüyorlar ve bu 20 yaşına kadar devam ediyor. H. sınıfımızdaki F. B. nin her şeyi bildiğini söylüyor. Derste ona arduaz üzerinde şunu yazmış: (âdet görmenin ne olduğunu biliyormnusun?) H. de altına şöyle demiş: (Elbette, hem de uzun zamandan beri). Salı günü F. ile gideceğiz. H. daha önce, derste ona benim herç şeyi bildiğimi ve onun sıkılmaması gerektiğini yazmış."

Bugün aritmetik dersinde müthiş korktum. H. birden bire kıp kırmızı oldu. Kendi kendime şöyle dedim: Tamam, şimdri. Tamam, diye yazdıl. Adet görür görmez durumu bana söyleyeceği hususunda H. ile anlaşmıştık. H. şubatta 14 yaşına basacak.

"...H. de dün akşamdan beri çok önemli şeyler oluyor. H. dün derste değildi. Evvelki günden beri kendisini hiç de iyi bulmuyordu. Oysa ki. H.nin çok acı ve ilgi çeken bir hali var. Öğleden sonraki açık açık konuşmak istemiyordu. Fakat, durumunu anlatmadığı takdirde gideceğimi söylediğim zaman bana : "Evet, fakat bu zaman süresince anlayışlı olmanı ve bana bakmamanı istiyorum. dedi.

"Anlaşıldı, sana bakmıyorum, yalnız bana açık açık söyle, dedim". O zaman bana her şeyi anlattı. Kendisini çok fena hissettiğini, ikiye bölünüyormuş gibi olduğunu, apandisit ameliyatında bile bu kadar acı çekmediğini, dayanılması güç bir ateş içinde kıvrındığını, buna rağmen cuma günü ve dün soğuktan donduğu söyledi. O zaman annesi çok önemli şeyler söylemiş. Zaten kendisi de bunları daha önce öğrenmiş. Cuma günü doktoru, bekleyelim bunun daha başka nedenleri de olabilir, demiş. Sonra doktor, annesinin kulağına bir şeyler fısıldamış. H. doktorun sözlerini hemen anlamış. Doktor annesine, bazı bilgiler vermek gerekir demiş. o zaman annesi her şeyi anlamış.

H. annesinin yanında hiç bir şeyden haberi yokmuş gibi davranmış. Annesi onu kucaklamış ve ona, artık bir çocuk olmadığını bildirmiş. Ne ise, ben de 30 temmuzda 14 yaşıma basacağım ve en geç 14 yaşından bir ay önce ben de âdet göreceğim. Böyle olunca en çok daha altı ay çocuk kalacağım. H. ve ben çok güldük. Fakat bana öyle geliyor ki H. işi biraz büyütüyor. Bunu söylemiyor ama ben hemen anladım. H. bunu, okul ve babası yüzünden çok korkunç buluyor. Annesi, babasına hiç bir şey söylemiyeceğine dair ona söz verdi. Eğer sözünde durursa.."

"... H. her şeye rağmen okula geldi. Hep ona baktım. Teneffüste bana "aptal aptal bakmaktan seni bir daha men ediyorum. Bu gün ikinci defa sana böyle yapmamanı söylüyorum. Böyle şeyler şakaya gelmez. dedi. Artık bu biraz fazla. Bu yüzden ona bakmak hakkım yok öyle mi? Üçüncü derste ona biraz arkamı dönerek oturdum. Bunun üzerine, birden bire, ayağıyla ayağıma vurdu. Bunu görünce kahkahayı bastım. Öğretmen bizi sükunete dâvet etti. H. de okumağa devam etmesini söyledi. fakat H. hemen biraz rahatsız olduğunu ve bana eve gitmek istedğini bildirdi. Bütün kızlar birbirlerine baktılar. Çünkü, hepsi de rahatsızlığını ifade ettiği anlamı biliyorlardı.."

"...Ah, Allanım, bu gün ben de... Fakat bunu söylemek istemiyorum. Fizik dersinin ortasında ve tekrar yapılırken.. Kalkarken, bunun ne olduğunu düşünüyorum. Sonra hemen anladım.. H.. tereffüste, fizik dersinde neden fazla kızadığımı sormuştu. Gerçek nedeni birden bire ona söylemek istemiyordum... Dönüşte konuşmadım ve çok yavaş yürüyordum. Çünkü... zamanında hızlı yürümemek gerekir... Bunun üzerine, H... "Bu gün kendini çok ağır satıyorsun. bunun nedenini anlayamadım. Belki aşık oldun da ben bilmiyorum. Yoksa...u" dedi. Ben de, "evet senin bildiğin gibi ", diye cevap verdim. H.. da "işte bir daha bana yetiştin." dedi ve hem sokağın ortasında kucakladı. Kendisine herşeyi inceden

inceye anlatmamı istiyordu. Benim gerçekten ona söyleyecek bir şeyim yoktu. O ise kendisine hiç bir şey söylemek istemediğimi sanıyordu. Bu gerçekten hiç de hoş olmayan bir şey. Sonra, bu gece ablamın yanında soyunurken çok dikkatli olmak gerekir. Yalnız, durumu teyzeme anlatmalıyım.. Babamın bunu bilmesini hiç istemiyorum. Bu çok fena bir şey olur. Acaba erkekler bunu biliyorlar mı? Belki eşlerinden bunu öğrenmişlerdir. Yalnız, bunu kızlarından öğrenmedikleri muhakkaktır...".

Zamanımızda, kızların cinsiyet eğitimine eskisine nazaran, daha çok önem verilmektedir. cinsiyet eğitimine gereken önemin verilmesini isteyenlerin sayıları günden güne artmaktadır. Bu işle daha çok ilgilenilmektedir. Bütün bunlara rağmen beklenen yeterli sonuçlara ulaşılamamaktadır.

Cinsiyet eğitimi, özellikle, genç kızın cinsiyet eğitimi, çok nazik bir iştir. Gerektiği gibi anlaşılmayan cinsiyet eğitimi yararlı olmaktan ziyade zararlı olabilir. cinsiyet eğitimi metodu burada her şeyden çok uygulayıcısının uygulama değerine göre bir önem, değer kazanır. İşten anlamıyor bu işin istediği bilgiden, incelikten yoksun olan bir kimsenin elinde en mükemmel cinsiyet eğitimi metodu zararlı sonuçların ortaya çıkmalarına yol açabilir.

ANNE VE CİNSİYET EĞİTİMİ

Genç kızların cinsiyet eğitiminde en önemli iş anneye düşmektedir. Kızının ruh ve vücut durumunu bilen, bilmesi gereken yalnız annedir. Anne kızıyla nasıl konuşulması gerektiğini, ne zaman konuşacağını, neler söyleyeceğini bilir. Ya da bilmelidir.

Anneler vardır. İyi bir sağduyuya sahiptirler. İyi bir öğretim görmüşlerdir. Çocuklarını sevmektedirler. Böyle anneleri olan kızlar gereken yardımı görürler. Yalnız, ne yazıkki, böyle annelerin sayısı, özellikle, memleketimizde

çok azdır. Ergenliklerinde cinsiyet yaşamlarıyla ilgili ve yeterli bilgiler edinememiş, anneleri tarafından gerektiği gibi ve samimi bir şekilde aydınlatılmamış kızlar anne oldukları zaman çouklarını bu konuda aydınlatmakta zorluk çekerler. Kızlarıyla bu çeşit meseleleri konuşamazlar. çekinirler. Utanırlar...

Öte yandan bu konuda kızlarla konuşanlar çok dikkatli olmalıdırlar. Anneler kızları için iyi şeyler düşünürler. Doğasal kadın inceliklerine sahiptirler. Bütün bunlar kızların cinsiyet eğitimleri için önemli özelliklerdir. Ancak, bu özellikler bu iş için yalnız başlarına bu işten beklenen sonuçları sağlayamazlar. Annelerin, daha başka özellikleri, fizyolojik bilgileri olması, hiç olmazsa, bu işe yetecek kadar, genç kız psikolojisine vakıf bulunması, genel kültürle değerlenmesi de bir zorunluktur. gerekli fizyolojik bilgilerden, psikolojik ve genel kültürden yoksun olan anneler kızlarıyla, durumlarına uygun bir şekilde konuşmakta zorluk çekerler. Konuşamazlar.

Genç kız cinsiyet eğitimini güçlendiren diğer önemli bir neden de, kızlarıyla anlaşabilen, samimi münasebetler kurabilen, kızlarının yakınlıklarını, güvenlerini kazanabilen, onların sağlıkları, gelişmeleri, hayalleri, arzuları, endişeleri, korkuları ile gerektiği gibi ilgilenmesini bilen annelerin sayısının çok az olmasıdır.

BAĞIMSIZLIK BAĞLILIĞI

Zamanımızda bağımsızlık isteği genç kuşaklarda yetişkinlere nazaran daha büyük bir önem kazanmıştır. Bunun nedenini insan topluluklarının oluşlarında, ergenlere tanınan geniş hürriyette, sosyal çevrelerde düzen faktörü olan otoritenin günden güne eski değerini kaybetmesinde, gevşemesinde, azalmasında aramak gerekir. Bir yandan geniş bir hürriyetten yararlanan, yararlanmak hakkına sahip olduğuna inanan, diğer yandan da

bazan aşırılığa kaçan davranışların sınırlandırmağa elverişli tepkilerle karşılaşmıyan gençler tam bir serbestlik isteğini benimsemeğe ve bu isteğe uygun bir yaşam özlemini duymağa başlamışlardır. Bu yüzden varlıklarının dışından gelen ve intibaksızlarıyla ilgili uyarmaları iyi karşılamamaktadırlar. Bu uyarmaları yetişkinlerin baskı eğilimlerinin birer belirtileri gibi değerlendirmektedirler. Sert tepkiler göstermektedirler.

Genç kızların tepkili bir yaşam şeklini benimsemelerinin, tenkitlerden hoşlanmamalarının, varlıklarına karşı bazan aşırılığa kaçan bir hassasiyet göstermelerinin diğer önemli nedenlerinden biri de bir an önce çocukluğun etkilerinden kurtulmak arzusu ve yetişkinliğe ulaşmak sabırsızlığıdır. Bütün bunların etkisiyle, genç kızlar her yerde ve herkesten saygı beklerler. Yakınlık ararlar. Kendilerini önemsizleştirenlerden nefret ederler. Acınmaktan ürkerler. Başkalarının etkileri altında kalmak istemezler. Başlarına buyruk olmak eğitimini duyarlar.

Kızlar vardır. Hastalanırlar. Annelerine haber vermezler. Hastalıklarını saklarlar. Acı çekmeyi acınmanın üzüntülerine üstün tutarlar. Yalnız, bu durum daha ziyade sevilmeyen annelerin yanında ortaya çıkar.

Bir çok anneler ergenlik çağına girmiş olan kızlarını çocuk saymakta devam ederler. Bu yüzden çeşitli anlaşamamazlıkların doğmasına yol açarlar. Bir çocuk gibi gördükleri kızlarının işlerine karışırlar. Böylelikle, kızlarıyla aralarını açarlar. Kızlarını çocuk gibi görmeleri yüzünden onlara karşı gereken dikkatle hareket edemezler. Kızlarının yaşlarına ait fizyolojik, cinsiyet yaşamlarını göz önünde bulundurmazlar. Onların, bazı tehlikeli ve cinsiyetle ilgili davranışlarda bulunabileceklerini düşünmezler. Beklemedikleri olaylarla karşılaşırlar. Pişmanlık duyarlar. Feryat ederler. Kızlarını suçlandırırlar. Yalnız onları sorumlu tanıtmağa uğraşırlar.

EĞİTİM'İN ZAMANI

Bazı kızlar 14, 15 yaşına girmelerine rağmen vücut ve ruh bakımından gereken gelişmeyi gösteremezler. Küçücük bir çocuğun vücuduna ve ruhuna sahip olurlar. Bu çocuklara, sırf yaşlarına bakarak, cinsiyetle, âdet görme ile ilgili verilecek bilgiler pek yararlı olmazlar. Bu bilgiler, tersine olarak, onların iç dünyalarında sarsıntılar, karışıklıklar yaratabilirler. Buna karşılık, bu çeşit bilgilerin daha erkenden verilmesi gerekmektedir. Görüldüğü gibi bu iş, sanıldığı kadar, pek kolay değildir. oldukça karışıktır. Bunun nedeni, ilk âdet görmelerin bütün kızlar için aynı zamanda kendilerini göstermeleri, kızlara göre çeşitli yaşlarda ortaya çıkmalarıdır.

Genç kızların cinsiyet eğitimi işinde acele edilmemelidir. Bu iş tedrici bir şekilde yürütülmelidir. Verilecek bilgiler koruyucu bir mahiyet taşımalıdırlar. Birden bire verilen bilgiler, bu bilgileri veren kimse, ne kadar becerikli, yeterli olursa olsun, kızlarda büyük bir heyecen ve korku yaratırlar

Burada, daha öncede kısaca belirtmeğe çalıştığımız gibi, her şeyden önce annenin ilgilenmesi, kızını aydınlatması gerekir. Yalnız, annelerin bu işe karışmaları, bu günkü şartlar içinde beklenen sonuçları vermemektedirler. Hatta çoğu zaman zararlı olmaktadırlar. Bunun başlıca nedeni, annelerin gerektiği gibi işi ele almamalarıdır. Daha doğrusu, bu iş için yetkili olmamalarıdır. Zamansız işe karışmalarıdır. Yersiz müdahalelerde bulunmalarıdır.

Cinsiyet eğitiminin yetersizliği bu eğitimi yürütebilecek kimselerin, annelerin bulunmamasından ileri gelmektedir.

Bazı halleri bir yana bırakırsak, baba kızlarının cinsiyet eğitimiyle uğraşmaz. Böyle işlerle ilgilenmekten

çekinir. Utanır. Bu çeşit işlerle uğraşmağa kalkıştığı takdirde çevresinin ve kızının tepkileriyle karşılaşır. Kızlar babalarının bu türlü işlerle ilgilenmelerini istemezler. Bundan başka, baba, kızının cinsiyet yaşamına, meselelerine uygun kelimeler bulmakta, genç kızın içi dünyasına elverişli sözleri siylemekte bir kadına nazaran çok daha büyük güçlüklere uğrar. Söylediği şeyler, yanlış, ters anlaşılabilir. Böylelikle, tehlikeli sonuçların ortaya çıkmalarına yol açabilir. Erkek ve kadın doktorlar için de aşağı yukarı aynı şeyleri söyleyebiliriz. Kadın doktor burada erkek doktordan daha yararlı olabilir. Genç kızları, kendi, özel tecrübelerinden faydalanarak aydınlatabilir. Bununla beraber, o da erkek doktor gibi, meslek etkisinden kolay kolay uzak kalamaz. Daha ziyade, işin organik yanlarıyla ilgilenir. Üzüntü ve sıkıntı içinde yaşayan, bunalan kızlara, psikolojik durumlarına uygun yardımlarda bulunmakta zorluklarla karşılaşır.

TOPLU CİNSİYET EĞİTİMİNİN SAKINCALARI

Doktorun, okulda 13 - 15 yaşlarındaki kızlara, toplu olarak, cinsiyetle ilgili bilgiler vermesi hiç de doğru değildir. Cinsiyet yaşamı ile ilgili bazı sorunlar başkalarının yanında işlenemez. Bu yaşlardaki kızlardan kimileri erinliğe ermişlerdir. Diğer kımi kızlar da henüz âdet görmemişlerdir. Bir kısmı bu konuda bilgiler edinmiştir. Cinsiyeti utandırıcı bir şey gibi görmektedir. Bu gibi hallerde, cinsiyetle ilgili pek az şeyler bilen, ya da hiç bir bilgiye sahip bulunmayan kızlar şaşkına dönerler. Böyle şeyleri duymak istemezler. İsyan ederler. Fazla heyecanlanırlar. Korkarlar.

Cinsiyet eğitimi konusunda en büyük güçlük ergenliğin başında kendini gösterir. Ergenliğin başında kızlar erinliğe ermek üzeredirler. Ya da ermişlerdir. Onları âdet

görme zamanına hazırlamak gerekmektedir. Bu da sanıldığından çok zordur. Bu işi anneden başka, sayılan, sevilen okul müdiresi, ve kadın öğretmen de yapabilir. Yalnız, kadın öğretmenini fazla genç olmaması, etkin, bilgili, sağlam karakterli olması gerekmektedir. Kalbi genç kalmış ve sevgi ile dolu böyle bir kadın öğretmen en soyut fizyolojik bilgileri, kadınlığından ve annelik duygusundan yararlanarak, genç kızlara vermek olanağını elde eder. Özel tecrübelerinin ve yaşamının da yardımıyla, cinsiyetle ilgili bütün sorunları öğrencilerin kolaylıkal anlatabilir.

MERAK VE EĞİTİM

Cinsiyet eğitiminde yapılması gereken şey, yaşamı sağlayan tabiat kanunlarını saklamak değil, yersiz ve zamansız bilgiler vermekten kaçınmak ve böylelikle, onların, derin, sürekli, tehlikeli etkiler yapabilecek olan şiddetli heyecanlar, korkular duymalarını önlemektir.

Kızlar bu yaşam evresinde vücut ve ruh yapısı bakımından büyük bir kararsızlık gösterirler. Bu zamanda yapılacak yanlış, yersiz müdahaleler, yok edilmesi güç, tedavileri uzun süren psikolojik hastalıklara yol açabilir.

Ergenliğin başında, kızların, kendileri için tehlikeli olabilecek heyecanlardan, korkulardan uzak kalabilmeleri için yapılması gereken işler vardır. Kızların gösterdikleri meraklar, ilgisizlikle karşılanmamalıdırlar. Kızların uyanan merakları tatmin edilmelidirler.

Cinsiyet eğitiminde bazı derslerden, bu arada, biyolojiden yararlanmak mümkündür. Bitkilerdeki üreme işinden hayvanlardaki ve insanlardaki üreme işinden hayvanlardaki ve insanlardaki üreme olayına geçmek suretiyle en önemli bir cinsiyet problemi hakkında genç kızlara bilgi verilebilir. Bitkilere ve hayvanlara ait

özelliklerden hareket edilerek en genel prensiplere, kanunlara ulaşılabilir. Bu gibi hallerde bu kanunlar soyut şekiller alırlar ve ergen kızlarda heyecanlar, korkular yaratan kişisel hayallerle değerlenmezler.

Böyle bir cinsiyet eğitimi için en elverişli zaman erinlikten önceki zamandır. Kızlara erinlikten önce böyle bir eğitim verildiği takdirde tehlikeler azalır. Gerçekten, kızlar erinlikten önce, bu bilgileri diğer bilgiler gibi kazanırlar. Bu bilgileri diğerlerinden farklı bulmazlar. Cinsiyetle ilgili bilgileri yadırgamazlar. Tabiî şeyler gibi görürler.

Bilindiği gibi, organik karışıklıklar ve bu karışıklıkların iç dünyadaki yankıları heyecan yaratırlar. Çocuklar çok soyut kavramları anlayamazlar. Bunun için, soyut kavramların açık örneklerle anlaşılır bir hale getirilme zorunluğu vardır. Böyle yapıldığı takdirde çocuklar en soyut kavramları anlama olanağını kazanırlar.

Bu şekilde yavaş yavaş ve uzun zamandan beri yeni evreye hazırlanan kızlar güvendikleri, inandıkları, sevdikleri annelerinni, öğretmenlerinin verdikleri bilgiler karşısında heyecana kapılmazlar. Korkmazlar. Şaşkınlık duymazlar.

Burada önemli saydığımız bir noktayı belirtmeyi faydalı buluyoruz. Cinsiyet eğitimi işine zamanında başlanmalıdır. Bu işte acele edilmemelidir. Geç de kalınmamalıdır. Bununla beraber, zamanından önce verilen cinsiyet eğitimi zamanından sonra verilen cinsiyet eğitiminden daha az sakıncalıdır. Daha önce kazanılmış ve cinsiyetle ilgili bulunan fizyolojik bilgiler erken yapılacak müdahaleleri zararsız bir hale getirirler. Yalnız, vaktinden önce sağlanan bilgiler kızların varlıklarıyla gereğinden çok ilgilenmelerine yol açabilirler. Kızların birbirlerine kendileri için yararlı olmayan şeyler anlatabilirler. Fena alışkanlıkların doğmalarında rol oynayabilirler.

Burada cinsiyet sorunları üzerinde ne zaman durulması gerektiği sorusu ortaya atılabilir. Cinsiyet eğitimine başlanması zamanı kızların arkadaşlarıyla ya da başkalarıyla cinsiyet sorunları hakkında konuşmağa başladıkları zamandır. Kızlar arasında bu çeşit konuşmalar başlar başlamaz işe başlanmalıdır. Kızlarla samimi bir şekilde konuşulmalıdır. Onların, cinsiyetle ilgili bütün sorularına doğru cevaplar verilmelidir. Kızlar, kendilerini meşgul eden ve saklamağa, gizli tutmağa çalıştıkları sorunları söylemeğe teşvik edilmeledirler.

Kızlar vardır. Vücutça değişirler. Erginlik belirtilerini gösterirler Erinlik hakkında hiç bir şey bilmezler. Çocukca bir umursamazlık içinde bulunurlar. Bu gibi hallerde yapılması gereken şey onları izlemektir. 13 - 15 yaşları arasında bulunan ve nedensiz bir yorgunluktan şikâyet eden, bakışlarında, davranışlarında eski canlılığı ile çelişen bir halsizlik, bitkinlik gösteren, teni biredn bire ve anlışılmayan nedenlere, zaman zaman sararan, yüzü kızaran, durup dururken ateşi çıkan bir kızın durumunda yeni bir değişikli olduğunu düşünmek gerekir. Kızın vücudunda ve karakter özelliklerinde yer alan kadınlık belirtileri yeni bir evrenin başlamak üzere bulunduğunu bildirirler.

Bundan başka, erinliğe ermek üzere olan kızların büyük çoğunluğu çok değişirler. Fazla hayal kurarlar. Duygulu olurlar. Üzüntü içinde yaşarlar. Çabuk heyecanlanırlar. Sinirlenirler. Bir hiç yüzünden ağlarlar. İstekleri yerine getirilmediği zaman küserler. her şeye alınırlar. Sabısızlık gösterirler.

İşten anlayan anne, ya da, öğretmen, bu davranışlarla karşılaştığı zaman harekete geçer. İşe başlamanın zamanı geldiğini anlar. fırsatlardan yararlanmağa çalışır. Kızın cinsiyet eğitimiyle ilgilenen anne, öğrencisine bu alanda yardım etmek isteyen öğretmen onunla mümkün olduğu kadar sade ve tabiî konuşmalıdır. Vereceği bilgilerle genç

kızın daha önce öğrendiği bilgiler arasında bağlantılar kurmalıdır. Genç kıza, onu meşgul eden meselelerden yararlanarak, yeni bilgiler kazandırmağa uğraşmalıdır. Günlük olayları göz önünde bulundurmalıdır. En anlamsız gibi görünen olayların bu işte yararlı olabileceklerini unutmamalıdır. Bu işte en iyi davranışın tabiati izlemek olduğunu unutmamalıdır. Ergen kızın iç yaşamına uygun bir tutuma sahip bulunmalıdır.

Yeterli bir öğrenim yapmış olan bir kıza olayların bilimsel bir şekilde anlatılması ve bu olayların sağlıkla ilgili sonuçlarının belirtilmesi uygun olur. Ürkek ve çekingen bir kızın karşısında ise, teskin edici kelimeler kullanmak, ona, büyük bir kız, sonra da, bir kadan, anne olmanın taşıdığı önemi anlatmak, bütün bunlardan sevinmesi, övünmesi gerektiğini söyleme, onu bunlara inandırmak iyi sonuçlar verir. Hayalci ve duygulu kızlara da, işin duygularla ilgili yanlarının belirtilmesi, yeni evre ile beraber kızın kazandığı etkinliğin anlatılması yararlıdır. Onlarda, tabiattan örnekler verilmnek suretiyle bu değişikliğin olumlu ve zorunlu anlamı yaratılmalıdır. Kısacası, kızlara bilmeleri gereken bilgiler açık bir şekilde, çekinilmeden, sıkıntı duyulmadan, sıkıntı belirtilerini göstermeden, tabiî ve sade olarak verilmelidir. Bu bilgilerin çeşitlendirilmelerine, kızları incitmiyecek şekilde ayarlanmalarına dikkat edilmelidir.

GENÇ KIZ VE EVLİLİK

Kızlara evlilikle ilgili bilgiler vermek daha da zordur. Bu zorluk evlilikle ilgili bazı konularda bütün bütün artar. Daha önce de söylediğimiz gibi, köy kızlarının bu hususta aydınlatılmağa pek de ihtiyaçları yoktur. Şehir kızlarına gelince iş değişir. Şehirlerde sinemalar, tiyatrolar, romanlar, sokaktaki örnekler genç kızların mu-

hayyilelerine sürekli olarak esrarlı bir yön verirler. Gerekli bilgilere sahip olmayan bu kızlar yanlış düşüncelere ulaşabilirler. yollarını şaşırabilirler. Onları duygusal karışıklıklardın ve cinsel sapınçlardan korumanın en iyi çeresi onları evliliğin gerçek anlamı hakkında aydınlatmaktır.

Evlilikle ilgili bazı konular hakkında kızların merakları uyandırılmamalıdır. Bu merakı izlemelidir. Gerektiği zaman kızların bu hususdaki merakları tatmin edilmelidir. Bu şekilde kızın kendi kendine ve gizli olarak merakını gidermeğe çalışması önlenebilir. Burada da mümkün olduğu kadar genel fikirlerden yararlanmak yerinde olur. Bitkiler dünyasında egemen olan döl kanunları ile işe başlanabilir. Benzer olay ların balıklarda, kuşlarda, memelilerde, kısacası, bütün canlılarda kendilerini gösterdikleri söylenebilir. Canlı bir varlığın meydana gelebilmesi için erkek ve dişi hücrelerin birleşmelerinin gerektiği anlatılabilir.

Olağan bir şekilde büyütülen bir kız erkek kardeşleriyle beraber bulunur. Küçük kardeşlerine, bebeklere bakar. Erkek çocukların bazı bakımlardan kız çocuklara benzemediklerini görür. Bundan üzüntü duyar. Hayal kırıklığına uğrar. Bu ayrılıklar karşısında yeni ergen kızlar erkek çocukların duydukları endişelerden uzak kalırlar. Bunun için kızlara etraflı bilgi vermek mümkündür ve tehlikeli değildir.

Kıza, bir varlığın meydana gelmesinde evliliğin oynadığı rol anlatılmalıdır. Bu iş yapılırken kızların bazı yanlış düşünceler hakkında aydınlatılmaları gerekir. Erkek ve kız çocukların cinsiyet bakımından daha büyük bir hürriyete sahip olmalarını isteyenler vardır. Bu konuda ölçüsüz bir hürriyetin çok zararlı sonuçlar yaratabileceği, ancak temiz bir geçmişleri olan eşlerden kurulan yuvaların devamlı olabilecekleri gerçeği genç kızlara anlatılmalıdır. Bir çok erkeklerle duygusal münasebetler ku-

ran kadınların, yuvanın sürekliliğini ve sağlamlığını sağlayan bağlılıktan yoksun olacakları bildirilmelidir. Bir şeyin elde edilebilmesi güçlüğü ölçüsünde değer kazandığı söylenmelidir. Aynı şekilde, bir kadının dayanma, duygularına karşı koyma, egemen olabilme gücü ölçüsünde değer kazandığı söylenmelidir. Öte yandan, cinsiyet bakımından topluluğun kurallarına uymayanların karşılaşacakları tepkileri, bu tepkilerin yaratacakları ruh sarsıntılarını belirtmek yararlı olur. Bu konuda gerekli bilgiler edinen kızlar dıştan gelen tehlikelerden ve duygularının, muhayyilelerinin zararlı etkilerinden uzak kalabilirler. Kendilerine daha iyi egemen olabilirler. Bir birleriyle çelişen eğilimler karşısında bocalamazlar. Sinemanın, tiyatronun, arkadışlarınınetkileri altında fazla kalmazlar.

Cinsiyet eğitimi okullarda, genelliği ile ele alınan üreme işiyle ilgili derslerle başlanabilir. Bu eğitim, çocuk bakımı dersleriyle tamamlanabilir. Genç kız, çocuğun doğumundan önce, doğumu sırasında ve doğumundan sonra annelik organizmasının geçirdiği değişiklikleri öğrenmelidir. Yeni doğan bir çocuğa nasıl bakılması gerktiğini bilmelidir.

Bütün kız okullarında, çocuk bakımına, ev ekonomisine önemli bir yer ayrılmalıdır. Bütün genç kızlar evlenmeğe teşvik edilmelidirler. Onlara, annenin topluluktaki seçkin yeri gösterilmelidir. Anneliğin şerefli bir şey olduğunu anlatılmalıdır. Genç kıza anneliği sevdirmek demek onu olağan ve sağlam bir yaşama hazırlamak demektir. Çocuktan nefret eden kadınların çoğu normal olmayan kadınlardır. Bu çeşit sözler genç kızlar üzerinde önemli etkiler yaparlar. Yaparlar; çünkü, bu sözler onların işitmek istedikleri sözlerdir. Genç kızların bu doğasal eğiliminden yararlanmak, onların hayır işlerinde, çocuk bakımında yardımlarını sağlamak mümkündür.

GENÇ KIZIN DÜŞMESİNDE ROL OYNAYAN NEDENLER

Kimi psikologlar, psikanalistler fuhşu bir sinir hastalığı çeşidi gibi düşünmektedirler. Bu düşüncenin her zaman bir gerçeklik belirttiğini söyleyemeyiz. Bir çok hallerde normal olan kadınlar ve ergen kızlar da, başka nedenlerin etkisiyle, bu yola sürüklenebilirler. Düşebilirler.

Genç kızların düşmelerinde, gelişmeleri sırasında ortaya çıkan psikolojik ve fizyolojik karışıklıklar önemli bir rol oynarlar. bundan başka, sosyal yaşamla ilgili nedenler de aynı sonucun meydana gelmesinde geniş ölçüde etki yaparlar.Sağlam bir ahlâk anlayışına sahip olmayan, anneleriyle, babalarıyla anlaşamıyan, terkedildiğine inanan, cinsel bakımdan zamanından önce gelişen, olgunlaşan kızlar daha çabuk düşebilirler. Çalışmaktan hoşlanmayan, kendilerini beğenen,övünmekten hoşlanan, süse, eğlenceye düşkün olan genç kızlar da bu tehlike ile karşılaşabilirler. Zekâ yetersizliğini gösteren genç kızlar iyi düşünmek olanağından yoksun kalırlar. İçtepkilerin oyuncağı haline gelirler. Yapılan etkilere göre davranmaktan uzak kalamazlar. Vaadlere çabuk kanarlar.

Yaradılış bakımından yeterli olmayan ve iyi bir eğitim görmeyen kızlar 16 yaşından önce cinsiyetle ilgili etkilerin ve merakların zorlamasıyla tehlikeli tecrübelere girişebilirler. İlk tecrübe karşısında tiksinti duyabilirler. Buna rağmen, çvrenin de etkisiyle, yollarını şaşırmış olan genç kızlar yavaş yavaş yeni yaşamlarına alışabilirler. Bu yaşamı kendileri için tek yaşam biçimi gibi benimseyebilirler.

Bazı genç kızlar kendilerine egemen olamazlar.

Aşıklarını sevindirmek, memnun etmek için kendilerini bırakırlar. Sevgililerini kaybetmemek için her şeyi göze alırlar. Bu duruma düşen genç kızlar artık kendilerine karşı gereken saygıyı gösteremezler. Daha sonraki yaşamlarında kendilerini korumak zorunluğunu duymazlar. Bütün bütün düşerler.

Yalnız, ilk düşmelerin psikolojik ve fizyolojik nedenleri ne olursa olsun, bu halin bir alışkanlık haline gelmesinde seçilen mesleğin, çevrenin, diğer sosyal faktörlerin ve sefaletin olumsuz etkileri başlıaca rolü oynamaktadırlar. Bu alışkanlığı kazanan kızların çoğu ergenlik çağını aşarlar. Yetişkinlik çağına girerler. Genel olarak, normal aileye mensup ve normal bir vücut, ruh yapısına sahip kızlar 18 yaşından önce, şu ya da bu neden yüzünden düşseler bile, kendilerini toparlıyabilirler, olağan yaşama dönebilirler. Bu gibi hallerde, onların düşmelerinde rol oynayan nedenin yanında aynı derecede kuvvetli ve olumlu nedenler de etki yaparlar. Genç kızlar yaptıkları işlerden utanırlar. Pişmanlık duyarlar Çevrelerinin iyi karşıladığı davranışları benimsemek arzusunu duyarlar.

Her şeye rağmen, düşen genç kızların sayısı sanıldığından çok azdır. Genç kızların çoğu saf, temiz kalmak istemektedirler. isteklerini gerçekleştirmekte de büyük zorluklarla karşılaşmamaktadırlar.

Genç kızların düşmelerini önlemenin en iyi yolu onları aydınlatmaktadır. Onlara, cinsiyet yaşamı ile ilgili gerekli ve yeterli bilgiler vermektir. Onlarda sağlam bir ahlâk anlayışını yaratmaktır. Genç kızların zihin bakımından gelişmelerini sağlamaktır. İradelerini çalışma alışkanlığıyla disiplinli bir hale getirmektir.

İyi bir çalışma alışkanlığı kazanmış olan kızlar kendilerini iç ve dış tehlikelerden koruyabilirler. Uzun bir öğrenimin zorunlu kıldığı zihinsel faaliyet genç kızlar için etkin bir koruyucu rolünü oynar. Bundan başka, ev işleri de genç kızı bütün tehlikelerden uzak tutacak olan annelik duygusunu geliştirir. Bu bakımdan da, genç kızların

okudukları okullarda ev işlerine geniş bir yer ayrılmalıdır. İyi yürütülen ev yönetimi dersleri genç kızlara sükunet verir. bu dersler ergen kızlarda başkalarına yararlı olmak eğilimini kuvvetlendirirler. Yetimler yurtlarında iyi bir ev kadını olmak yeteneklerini kazanmış ve çeşitli nedenlerle düşmüş olan kızlar, genel olarak, içine düştükleri durumdan kurtulabilmektedirler. Bunlar arasında aynı hali devam ettirenlerin sayıları azdır.

ERGENLİK VE RUH SAĞLIĞI

Kızların, çocukluk çağı ile yetişkinlik çağı arasında yer alan sıkıntılı evreyi fazla sarsılmadan aşabilmeleri için onların vücut ve ruh sağlıklarına her zamankinden fazla önem verilmesi gerekir. Böyle yeni ve nazik yaşam evrelerinde pek önemsiz sayılan olaylar bile büyük, sürekli etkiler yaparlar. Gelişmeye olumlu ya da olumsuz bir yön verirler. Gelişmeyi kolaylaştırırlar. Zorlaştırırlar; ya da bütün bütün durdururlar.

Yaşamın bu evresinde, çevrelere ve şartlara göre çok değişen karışıklıklarla ortaya çıkan zihinsel, organik bir düzensizlik, hastalık meydana gelebilir. Dr. Marthe Francilton'e göre, bu evrede isteri hastalığına tutulan genç kızlar, bir hiç yüzünden ağlarlar ya da gülerler. Zekâlarından yararlanamazlar. Ard arda sevinirler ve üzülürler. Herkesin herkesten çok kendileriyle ilgilenmelerini isterler. Başkalarının ilgilerini kazanabilmek için her şeyi göze alabilirler. En iyi ve en fena işleri yapabilirler. çabuk kırılırlar. Küserler. Birden bire ümide kapılırlar. Ani olarak ümitsizliğe düşerler.

Adet görmeden üç dört gün önce vucutça ve ruhça sağlam bir çok kızların görüş açıları daralır. Bu hal âdet görmeden bir kaç gün sonraya kadar devam eder. Er-

genlikte görülen karışıklıklar, patolojik haller, genel olarak, olağan bir gelişmenin geçici olayları anlamını taşırlar. Bununla beraber, bu karışıklıklar karşısında hareketsiz kalınmamalıdır. Bu karışıklıkların ciddi kırışıklıklara yol açabilecekleri düşünülmelidir. Bu düzensizliklere gereken önem verilmelidir. Bu zamanlarda ortaya çıkan sağırlık gibi bazı bozukluklar üzerinde durulmalıdır. Genç kızlar kendilerini çok korkutan, heyecanlandıran bu çeşit durumlar karşısında yalnız bırakılmamalıdırlar. Bütün bunların geçici olduklarına inandırılmalıdırlar.

Sağlık bakımından iyi durumda olan kızlar bile, âdet görme sırasında vücutları ve ruhları ile ilgili bazı davranış bozuklukları gösterebilirler. Bu bozukluklar âdet görmenin yarattığı tansiyon değişikliğinden meydana gelebilirler. Kimi kızlarda ortaya çıkan bu nevi âni değişiklikleri anlamak için onların tansiyonlarını ölçmek yerinde olur.

Kimi kızların vücutları âdet görme yüzünden kaybettikleri kanları gerektiği şekilde telâfi edecek durumda olmazlar. Kimileri de çok kan kaybederler Uzun zaman ve sık sık âdet görürler. Vücutça ve ruhça bitkin bir hale gelirler. Kayıplarını telâfi edemezler. Bu düzensizlikler çeşitli nedenlerin etkileriyle ciddi bir mahiyet alabilirler. Tehlikeli olabilirler. Özellikle, imtihan sıralarında, ani değişikliklere yol açabilirler. Aşırılık kazanabilirler. Bu gibi hallerde perişan bir durumda olan genç kızlar derslerine büyük bir güçlükle çalışırlar. Ani tansiyon değişiklikleri yüzünden çabuk heyecanlanırlar. Duydukları başarısızlık korkusunun etkisiyle kızların heyecanlılık halleri daha da şiddetlenirler. Genç kızlar, imtihan sıralarında geç yatmak ve erken kalkmak isterler. Durmadan çalışırlar. daha doğrusu, kendilerini çalışmağa zorlarlar. Bu da, genç kızların durumlarından meydana gelen huzursuzluğu bütün bütün arttırır. Genç kızlar iştahtan kesilirler. çeşitli vücut ağrılarından, yor-

gunluktan şikâyet ederler. Baş ağrısına tutulurlar. İç sıkıntılarından kurtulamazlar. Üzüntülü olurlar. Her şeye sinirlenirler. Yavaş yavaş işlerden soğurlar. Özellikle, zor işlerden kaçarlar.

Erkek ve kız ergenler için en elverişli çalışma zamanı sabahlardır. genç kızların da çalışma verimlilikleri öğleye doğru en düşük noktaya ulaşır. Öğleden sonra ise, kızların verimlilikleri fazlalaşır. fazlalaşır ama öğleden önceki seviyesine varamaz. Gerek erkek ve gerekse kız okullarında, haftalık ders programları hazırlanırken bu önemli noktanın göz önünde bulundurulması zorunluğu vardır. Zor, yorucu dersler daima günün ilk saatlerine konulmalıdırlar. Öğleye yakın ve öğleden sonraki zamanlarda nisbeten hafif dersler yer almalıdırlar.

Buraya kadar söylediklerimizden de kolayca anlaşılabileceği gibi, yeni ergenlerin fizyolojik ve psikolojik yaşam şekillerine gerek evde, gerekse okulda, büyük bir önem verilmelidir. Genç kızların beslenmelerine dikkat edilmelidir. Bilindiği gibi, erkek çocuklar ergenlik çağında, eskisi kadar iştahlı olmazlar. çoğu etten hoşlanmazlar. Sebze yemeklerini, meyvayı tercih ederler. Yatılı okulların yemek tabelalarını yapanlar bunu unutmamalıdırlar. Genç kızlara taze ve yeşil sebze yemeklerini vermelidirler. Küçük çoccuklar gibi ergen kızlar da tatlıyı severler. Yatılı kız okullarında mubak önemli bir yer tutar. Onun için mubak, bu çeşit okullarda okul organizasyonun en önemli kısımlarından biri gibi düşünülmelidir. Düşünülmelidir; çünkü, en çalışkan ergen kızlar bile gerektiği gibi beslenmedikleri zaman kendilerinden beklenen başarıları gösteremezler. Sonra 14 - 18 yaşları arasındaki kızlar kaybettikleri kanı telâfi etmek zorundadırlar. Bunu yapamıyan kızlar, özellikle, sağlam yaradılışlı olmayan kızlar, çeşitli organik ve psikolojik rahatsızlıklara, hastalıklara tutulabilirler.

Kızların iştah açıcı ve sertliğe kaçan vücut hareketleri yapmalarına izin verilmemektedir. Bu yüzden kızlar, yo-

rucu olmayan jimnastik hareketleriyle yetinmek alışkanlığını kazanmaktadırlar. Bu da, İsveç jimnastiğinin soyut hareketlerinin bu çağdaki kızlara uyamıyacağını göstermektedir. Kızlar, yararlı olmayan işlerden hoşlanmazlar. Daha çok pratik, incelik ve güzellik taşıyan bileşiksel hareketleri beğenirler. Yapmak isterler.

Ergen kızlar açık hava oyunlarını çok severler. Yalnız bu oyunları oynayan kızlar yorulmağa başlar başlamaz bırakmalıdırlar. Öte yandan, ergen kızlara en uygun spor yürüyüştür. Ergen kızların, inişli, yokuşlu, ârızalı yerlerde yürümeleri iyi sonuçlar verir. Bu yürüyüş şekli biraz öne eğilmeyi zorunlu kılar. Dik durmak yüzünden meydana gelen yorgunluğu azaltır. Bununla beraber, düz yerdeki yürüyüş de vücut zarafetini daha iyi sağlar. Başın ve omuzların üstüne ağır şeyler koymak suretiyle yapılacak yürümenin yararlı olduğunu, söyleyenler vardır. Bu görüşü destekleyenlere göre, bazı yerlerde yaşayan kızların kambur olmamalarının nedeni onların başlarında testi olduğu halde yürümeleridir. Koşmalarıdır. Sıçramalarıdır.

Tenis de kızlar için iyi bir spor şeklidir. Bilindiği gibi kız, erkek ergenler zevk bakımından birbirlerine pek benzemezler. Tenis onların birbirlerini tanımalarına, bir ara oynamalarına, bulunmalarına, arkadaşlık yapmalarına en elverişli spor kollarından biridir. Bundan başka, ergen kızlar ve erkekler tenis oynamaktan büyük bir haz duyarlar. Yüzmeyi, kürek çekmeyi, bisiklete binmeyi, kayak yapmayı tenis kadar sevmezler. Buna rağmen, bu sporlar da, çeşitli bakımlardan yararlı olmaktadırlar. Bir arada bulunmağa, yaşamağa duydukları heyecanlardan meydana gelen karışıklıkları gidermektedirler. Aynı şeyleri dans için de söyleyebiliriz. Kızlar dansa fazla düşkün olurlar. Erkek arkadaş bulamadıkları zaman birbirleriyle dans ederler. Dans genç kızlar için yorucu olmayan tek oyundur.

Bununla beraber, kızlar bütün oyunlara, hattâ, erkek çocukların fazla düşkün oldukları futbola karşı, ilgi duyarlar. Yalnız, bu oyunları erkekler kadar iyi oynayamazlar. Oyunu kaybetmeyi, yenilmeyi kolay kolay kabul edemezler.

Spor, kızların vücut ve ruh sağlığı üzerinde olumlu, yararlı etkiler yapar. Onları sükunete kavuşturur. Onlara, bilinç altlarındaki eğilimlerin, isteklerin baskılarından kurtulmak bu eğilimleri, istekleri başka, yararlı şekillerde harcamak olanağını verir. Bunun sonucu olarak, onların sosyal çevrelere uymalarına, daha düzenli, disiplinli yaşamalarına yardım eder.

Yalnız burada bir sakınca vardır. genç kızlar sporu en önemli bir başarı vasıtası gibi görebilirler. Dersleriyle gerektiği gibi ilgilenmiyebilirler.

Kızları spor yapmağa teşvik eden nedenlerden biri de hareketsizlikten toplanan enerjiyi harcamak ihtiyacıdır. Genç kızların oyun oynarken rahatlık duymaları, sevinmeleri bu yüzdendir. biriken ve sıkınt yaratan enerjiyi harcamak olanağını bulabilmeleridir.

Bununla beraber, burada başka bir faktör de işe karışır ve kadın oyunlarına bir özellik kazandırır. Oyun kadınlar için bir dram gibidir. Kadınlar oyunlarda seçkin bir role sahip olmak ve rolu en iyi bir şekilde oynamak arzusunu duyarlar. Genel olarak, kızların oynadıkları rollerde fazla başarılı olmalarının nedenini burada arayabiliriz. Gerçekten, genç kızlar en zor, karışık sahne durumlarını kolaylıkla kavrarlar.

Ergen kızlarla beden eğitimi dersini yapan öğretmen danslara ve diğer ritmik hareketlere geniş bir yer vermeğe çalışmalıdır. Dansları, ritmik hareketleri çeşitlendirmelidir. Müzik öğretmeni de şarkı ile aksiyonu birleştirmelidir. Bu çalışma şekli daha artistik ve genç kızların ruh sağlığı için yararlı sonuçların elde edilmesine yardım eder. Kızlar genç olmanın sevincini şarkı ile belirtirler. İç coşkunluklarını dış dünyaya şarkı ile

yansıtmaktan hoşlanırlar. Şarkılı oyunlar ergenlikte görülen sinirliliği, sinir gerginliğini yatıştırırlar.

Yalnız, her yerde olduğu gibi burada da, aşırılığa kaçmamak, ölçülü hareket etmek gerkekir. Yeni ergen kızlar çabuk yorulurlar. Önergenlik çağındaki kızlar erkek yaşıtları kadar uyku ihtiyacını duymazlar. Erinlikten sonra ise iş değişir. Yeni bir durum ortaya çıkar. Özellikle, âdet görmeden sonra bu durum daha da açık bir şekil alır. Adet görmeden sonra geç uyumaktan hoşlanmazlar. Ortalama dokuz saat uyku ihtiyacını duyarlar. Bu evrede her kızın bir odası olması çok iyi olur. Odanın bakımı işi kıza bırakılmalıdır. genç kız odasını zevkine uygun bir şekilde düzenler. Süsler. gündüzleri istediği zaman odasına çekilir. Bununla beraber, sakıncalı olabilir. Onların uzaktan ve sezdirilmeden gözetlenmeleri uygun olur.

Genel olarak, kızlar erkek çocuklara nazaran daha tertipli, [illegible]u olurlar. Temizliğe daha fazla önem verirler. Yalnız bütün kızlar için aynı şeyi söyleyemeyiz. Söyleyemeyiz; çünkü, temiz olmayan kızlar da vardır. Bunlar, bulundukları yerleri temiz tutmazlar. Üstlerine başlarına bakmazlar.

Bütün kızların zamanında duş yapmaları sağlanmalıdır. Bu, onla[illegible]n vücut ve ruh sağlıkları için gereklidir. Özellikle, erinlikle beraber kızlar sık sık yıkanmalıdırlar.

Sayıları az olan bazı kızlarda erkek çocukları gibi istimna yaparlar. bunlar karşısanda en iyi sağlık öğütleri bile her zaman beklenen etkileri yapamazlar. Bu işi fazla ileri götüren kızlar uyku ihtiyacını daha çok duyarlar. Bu gibi hallerde psikolojik etkiler daha iyi sonuçlar verirler. Bu etkiler, kadın psikolojisinde önemli bir yer tutan duygular göz önünde bulundurularak yapılmalıdır. Kadın, sağlığına karşı büyük bir hassasiyet gösterir. Annelik gücünün azalmasından ürker. Genç kıza, korkutmadan, istimnanın sağlığı tehlikeye düşürebileceği ve annelik

gücünü sarsabileceği anlatılmalıdır.

Kız çocuk böyle bir iş yaptığı zaman pişmanlık duyar. Kabahatlılık, günahkârlık, suçluluk duygusunun baskısı altına girer. Vicdan azabı çeker. Üzülür. Fena bir şey yaptığını düşünür. Utanır. Başkalarından kaçar. Onu yaptığı işten uzaklaştırmak isteyenler, azarlamatan, küçük düşürmekten sakınmalıdırlar.

GENÇ KIZ PSİKOLOJİSİ VE CİNSELLİĞİ

Bugünkü psikoloji, özellikle psikanaliz, görüşü ile hazırlanan bu eser bütün genç kızlar, anneler, babalar, öğretmenler, okul yöneticileri, nihayet yuva kuracak bütün erkekler için çok yararlı olacaktır.

Genç kız psikolojisi dört bölüme ayrılmıştır. Bu eserin birinci bölümünde önergenlik, ikinci bölümünde erinlik, üçüncü bölümünde ergenlik, dördüncü bölümünde de eğitim ve ruh sağlığı üzerinde durulmaktadır.

Bu evrelerle ilgili özellikler belirtilmektedir.